

Marija Pakiž — Korletova mati iz Vinic pri Sodražici. Vitre in rešeta jo spremljajo vse življenje, z njimi je v najhujših časih preživljala številno družino. Se zlataj njene roke, kljub letom, večje cepijo leskove palice v kot papir tanke vitre. — Kaj več preberite o njej, njenem življenju ter o delu in življenjskih pogojih naših delovnih žena na 4. in 5. strani današnje številke Dolenjskega lista!

Dragica Rome:

NAŠA SKUPNA DOLŽNOST

— Ali so problemi družine, varstva otrok, šolskega uspeha, prehrane, zdravstvene zaščite ter skrbi za stare in onemogle samo »ženski« problemi?

— Mar res spadajo komunalne dejavnosti, gradnja stanovanj, splošno in strokovno izobraževanje, zaščita pri delu in razvedrilo med tako zvane »neekonomske« probleme?

— Je aktivna udeležba žensk v družbenopolitičnem življenju in gospodarstvu samo »politična« nujnost za enakopravnost?

Na takšna in podobna vprašanja dobimo teoretičen odgovor v sklepih in resolucijah raznih plenarov in kongresov, v resolucijah in priporočilih skupščin, v ugotovitvah samoupravnih organov delovnih organizacij ter v strokovnih analizah znanstvenih in specializiranih zavodov. Konkreten odgovor na ta vprašanja pa nam daje življenje samo! Gospodarski in družbeni razvoj, stopnja zavesti in odgovornosti za dvig življenjske ravni, za zdrav naraščaj in osebno srečo delovnih ljudi, ne nazadnje pa tudi sodelovanje žensk pri reševanju teh vprašanj pa so čimtelji, ki oblikujejo takšen konkreten odgovor.

Hkrati s splošnim gospodarskim razvojem naše dežele se povečuje tudi število zaposlenih žensk. Leta 1939 na primer je bilo v Jugoslaviji

med vsemi zaposlenimi le 18 odst. žensk, lani pa že 30 odst. Razumljivo je, da je zaposlenost žensk po republikah in krajih zelo različna: v Bosni in Hercegovini na primer je med zaposlenimi 21,3 odstotka žensk, v Sloveniji 38 odstotkov, v Kranju pa celo 48 odst.

Povprečna starost zaposlenih žensk je pri nas sorazmerno nizka. Za starostni sestav Jugoslavije je nasploh zelo značilno dokaj veliko število otrok in mladine. V Sloveniji je med prebivalstvom 43 odst. otrok in mladine do 24 leta; 206.466 zaposlenih žensk pa ima otroke, ki so stari do 15 let.

Naša družbena skupnost je ne le politično, ampak tudi ekonomsko zainteresirana skrbeti za boljše delovne in življenjske pogoje vseh zaposlenih, zlasti pa žena in mladine. V Sloveniji je zaposlenih okoli 130.000 mladih ljudi, med njimi pa je precejšen odstotek žensk. Lani je bilo v Sloveniji na razpolago za na novo zaposlene 12.453 delovnih mest, od tega je bilo 3.419 mest primernih za ženske. Zaposlitev je iskalo 7.749 prebivalcev, med njimi 5821 žensk. Te številke kažejo, da se bo treba v delovnih organizacijah in po panogah bolj temeljito lotiti proučevanja in pripravljanja novih delovnih mest za zaposlovanje žensk.

Kvalifikacijski sestav in strokov-

no usposabljanje žensk nista v vseh panogah zadovoljiva. Res je, da nekateri objektivni vzroki: materinstvo in dolžnosti ženske v družini zaposleni ženski ne dopuščajo, da bi lahko izkoristila vse možnosti za svoje izobraževanje in izpopolnjevanje po delovnem času. Poleg tega zaposlene ženske veliko bolj kot moški občutijo neurejene stanovanjske razmere, pomanjkanje obratov za družbeno prehrano in pomanjkanje varstvenih ustanov, pravilno razporeditev na delovnem mestu, neustrezen delovni čas, nezadostno higiensko tehnično zaščito ter ostalo, saj vse to zelo neposredno vpliva na zbranstvo ženske ter na njeno prizadevnost za povečanje storilnosti na delovnem mestu.

Razveseljiva je ugotovitev, da se šolska izobrazba zaposlenih izboljšuje. V Jugoslaviji se šola nad 3.000.000 ali okoli 55 odst. vseh prebivalcev, ki so stari od 7 do 25 let. V Sloveniji se šola okoli 300.000 ali 62 odst. mladine. Oddelke za odrasle obiskuje približno četrtnina vseh zaposlenih, med njimi je kar 70.000 ali polovica vseh zaposlenih mladincev.

Varstvo in oskrba otrok ter mladine so dokaj nezadovoljivi. V 77 dijaških in študentskih domovih je le 12.500 oskrbovancev, (7900 mo-

(Nadaljevanje na 4. str.)

„Službo bi rada!“ prosijo žene

V novomeški občini so več kot polovica zaposlenih v industriji žene — Zavod za zaposlovanje le stežka ustreže ženam, ki iščejo zaposlitev, ker ni primernih delovnih mest — Med nezaposlenimi je največ žena brez kvalifikacij in potrebne osnovnošolske izobrazbe — Zavod rešuje težavno stanje z znatnimi sredstvi za izobraževanje in s tem, da delovnim organizacijam pomaga pri opremljanju delovnih mest za žene

V občinah Novo mesto in Trebnje je razvita predvsem lahka industrija, zato ni nič čudnega, če je med zaposlenimi v industriji kar 42 odstotkov žena. V novomeški občini na primer je v industriji zaposlenih vsega 5427 ljudi, med njimi pa je 2753 žene ali več kot polovica. Prosilke, ki iščejo zaposlitev, je vedno več, zavod pa jim z velikimi težavami išče primerna delovna mesta. Če dodamo še dejstvo, da je otroško varstvo pri nas komajda razvito, nas oboje opozarja, da se bo treba s politiko zaposlovanja žena re-

sno ukvarjati. V pomenu o tem smo zapleli direktorja Zavoda za zaposlovanje v Novem mestu, tov. Jožeta Plavca

— Zaposlovanje žena ima gotovo svoje značilnosti, zato povej, prosimo, najprej nekaj o tem!

— Preden začneva, bi rad na grobo orisal celotno politiko zaposlovanja pri nas. Ugotavljamo namreč, da z zaposlovanjem že posegamo v negativno prebivalstvo, da nam moških primanjkuje in da išče zaposlitev vedno več žena in deklet. Vsako leto si nekaj nad 1500 ljudi iz

obeh občin poišče zaposlitev drugod, približno 300 ljudi gre v pokoj ali pa umro, iz šol pa dobimo vsako leto približno 1200 mladih ljudi. Zaposlovanje je torej večje kot naravni prirastek, zato se je treba resno vprašati: kdo bo obdeloval zemljo! Iz trebanjske občine se sicer vozi na delo drugam okoli 1300 ljudi, največ zato, ker

jim lahko nudimo doma samo težakka dela in ker so doma preniški osebni dohodki, toda ti ljudje so dokaj skromna rezerva.

(Nadaljevanje na 3. str.)

Moped gre v Ribnico!

Največ novih naročnikov je za naš tednik od 1. januarja do 28. februarja 1965 pridobil pismonoša Andrej Zajc iz Ribnice na Dolenjskem: kar 128 naročilnic nam je postal. S tem si je pridobil tudi prvo nagrado tokratne akcije: MOPED. Več o tem berite na 8. strani današnje številke!

Inšpekcija tudi za elektriko

Novost v medobčinski upravni službi je elektroenergetski inšpektor na občini v Novem mestu. Mesto inšpektorja je prevzel inž. Gerbec, bivši elektroenergetski inšpektor skupščine v Ljubljani. Prva nadrejena inštanca občinski inšpekciji bo republiška inšpekcija služba v Ljubljani. Inšpektor bo kontroliral gradnjo in delovanje daljnovodov, razdelilnih postaj, trafo postaj in drugih elektroenergetskih objektov in svetoval organizacijam in podjetjem pri izvajanju takih del. Tudi delovna inšpekcija bo zdaj lahko bolj temeljito opravljala svoje naloge v elektrogospodarskih in drugih delovnih organizacijah.

Bolnišnica gotova?

Pretekli teden je bil zaključen tehnični prevzem nove bolnišnice v Kandiji, ki je trajal skoraj 14 dni. Komisija je ugotovila nekatere napake, ki jih bodo morali izvajalci še odpraviti. Ta dela na objektu zdaj že potekajo in bo bolnišnica predvidoma odprta za začetek proslav ob 600 letnici Novega mesta in 20-letnici osvoboditve — v sredo, 7. aprila. Upajmo, da bodo pomanjkljivosti do tega roka odpravljene.

Vreme

OD 4. DO 14. MARCA Padavine s snegom do nizej je pričakovati okrog 4. in zlasti okrog 11. marca, v ostalem suho oziroma lepo vreme z mrazom ponoči.

OBVESTILO NAROČNIKOM

Na številna vprašanja naročnikov in bralcev pojasnjujemo, da se naročnina Dolenjskega lista ne bo dvignila in ostane neizpremenjena: 600 dinarjev za pol leta. Naročnino smo dvignili kot prvi pokrajinski tednik v Sloveniji že lani, letos pa bomo skušali izkoristiti prej vse druge virove dohodkov, da bi ostala naročnina neizpremenjena.

S tem v zvezi pa prosimo vse naročnike, da nam naročnino sproti plačujejo; te dni vas bo že obiskal vaš pismonoša in vas v njegovem ter našem imenu prosimo, da mu ne bi delali ponovnih potov: plačajte polletno naročnino (600 din) takoj ob prvem obisku! Naročniki izven Slovenije naj naročnino takoj nakažejo sami, v kolikor želijo naš tednik še naprej redno prejemati.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Ogled avstrijskih in italijanskih hribovitih kmetij

V Semiču se zelo navdušujejo za kmetijsko mehanizacijo, ne morejo pa se odločiti, ker nimajo izkušenj. Nekaj izkušenj bi lahko dobili, če bi videli, kako je drugod. Pri ljubljanskem KOMPASU so v maju pripravljene organizirati štiri do petdnevni izlet v hribovite predele Avstrije in Italije. Izlet bi veljal 35.000 dinarjev. Udeleženci bi nedvomno precej pridobili na tem

izletu, ki bi bil predvsem po učne narave. Tisti, ki se nameravajo sodobno opremiti in bolje gospodariti, bi pri italijanskih in avstrijskih kmetih dobili dobre napotke. Ker se ne vedo, koliko ljudi bi se izleta udeležilo, zbirajo te dni prijave. Interesenti se lahko prijavi v prostorih zadruge ali pri Francu Derogancu v Semiču.

PRIDRUŽUJEMO SE PROTESTOM!

V soboto, 27. februarja, je imela občni zbor organizacija Zveze borcev novomeške občine. Med delegati in drugimi gosti smo opazili tudi Dragico Rome, podpredsednico skupščine SRS, Franca Kreseta-Cobana, podpredsednika republiškega odbora ZB, in Slavka Kovačiča, predsednika republiške komisije za vprašanja borcev. Po zelo izčrpnem poročilu predsednika Miloša Jančiča, ki se je poglobil v delo organizacije in njenih komisij, še posebej pri reševanju borčevskih vprašanj, se je razvila živahna razprava o problemih zaposlitve borcev, o stanovanjskih vprašanjih in šolanju otrok bivših borcev.

Referent za borčevska vprašanja pri občinski skupščini Rihard Romih je poudaril, da bi potrebovali za najnujnejše primere vsaj 38 milijonov dinarjev. Janez Potočar smatra, da ni pošteno, da si nekateri neupravičeno prilaščajo priznanje posebne dobe in je navedel več primerov, ki jih je obravnavala njihova komisija. Milan Smerdu predlaga združitev Zveze vojaških vojni invalidov in Zveze borcev tudi v občinskem merilu, saj imajo oboji podobne probleme. Potrebna je tudi dodatna pomoč slabim učencem iz družin bivših borcev. Predsednik občinske skupščine Sergij Thorževski je med drugim poudaril, da denar ne sme biti ovira pri reševanju borčevskih vprašanj, še posebej pa ne pri reševanju šolske vzgoje.

Slavko Kovačič je povedal, da bo zagotovljeno zdravstveno zavarovanje za vse borce, organizacije na terenu morajo samo pripraviti spiske vseh ljudi, ki so za to upravičeni. Potrebujemo res dobro evidenco vseh borčevskih družin, sicer bodo priznavalnine in druge ugodnosti zgubile svoj smisel.

S ploskanjem so pozdravili navzoči predlog tovariša Cobana o protestu proti odločitvi vlade ZR Nemčije, da naj bi letos zastarali vojni zločini. Novomeški borci se pridružujejo tako ljudem po vsem svetu, ki so z ogorčenjem protestirali proti temu sklepu ZRN.

Ob koncu so delegati izvolili 21-člansko predsedstvo občinske Zveze borcev v Novem mestu.

Kaj moramo še vedeti o volitvah?

Volilne enote za volitve odbornikov oziroma poslancev so večje ali manjše, odvisno pač od tega, ali gre za volitve v občinsko, republiško ali zvezno skupščino. Volilne enote za občinsko skupščino so precej manjše kot, denimo, volilne enote za volitve zvezne skupščine. Merilo za določanje volilnih enot je število prebivalstva. Če v brežiški občini izvolijo samo dva poslance republiškega zbora, to pomeni, da je območje občine razdeljeno na dve volilni enoti. Občinski zbor brežiške občine skupščine šteje 30 odbornikov, kar pomeni, da je območje brežiške občine razdeljeno na 30 volilnih enot. Za volitve zvezne skupščine pa je brežiška občina samo del mnogo širše volilne enote, ki obsega še nekatere druge občine celjskega okraja. V vsaki volilni enoti se torej voli po en član predstavniškega telesa.

Za brežiško občino smo že rekli, da je njeno območje razdeljeno na 30 volilnih enot za volitve v občinski zbor in 26 volilnih enot za volitve v zbor delovnih skupnosti. Območje socialistične republike Slovenije je razdeljeno na 70 volilnih enot za volitve v vsak zbor delovnih skupnosti in na 120 volilnih enot za volitve v republiki zbor. Teritorij SFRJ pa obsega 120 volilnih enot za volitve v vsak zbor delovnih skupnosti in 120 volilnih enot za volitve v zvezni zbor. Za volitve v zbor narodov ni volilnih enot, ker sestavljajo ta zbor člani zveznega zbora (vseh je 70), ki jih izvolijo posebna volilna telesa — republiške skupščine in skupščine avtonomnih pokrajin.

Ker imajo pravico odločati na zborih volivcev in pravico udeležiti se neposrednih volitev le tisti, ki imajo volilno pravico, nas mora posebej zanimati, ali smo vpisani v volilni imenik. Na dan volitev eventualne pomote ne bo mogoče več popraviti. Naša dolžnost je, da preverimo, ali so nas vpisali v volilni

imenik, ker sicer ne bomo mogli popoln uresničiti svojih samoupravnih pravic in dolžnosti.

Kakšne volilne imenike poznamo? Naš volilni sistem pozna dve vrsti volilnih imenikov: splošne volilne imenike in imenike delovnih ljudi. Prvi se vodijo stalno in v njih so vpisani vsi volivci. V drugih so vpisani samo delovni ljudje z ustreznih osnovnih področij družbene delitve dela. Medtem ko so splošni volilni imenik, kot smo že zapisali, stalni, so volilni imeniki delovnih ljudi izdelani za vsake volitve posebej in veljajo samo za iste volitve, za katere so sestavljeni. Iz splošnega volilnega imenika se ob volitvah izdelajo izpiski za posamezna volišča.

Posebno pozornost je treba posvetiti volilnim odborom, ki jim je zaupano neposredno vodenje samih volitev. V te volilne organe, od katerih je v marsikem odvisno, kako bodo potekale volitve in ali bo volivcem dovolj pojasnjen sam postopek, je treba določiti ljudi, ki so kdaj v preteklosti že opravljali to dolžnost. Odločbo o imenovanju volilnih odborov izda občinska volilna komisija. Volilni odbori se imenujejo za vsake volitve posebej. Pri svojem delu se ravnajo po zakonu. Noben drugi organ se ne sme vmešati v njihovo delo, mora pa jim obvezno pomagati, če je to potrebno.

Kako bodo potekale neposredne volitve in kakšna bo udeležba, je odvisno od števila volišč. Če so ta precej oddaljena od volivcev, to lahko negativno vpliva na volilno udeležbo, zlasti se v primeru slabega vremena. Zaradi tega je treba poskrbeti za to, da bo omrežje volišč dovolj gosto. Čeprav je do

ločitev volišč v pristojnosti občinskih volilnih komisij, pa to nikakor ne pomeni, da se jim ni treba posvetovati z ljudmi, da bi ti svetovali, kako je treba razmestiti volišča. Posebna volišča je treba organizirati v bolnišnicah in drugih podobnih ustanovah, če je v njih najmanj 25 voliv-

cev. Volišče mora biti v posebnem prostoru, kjer so pogoji za to, da bi uredili vsaj en prostor tudi za izpolnjevanje glasovalnic in tako zagotovili popolno tajnost volitev. Na voliščih mora biti zagotovljena tudi kurirska in telefonska zveza, tako da je mogoče sproti obveščati jav-

nost o volilni udeležbi in kasneje o volilnih rezultatih. O tem, da je mogoče voliti s potrdilom samo na območju volilne enote, kjer je volivčev prebivališče, smo že pisali. Se enkrat naj opomnimo, da so s tem določilom potrdila izgubila na pomenu. Volivci, ki pogosto potujejo,

morajo voditi računa o tem in na dan volitev po možnosti ostati doma, da bi lahko izpolnili svojo dolžnost. Prihodnjik bomo se enkrat ponovili nekaj važnejših napotkov za volitve, predvsem za tiste faze, ki so še pred nami. J. B.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Predsednik državnega sveta Nemške demokratične republike je v Kairu. S tem dejstvom se morajo sprizniti tudi najbolj reakcionarni zagovorniki Hallsteinove doktrine v glavnem mestu Zvezne republike Nemčije — Bonnu.

V obdobju najhujše hladne vojne so se v Bonnu ob vsestranskem pritrujevanju Washingtona in drugih zahodnih metropol domislili, da je zahodnonemška vlada edini predstavnik nemškega naroda, in to še edini zakoniti in nadvse »demokratično« izbran predstavnik v primerjavi s tisto samozvano nekakšno vlado v Pankowu, kot imenujejo vlado Nemške demokratične republike na Zahodu. Ker je bomska vlada edini predstavnik Nemčije, potlej tudi vlade NDR ni in ni niti same NDR. Tako so v Bonnu čisto preprosto ertali z zemljevida svojega vzhodnega soseda.

Seveda so pa tudi v Bonnu natančno vedeli, da tam, kjer so oni videli luknjo v zemljevidu, ni nobene luknje in da bi se morda na svetu kdo našel, ki bi le videl, da Nemčija ni ena sama (in to tista bomska) ampak sta kar dve, pa bi, ker so zakoni logike pač taki, da se ravnajo po tistem, kar obstaja, sam po sebi upošteval najprej dejstva, da sta dve Nemčiji ter priznal obe.

Zdaj pa pride tisto poglavito iz Hallsteinove doktrine: kdor bi si drznil priznati, da sta dve Nemčiji ter se po tem tudi ravnati, s tem ni ne bomo imeli nobenih odnosov, prekinili bomo vsakršne gospodarske in vse druge stike. Ko je na primer Jugoslavija vzpostavila diplomatske odnose z Nemško demokratično republiko, je bomska vlada pretrgala te odnose z nami v skladu s svojo Hallsteinovo doktrino.

Doslej so z njo še nekako orali. Ko pa je začela hladna vojna popuščati, ko se je pojavila v mednarodni areni cela vrsta novih držav, ko se velik del sveta izreka proti politiki sile in blokov in za aktivno koeksistenco, za realistično politiko, ki upošteva dana dejstva, se

je Hallsteinova doktrina zamajala. Glejte, predsednik Nemške demokratične republike se pojavi v središču arabskega sveta, Kairu! V Bonnu seveda velik vik in krik: če bo Ulbricht prišel v Kairo, bomo pretrgali diplomatske odnose z vami, bomo ustavili gospodarsko pomoč, bomo, bomo, boste že videli

Tel Avivom in Washingtonom, da bo dobil Izrael ameriško orožje prek Zahodne Nemčije. Ameriška Bela hiša pa je še po drugi plati ustregla Bonnu. Ameriški veleposlaniki v arabskih državah so vsem arabskim šefom povedali, da so ZDA »hudo zaskrbljene« zaradi Ulbrichtovega obiska v Kairu.

Arabske dežele pa so soglasno podprle Kairo in obsodile politiko bomskega pritiska na arabski svet. V Kairu se ne menijo dosti za grožnje z ukinitvijo gospodarskih odnosov, ker so se ponudili sami zahodnonemški zavezniki, da bodo radi stopili na njihovo mesto pri dobavah ZAR pa tudi francoski predsednik de Gaulle je obljubil Naserju gospodarsko pogodbo pod ugodnejšimi pogoji, kot pa jo je Naser dobil iz Zahodne Nemčije. Navsezadnje pa te dni kar dežujejo v Kairo brzojavke zahodnonemških podjetij, s katerimi zatrjujejo, da bodo izvršila vsa naročila, pa naj se bomska vlada še tako usti. Tako zagrizenim zagovornikom Hallsteinove doktrine ni preostalo drugega, kot da so šteli topovske salve, ki so jih v Kairu izstreljevali na čast Ulbrichtu kot državnemu poglavarju.

Stvar pa se ni nehala s Kairom. Prav te dni so se zaostriili odnosi Bonna še s Tanzanijo (Združena republika Tanganjika in Zanzibara). Vlada v Dar Es Salamu je namreč sklenila dogovor z Nemško demokratično republiko, naj le-ta odpre v Dar es Salamu generalni konzulat. Bonn je ustavil vojaško pomoč, predsednik Tanzanije Nierere pa je nagnal zahodnonemške strokovnjake in izjavil, da ne mara nikakršne pomoči iz Zahodne Nemčije, ker ne pusti, da bi jim kdo diktiral, kakšne odnose naj imajo do drugih držav.

Cela vrsta afriških dežel je izrazila svojo solidarnost z vlado v Dar Es Salamu.

Polom Hallsteinove doktrine torej res na vsej črti, polom pa tudi take bomske politike.

Polom Hallsteinove doktrine

kaj! In čim bolj se je bližal dan obiska, bolj negotovi in zmedeni so bili glasovi iz Bonna. Nazadnje je ostalo pri tem, da bodo odtegnili gospodarsko pomoč, če... Toda sklep o tem še ni dokončen, saj bo vlada sklepala o njem prav ta četrtek.

Dogodki pa so se vrstili kot na filmskem traku: ZAR je zahtevala, naj ZRN ustavi vse vojaške pošiljke Izraelu in v vse tiste predele sveta, kjer je mir ogrožen. Bonn je na to pristal, v Kairu pa — niso prekalici vabila Ulbrichtu, kar so v Bonnu pričakovali. Potlej je bila huđa zamera v glavnem mestu Izraela Tel Avivu: Kaj se to pravi? Dogovorov se je treba držati, kako morete kar enostransko požreti besedo. In v Bonnu so se opravičevali, na pomoč pa jim je pritekla še poseben Johnsonov odposlanec Averell Harriman, ki je ves teden tolažil Izraelce zaradi bomskega sklepa, da bo prenehal pošiljati orožje Izraelu. Na dan je namreč prišel tajen dogovor med Bonnom,

NAŠ AKTUALNI KOMENTAR

nju volilnih odborov izda občinska volilna komisija. Volilni odbori se imenujejo za vsake volitve posebej. Pri svojem delu se ravnajo po zakonu. Noben drugi organ se ne sme vmešati v njihovo delo, mora pa jim obvezno pomagati, če je to potrebno.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Čeprav je bila pretekli teden cela kopa dogodkov, ki vsi zaslužijo, da bi jih omenili na prvem mestu, naj bo prvo mesto vendarle prihranjeno odprtemu pismu republiških vodstev Socialistične zveze in sindikatov organizacijam SZDL in sindikatoma. V pismu je posebej poudarjeno, da se vedno bolj krepi gmotna osnova samoupravljanja delovnih ljudi, da kolektivni razpolagajo z znatno večjim delom dohodka kot prejšnja leta. To pa ustvarja ugodne pogoje za to, da bomo ta večja sredstva naložili v tiste stvari, ki so bile doslej zapostavljene. Gre predvsem za tako imenovane negospodarske investicije, torej za šolstvo, otroško varstvo, zdravstvo, socialno varstvo, za gradnjo stanovanj in podobno. Že tale spisek pa sam po sebi pove, da je ime »negospodarske« precej krivično, saj — najbolj neposredno vzeto — ne moreš delati, če ne ješ, ne spiš, se ne pozdraviš, kadar si bolan, če nič ne znaš in tako naprej. Torej so vse to še kako »gospodarske investicije«.

Vodstvo Socialistične zveze in sindikatov torej zdaj pred volitvami in ob začetku leta, ko vsi plani le še niso sprejeti, opozarjata na to, naj vse te dejavnosti ne predstavljajo tistega »tudi«, ko je industrija na prvem mestu, pa morda zraven še kakšna trgovina, potlej pa »tudi« kaj za šolstvo pa še malo za socialno varstvo, če bo kaj ostalo, namesto da bi bilo tokrat narobe: vse te stvari dajmo na prvo mesto in šele potem naj pridejo na vrsto gospodarske investicije. Skrb za standard naj bo torej prva, saj je sestavni del skrbi za produktivnost.

Seveda pa vsega tega ne kaže jemati dobesedno, ne glede na razmere v kraju ali občini saj so modernizacija proizvodnje, večja intenzivnost dela in vključevanje v mednarodno delitev dela prav tako naše neposredne naloge, na katere opozarjajo tudi v tem pismu.

● Socialno-zdravstveni zbor zvezne skup-

ščine je ta teden razpravljala o tem, kaj storiti, da bi zavarovanci lažje uveljavljali svoje pravice do zdravstvenega zavarovanja in svoje pravice do samoupravljanja na tem področju. Zbor je sprejel vrsto priporočil in sklepov, zahteva, da je treba izboljšati vsebino in metode dela skupnosti socialnega zavarovanja, in sicer tako, da bi imeli zava-

Sredstva za standard

rovanci čimvečji neposreden vpliv na njihovo delo.

● Zvezni in gospodarski zbor zvezne skupščine sta sprejela vrsto zakonov s področja bančništva in kreditnega sistema, k nekaterim izmed njih sta sprejela še različna dopolnila, tako da bosta morala oba zbora o njih znova razpravljati, kajti vsak zakon mora biti sprejet v obeh zborih v enakem besedilu, če naj velja. Med pretekli teden sprejetimi zakoni so tudi spremembe zakona o gozdovih, v katerih gre predvsem za to, da bi jasneje določili, kdo je odgovoren za napredek gozdov v zasebni lasti. Potlej so sprejeli še dopolnitve k zakonu o izkoriščanju kmetijskih zemljišč ter zakona o kmetijskem zemljiškem skladu splošne ljudske lastnine ter dodeljevanju zemlje kmetijskim organizacijam. Sprejeli so tudi odlok o financiranju zmogljivosti za proizvodnjo umetnih gnojil in še vrsto drugih zakonov.

● V republiški skupščini pa sta pomembnejši zasedanji organizacijsko-političnega zbora ter socialno-zdravstvenega zbora. Zlasti je pomembno zasedanje organizacijskopoličnega zbora, ki je sklenil, naj se z 31. marcem ukinejo okrajji. V zvezi s tem

bo treba seveda spremeniti tudi tisti del republiške ustave, ki govori o okrajjih. Predvidevajo, da bo republiška skupščina razpravljala o tem že v začetku marca. Poslanci pa so opozorili, da bo ukinitve okrajjev kaj težavna reč, saj bo treba rešiti celo vrsto vprašanj, od tega, kako bo s šolami in drugimi ustanovami, ki jih je doslej vzdrževal okraj, kako bo s kadri in podobno. Vsi pa soglašajo, da so okrajji opravili svojo poglavito nalogo, namreč, da so pomagali občinam pri njih uveljavljanju, da so postale občine povsem samostojne v mnogih zadevah in torej je vmesne stopnje ne potrebujemo več. Če bi okrajji ostali, bi nehoti in objektivno zavirali samoupravno rast občin. Nekatere posle dosedanjih okrajev bo »revzela republika, druge pa občine, — seveda v ustreznimi gmotnimi sredstvi. Socialno-zdravstveni zbor pa je sklenil, naj bi se lotili graditve prve faze onkološkega inštituta v Ljubljani (v starem se je podrli strop), sprejel pa je še nekaj zakonov.

● Zvezni sekretariat za delo je izdal tolačenje nekaterih členov novega zakona o pokojninskem zavarovanju, ki so objavljena v »Delu« z dne 26. februarja (druga in tretja izdaja »Dela«, v prvi izdaji je objavljeno v soboto 27. februarja na tretji strani). V teh tolačenjih je rečeno, da se ustavi pokojnina tistim, ki nimajo 40 let delovne dobe (moški ali 35 let ženske), če so zdaj zaposleni. Pokojnino pa dobe tisti, ki imajo toliko delovne dobe ne glede na to, če so zaposleni. Formalno bi bila stvar v redu za tiste, ki bodo šli zdaj v pokoj, ker pač vsake, koliko delovne dobe mora imeti, težave pa nastanejo za tiste, ki so že v pokoju pa jih zdaj zadenejo določila tega zakona. Republiška skupščina socialnega zavarovanja sodi, da je treba to določilo zakona popraviti tako, da bi veljalo tudi za tiste, ki imajo polno delovno dobo po starem zakonu (35 za moške in 30 let za ženske).

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

● Nova vlada v Sudanu. Po daljšem času je sudanski ministri predsednik Khalifa le sestavil vlado. V njej je prihranil mesta tudi za predstavnike komunistične partije in ljudske demokratske stranke, ki pa nočeta v vlado, češ, da ne ustreza željam delovnega ljudstva, ker ni v njej delavcev in kmetov, kot so bili doslej. Po deželni je zaplaval val stank, ki pa se je nato umiril. Na jugu dežele pa so še vedno pogosti spopadi in še nič ne kaže, da bi se mogli dogovoriti za rešitev tega problema Sudana, ker je marsikomu v prid, da v Sudanu ni miru. Premier Khalifa je izjavil, da bo tudi nova vlada stopala po stopinjah prejšnje, da se zavzema za koeksistenco za mirno uredjanje sporov, za politiko nevmešavanja in proti politiki sile. Izjavil je tudi, da bo njegova vlada tudi v prihodnje vsestransko podpirala osvobodilno gibanje v Kongu. Nemara je v tem grmu zajec.

● Adolf Schürf umrl. V nedeljo je umrl predsednik republike Avstrije dr Adolf Schürf v starosti 75 let. Izhaja iz delavske družine in se je še mlad vključil v delavsko gibanje.

● Posvet v Moskvi. V ponedeljek se je v Moskvi začelo zasedanje redakcijske komisije, ki naj bi po prvotni zamisli pripravila sestanek predstavnikov vseh delavskih in komunističnih partij. Kaže pa, da so v Moskvi odstopili od prvotne zamisli in da tako širokega mednarodnega posvetovanja sploh ne bo. Tudi na sestanku redakcijske komisije niso prišle vse članice; pa še med tistimi, ki so prišle, jih je precej, ki sodijo, da takšno mednarodno posvetovanje ne bi koristilo, ampak bi prej škodilo. Tako postaja sestanek redakcijske komisije pravzaprav le posvet o tem, kaj storiti v sedanjih razmerah v mednarodnem delavskem in komunističnem gibanju.

„Službo bi rada!“ prosijo žene

(Nadaljevanje s 1. str.)

— Zdaj pa le povej, kako je potekalo zaposlovanje žena lani!
— Bilo je kot vsa leta doslej nekoliko teže in to iz objektivnih vzrokov. Ker so žene, ki iščejo zaposlitev, večji del brez kvalifikacij in nimajo popolne osnovne šole, jim težko najdemo ustrezna delovna mesta. Svet zavoda in služba za zaposlovanje zategadelj posvečata posebno pozornost zaposlovanju

žena, saj je to za nas največji problem.

— Opiši, prosim, to vašo dejavnost bolj konkretno!

— Vsa razpoložljiva sredstva, ki nam ostanejo po ključnem računu, namenimo tistim panogam, ki zaposlujejo žene. V zadnjih letih smo v sodelovanju z delovnimi organizacijami sofinancirali opremo za delovna mesta namenjena ženam in izobraževanje za takšna de-

lovna mesta. Lani smo za izobraževanje 826 ljudi (med njimi je bilo 90 odstotkov žena) prispevali blizu 4 milijone din, letos pa bomo za nova delovna mesta namenjena ženam in za izobraževanje dali 28 milijonov. S pomočjo takšnega sodelovanja je našlo zaposlitev precej mlajših do 18. leta starosti ter precej drugih mlajših in žena.

— Za konec razgovora: kaj se obeta ženam pri zaposlovanju letos?

— Ni kaj prida, moram reči, čeprav je v novomeški in v trebanjski občini razvita predvsem lahka industrija. V anketi, ki jo je o potrebah zaposlovanja razpisal naš zavod po podjetjih v novomeški občini, so podjetja dala potrebo po 1630 delavcih (vsa podjetja še niso odgovorila), od tega pa je le 284 delovnih mest za žene. Če dodam, da bo zapustilo šole letos 573 deklet in da

je pri zavodu prijavljenih iz obeh občin nad 400 delavk, ki iščejo zaposlitev, je treba priznati, da ne kaže posebno lepo...

Vsiljuje se vprašanje: katera žena ima prednost pri zaposlitvi? Ali tista, ki že ima nekaj delovne dobe, ali tista, ki že stanuje v bližini tovarne, ali žena, ki beži iz podeželja v mesto, ali socialno ogrožena? Med prijavljenimi je okoli 30 žena, ki nujno potrebujejo zaposlitev: to so vdove z otroki, žene katerih možje imajo nizke osebne dohodke pa številno družino, nekaj razvezank in podobno. K sreči se letos obetava nova delovna mesta v Novotoku in pri obratu Modnih oblačil v Trebnjem. Sicer pa pri zaposlovanju žena upoštevamo socialno stanje prosilke in dajemo prednost ženam iz delavskih družin, ki nimajo zemlje.

MILOŠ JAKOPEČ

Sklad za osnovno dejavnost strokovnih šol

Občine ljubljanskega okraja so se sporazumele, da ustanove sklad za financiranje strokovnih šol, domov in zavodov. Teh je 70, sklad pa naj bi za njihovo osnovno dejavnost v letu 1965 prispeval 36 milijard dinarjev. Občine našega območja bi v ta sklad prispevale: novomeška 4,5 odstotka vseh sredstev, kočevska 2,1 odst., ribniška 0,9, črnomaljska 1,1, metliška 0,4 in trebanjska 1,1 odstotka. Ustanoviteljica tega medobčinskega skla-

da bo vsaka občina, ki bo podpisala pogodbo o združenju sredstev za skupno financiranje strokovnih šol, domov in zavodov v ljubljanskem okraju. Sklad bo upravljal svet, v katerem bo imela svojega zastopnika vsaka podpisnica pogodbe. V tem svetu pa bodo tudi zastopniki gospodarskih zbornic in združenj, kakor tudi predstavniki financiranih zavodov, ki jih bo določil statut sklada.

Novo predmestje Kočevja

Do leta 1967 bo Kočevje dobilo novo predmestno naselje, tako imenovano zadružno naselje med Kolodvorsko in Ljubljansko cesto. Zazidalni načrt za to zemljišče ob vstopu v mesto je že narejen, ob Kolodvorski cesti pa je tudi že nekaj pozidanega (naselje KGP). Po tem načrtu je še rezerviran prostor za štiri petorčke in stolpič za 20 stanovanj, ves ostali prostor pa je namenjen zadružni gradnji. Po melioracijski ureditvi bo predvidoma v treh letih — do 1967 — zraslo tu lepo naselje s 70 stanovanji; 24 v vrstnih hišicah in 48 v dvojčkih.

Zazidalni načrt predvideva organizirano stanovanjsko naselje, v katerem bo najugodnejše urejena preskrba, komunalne na-

prave, garaže, parkirni prostori in otroška igrišča ter zeleni pas ob sedanjem zamočvirjenem robu. Vsaka stanovanjska enota ima tudi del zemljišča za ureditev vrta, medtem ko ograje ne bodo dovoljene.

Zanimanje za zadružno gradnjo je že zdaj precejšnje.

V ribniški občini se obeta živahna gradnja

Tudi letos se obeta v ribniški občini živahna družbena in zasebna gradbena dejavnost. Predvidena je gradnja tretjega stolpiča, v katerem bo dvajset stanovanj in začetek gradnje še enega stolpiča, ki naj bi bil dograjen prihodnje leto. V Sodražici bo dograjena poslovna stanovanjska stavba, v Ribnici pa naj bi dogradili gozdarski dom. Zdravstveni dom v Ribnici name-rava zgraditi štiristano-vanjsko stavbo.

Tudi individualnih graditeljev stanovanj bo letos precej. Ze sedaj je na občini vložilo prošnje za gradnjo stanovanj več kot dvajset interesentov. To bo vsekakor omililo stanovanjsko stisko v Ribnici in drugih večjih krajih v občini. Individualne graditelje bo tudi letos pod-

ODBORNIK NAJ NE BO ADVOKAT VOLILNE ENOTE

Na razširjenem plenumu občinskega odbora Socialistične zveze v Ribnici so prejšnji četrtek med drugim razpravljali o pripravah na zboro volivcev in volitve, o konferencah krajevnih organizacij ter pripravah na proslavo 20-letnice osvoboditve.

V občini je bilo v prvi fazi priprav na volitve evidentiranih 129 možnih kandidatov, od tega je 22 žena, 7 predlogov za republiške in skoro 20 za zvezne poslance. Sodeč po strukturi predlaganih so občani dobro izbrali predloge in se bo sestav skupščine s sedanjimi volitvami brez dvoma še izboljšal. Predvsem velja poudariti, da ni dober le tisti odbornik, ki bo uspešen advokat svoje volilne enote, pač pa tisti, ki bo s svojim delom v skupščini in njenih organih čim več pripomogel k razvoju celotne občine.

Na sedanjih zborih volivcev bodo občani med drugim ustanovili tudi krajevne skupnosti, kjer jih še niso, ter razpravljali o različnih komunalnih problemih družbenih služb s svojega območja. Na plenumu so nekateri med drugim poudarili, da bi morali priti poslanci, najsi so republiški ali zvezni, vsaj enkrat na leto med volivce in se pozanimati za njihove probleme in težave. Republiški poslanec bi moral enkrat ali dvakrat na leto obiskati vsaj večje centre v občini.

Za pripravo na praznovanje 20-letnice osvoboditve bo potrebna skupna akcija vseh organizacij in društev. Na plenumu so izvolili posebno komisijo, ki bo skrbel za te priprave. V posameznih krajih bodo praznovanje združili s proslavami ob krajevnih praznikih oz. občinskem prazniku 26. marca, 25. maju v Sodražici, 1. avgusta v Dolenji vasi in 31. julija v Loškem potoku. Večje proslave bodo tudi ob drugih praznikih. Precejšen prispevek k praznovanju 20-letnice bo dal tudi festival: 22. marca bo nastopil Slovenski oktet, v prvih dneh maja folklorni odsek KUD Tine Rožanc iz Ljubljane, celjsko gledališče bo gostovalo s Cankarjevim Kraljem na Betajnovi, ki ga bodo naštvudirali nalašč za to priložnost, 23. julija pa bo v Ribnici gostoval ansambel naših rojakov iz ZDA »The Pittsburgh Junior Tamburitza».

Ustanovitelj steklarne je občina

Delavski svet podjetja KREMEN se je odpovedal ustanoviteljskim pravicam do tovarne ravnega stekla INIS v Novem mestu, ker je ugotovil, da KREMEN ne bi prenesel dodatnih obremenitev, potrebnih za dokončno izgradnjo steklarne, ker je sam ostal že skoraj brez skladov.

Občinska skupščina v Novem mestu je na seji 26. februarja prevzela od KREMENA ustanoviteljske pravice za steklarno, vendar s pripombo, da je treba podaljšati čas odplačevanja posojil, ki so najeta za steklaro. Najnovejša garancija steklarne pa daje možnost, da tovarno pospešeno gradijo in se letos preizkusijo.

OBVESTILO

Od danes naprej stanje izvod Dolenjskega lista v maloprodaji 40 dinarjev.

UPRAVA

Praščev precej, govedi malo

1. marca je bil v Novem mestu večji sejem, na katerem so kmetje pripeljali 666 pujskov in 227 glav goveje živine. Od 8.000 do 26.000 din so prodajalci zahtevali za 583 prodanih praščkov, medtem ko je bila cena volom od 410 do 440 din za kilogram žive teže, kravam od 280 — 330 din kg, za junce in telice pa so zahtevali od 420 do 440 din. Prodanih je bilo le 61 glav.

Praščki se od zadnjega sejma niso podražili, govedo pa je bilo nekoliko dražje kot na zadnjem sejmumu za živino.

Vžigalice in sol — dražje

Zvezni izvršni svet je v soboto na seji obravnaval tudi položaj proizvajalcev soli in vžigalic. Cene teh proizvodov so glede na cene ostalih proizvodov neuskladene, kar zahteva, da se s spremembo cen uredi tudi vprašanje položaja teh proizvajalcev. ZIS je sklenil, da se cena fine soli zviša na 85 din za kilogram, kuhinjske na 50, živinske pa na 35 din. Cena vžigalic se poveča na 15 dinarjev za škatlico.

Kmet o kmetijstvu

Jože Zalec je napreden kmet iz Damlja pri Vinici. Skalnata kraška zemlja v Damlju in okolici Sinjega vrha zahteva nov in poseben način kmetovanja.

»Dokler smo kmetje še na kmetijah, moramo resno razmišljati o tem, kako bomo iz kraške zemlje iztisnili čim več,« je rekel Jože Zalec. Pripovedoval je še o tem in onem. Takole je dejal:

»Tudi mi kmetje v Damlju bi morali imeti take kmetijske stroje, ki so najprimernejši za hribovske kraje. Sam si želim imeti enosni traktor s priključki, ki ima sedemstopetdeset kilogramsko prikolico, enobrazdni plug, kosilnico in druge priključke. Če bi imel tak traktor, ne bi redil volov. Danes reja volov ni več rentabilna, predraga je. Namesto volov bi redil dve kravi več.

Štiri dobre plemenske krave, katerih vsaka bi mi vsako leto dala telička! Mleko bi prodal ali pa lahko redil osem praščev. Prodal bi mleko, teličke in pet praščev na leto. Košenice bi dobro pognojil, da bi pridelal več krme.

Tudi sadno drevje bi začel bolj gnojiti in oskrbovati sadovnjake z novimi sadnimi drevesci, zlasti jablanami. Živinoreja in sadjarstvo sta najvažnejši panogi na naših hribovskih kmetijah. Treba bi bilo tudi nekaj kredita za stroje in gnojila...«

JOŽE SKOF

Devetletni dogovor 9 občin

Medobčinski cestni sklad, ki ga namerava ustanoviti devet dolenjskih občin, bo najprej financiral modernizacijo ceste Trebnje—Mirna. Dela na tej cesti naj bi se pričela že letos. V programu je, da bi v letu 1965 porabili 855 milijonov dinarjev za rekonstrukcije cest v dolenjskih občinah. S sredstvi tega sklada bi predvsem obnavljali ceste I. in III. reda.

mele o ustanovitvi cestnega sklada, bi tako modernizirale okoli 112 km cest. Dela bi veljala nad 7 milijard dinarjev. Občine so predlagale, da bi same prispevale v sklad nekaj več kot 3 milijarde dinarjev, toliko pa naj bi prispevala tudi republika. Na seji občinske skupščine v Trebnjem 25. februarja so poročali, da bi trebanjska občina v ta sklad vsako leto prispevala 17,25 odstotka sredstev.

V kmetijstvu: krediti na daljši čas

Jugoslovanska kmetijska banka je podaljšala kredite za kmetijstvo in zmanjšala obresti; kmetijske organizacije, ki takšne kredite že imajo, pa morajo predložiti pristanek občinskih skupščin, ki so prispevale sredstva za soudeležbo, da tudi one na enak način podaljšajo kredite in obresti. Občinska skupščina v Krškem je na seji 25. februarja priznala takšne olajšave kmetijski drugi Krško. Na seji so poudarili, da je sklep banke zelo pomemben, saj so investicijska posojila na sorazmerno kratke vračilne roke povzročila kmetijstvu veliko nepotrebnih težav, ki so zdaj skorajda odpravljene.

Vsem poslovnim prijateljem in znancem se toplo priporoča

ISKRA — KRANJ — TOVARNA KONDENZATORJEV SEMIČ!

Skladišča na 7.000 m površine

Izdana je lokacijska odločba za postavitev skladišč na več kot 6800 površinskih metrih v Bršlinu. Skladišča bodo postavljena na isti strani ceste, kot so sedaj garaže GORJANCEV in bodo v gradbeni črti s poslopji KOVINARJA in garaž. Za skladiščne stavbe so predvidene montažne SOKO hale H-11 (prostora je za osem takih hal); vsaka izmed njih pokrije 11 x 85 m površine. Prva dva interesenta, NOVOTEHNA in DOLENJKA, bosta pričela svoje zgradbe kmalu postavljati, ker imata glavni projekt že narejen.

KLOPOTEC

NAŠA SKUPNA DOLŽNOST

(Nadaljevanje s 1. str.)

ških in 4600 žensk), kar je 40 odst. vseh, ki študirajo izven svojega stalnega bivališča. V 215 varstvenih vzgojnih ustanovah in varstvenih oddelkih šol je približno 17.000 otrok ali 3,8 odst. vseh. Precej šol nima pogojev za širšo izvenšolsko dejavnost, premalo je telovadnic, premalo športnih igrišč in drugih objektov, namenjenih mladini. Najbrž bi morali tu iskati vzroke, zaradi katerih se ob dejstvu, da prestopništvo med odraslimi sicer upada, množe prestopniki med mladoletniki.

Zdravstvena mreža in zdravstveno prosvetljevanje sta se v zadnjem desetletju močno razvila. Prav zato je brez dvoma umrljivost manjša. Ne moremo pa mimo tega, da se število bolniških dni nenehno povečuje.

So ti in številni tem podobni problemi res samo »ženski«? Prav gotovo je naša skupna dolžnost skrb za predporodno in porodno zaščito približno 30.000 novorojenčkov na leto, za šolanje 300.000 mladih ljudi, za strokovno izpopolnjevanje in delovno usposabljanje 530.000 zaposlenih, za uvajanje sodobnega gospodinjstva v 459.000 družinah, za

pravilno vzdrževanje stanovanj in naselij! Skupna skrb za vse to je potrebna tudi zategadelj, ker vse našeto, znatno vpliva na delovno sposobnost zaposlenih!

Gotovo smo v zadnjem desetletju napredovali tako v razvoju gospodarstva kot tudi v razvoju družbenih služb. Kljub temu pa se moramo vprašati: kako sedaj, ko že imamo ekonomsko osnovo, z manjšimi napori doseči še več za srečno življenje naših ljudi? Vsekakor bo treba investicijsko dejavnost še odločneje preusmeriti v naložbe za stanovanja in komunalne naprave, v naložbe za zdravstvo in šolstvo, pa tudi v modernizacijo proizvodnih zmogljivosti.

V predstavniških telesih, v organih družbenega upravljanja, v vodstvih političnih organizacij je še vedno premalo žensk, da bi lahko uspešneje in bolj aktivno sodelovale in odločale v gospodarskem in družbenem razvoju ter hkrati pripomogle k hitrejšemu reševanju tistih problemov, ki jih kot ženske, matere in proizvajalke najbolj občutijo in poznajo.

Pri tem moramo reči, da se mladina vedno bolj vključuje v sistem samoupravljanja, čeprav je mladih ljudi v teh organih še vedno pre-

malo. Med poslanci in odborniki je 7 odst. takšnih, ki so stari do 24 let, v organih samoupravljanja pa jih je 14 odst. Med mladimi upravljavci je sorazmerno veliko mladink. Med vsemi odborniki občinskih skupščin je 20 odst. žensk, med odborniki do 24 let starosti pa kar 49 odst. Tako je tudi prav. Mlajše ženske morajo izkoristiti čas, ko še nimajo večjih družinskih obveznosti, za svojo družbenopolitično aktivnost in za to, da se strokovno izpopolnjujejo. Samo na ta način bodo pozneje lahko z manjšimi napori opravljale družbene in družinske dolžnosti.

Prva konferenca za družbeno aktivnost žensk Jugoslavije, ki je bila v Beogradu od 24. do 25. februarja letos, je razpravljala o problemih, ki tarejo ženske, s splošno družbenega stališča in s stališča sklepov VIII. kongresa ZK. Upamo lahko, da sklepi te konference ne bodo le deklarativna zahteva za izboljšanje položaja žensk v proizvodnji, v družbenih službah in v kmetijstvu, ampak da bodo v novih pogojih gospodarjenja gibalo in pobudnik pri reševanju številnih družbenih problemov, izmed katerih smo jih nekaj našeli.

DRAGICA ROME

Tudi za Kajinovo Olgo velja nenapisano pravilo naših kmečkih žena: od zore do mraka! A kljub vsemu: za lepo knjigo in časopis vendarle najde čas!

Osem otrok je lahko ponosnih na svojo mamo

Obisk pri Olgi Kajin v Podklancu pri Vinici ob Kolpi

Imajo na skrbi živino. Na polju pomagajo le, če ni delo pretežko. Učiti se morajo čez dan, ker jim zvečer tega ne dovolim. Tudi vina naši otroci ne dobe.

— Če ste vsi doma, je najbrž kot v panju?

— Prav živahno je! Jezi me le to, da so fantje preveč vneti za karte in šah. Naj le igrajo šah, tega jim ne branim, karte pa skrivam.

— Ali si ob nedeljah lahko odpočijete?

— Nedeljski popoldnevi so moji. Nimam navade hoditi v vas, preberem raje vse časopise od prve do zadnje strani, kar jih otroci prinesejo domov. Če utegnem vzemem v roke še knjigo.

— Katere časopise redno berete?

— Dolenjski list, TV-15, Mladino, Pionirski list in Čebelico.

— Kje dobivate knjige?

— Izposojam si jih v viniški ljudski knjižnici. Te dni berem Ingoličev roman Človek na meji.

— In vaša najljubša knjiga?

— Ana Karenina, ruskega pisatelja Tolstoja.

Trdo kmečko življenje ob osmih otrokih Kajinovo Olgo ni napravilo otopelo za vse lepo, kar lahko nudi življenje. Po trudopolnem delu ji knjiga nudi nov svet in nenavadne užitke. Sla je svojo pot, na kateri je med kmečkimi ženami v naših krajih že ne sama — pa vsaj osamljena.

Zal mi je le to, da sem njenim trem deklicam, ki so med najinim pogovorom pisale domačo nalogo, pozabila reči: bodite ponosne na svojo mamo!

RIA BACER

lahko ponosnih na svojo mamo

Mračen in pust je bil dan, ko sem v Podklancu, vasi blizu Vinice, potrkala pri Kajinovi, da bi spoznala gospodinjjo, 38-letno Olgo Kajin, mater osmih otrok. Daleč naokrog vedo ljudje, da dela od svita do mraka doma in na poljih, v vinogradu, oskrbuje jato kokoši, živino in prašiče. Ob večerih, ko je vse delo že postorjeno in ko otroci zaspe, pa rada posesti s knjigo v roki tja do polnoči in še čez.

— Kajinova mama, občudovanja ste vredni! Zau-pajte mi, kako ste organizirali življenje v tako veliki družini, kot je vaša?

— Cisto enostavno — je dejala. — Vsi delamo! Mož, čeprav je bolehen, in vsi otroci, kar jih je doma. Bogo je že pri vojkih, Tatjana je na novomeškem učiteljsku, šest Kajinov: Zdenko, Cvetko, Jože, Nada, Marija in Nataša pa hodi v viniško osemletko. Skrbim, da gredo otroci v šolo vedno čisti in zašiti. Pravijo, da me ni treba biti sram pred materami, ki imajo samo enega ali dva otoka. Doslej se tudi še ni zgodilo, da bi šel kateri mojih otrok v šolo brez zajtrka, ali če gredo popoldne, brez kosila.

Deklice mi čez dan pomagajo: pospravljajo sobe, prinesejo vodo, drva, včasih pometajo ali pomivajo posodo. Fantje morajo vsako soboto ribati pod. Preden gredo v šolo,

— Zahteven poklic prosvetne delavke je ljudem na očeh in velja mnenje, da je to idealna služba za ženo z otroki. Kakšne so pri tem vaše izkušnje?

Predmetna učiteljica matematike na novomeški osnovni šoli, Slava Kovač, se ni obotavljala z odgovorom:

— O našem poklicu, ki je do nedavnega v javnosti res veljal za idealnega za poročno ženo, povem lahko, da je dosti bolj naporen kot večina drugih poklicev. Mi nimamo 42-urnega delavnika! Učim 22 obveznih ur na teden, razen tega imam

govorilne ure s starši, pripraviti se moram za pouk, popravljati domače in šolske naloge. To vse opraviš doma, tedaj ko naj bi imela čas za svojo družino. Pred enajsto ali polnočjo ne grem nikoli spat, pa ne zavoljo gospodinjstkih opravkov...

Skoro vsak prosvetni delavec ima še honorarne ure.

deljen čas, so le nekatere ugodnosti vašega poklica?

— Deljen delovni čas dopoldne, popoldne in konference zvečer pomenijo le razbit dan, tekane od doma v šolo, koristi pa nobene. Druge delajo od sedmih do dveh. Takrat gredo žene domov in se lahko brez skrbi posvetijo družini. Me nismo nikdar proste!

Tudi pri zaščiti, ki so jo deležne po porodu žene v drugih poklicih, smo prosvetne delavke prikrajšane. Ko mine 105 dni porodniškega dopusta, moramo učiti polno učno obveznost in ne le 4 ure na dan, kolikor znaša obveznost tovarišic v gospodarskih in drugih delovnih organizacijah. Menim, da bi morali vsaj na tem področju izenačiti prosvetne delavke z drugimi zaposlenimi ženami. Če ne drugače, naj bi jim za nekaj časa podaljšali polni porodniški dopust.

Čestitka za 8. marec

Vojaki Jože Lipaj, Franc Besal, Jože Kosec in Franc Pavlin, ki služijo vojaški rok v Djakovici, želimo vsem ženam in dekletom za njihov praznik 8. marec mnogo uspehov, domače pa lepo pozdravljamo.

Domačemu listu želimo ob njegovem jubileju, da bi v prihodnje še uspešneje prikazoval dosežene napredke naših delovnih ljudi iz vseh krajev Dolenjske. Vsem fantom, ki gredo spomladi k vojakom, priporočamo, naj si prej naroče domači časopis!

Na naši šoli se jih vsi ot-pamo in ni res, da bi se zanje potegovali, kot menijo nekateri. Nadurno učimo zaradi potreb šole in ne zaradi zasluzka. Za honorarno uro dobim namreč polovico manj kot za redno učno uro. Ali je še v kakem drugem poklicu tako? Radovedna sem, v kateri obrti, za katero ni potrebna druga izobrazba kot osnovna šola, imajo delavci plačane nadure po 370 din! — Pa vendar: počitnice,

RIA BACER

Od dela živimo

— Nikar! Sem prehlajena, se je na pol v šali, na pol zares branila blagajničarka Tončka, znana vsem novomeškim gospodinjstvom, ki kupujejo v samopostrežni trgovini Sadje in zelenjava na Glavnem trgu, ko sem pripravljala fotografski aparat za slikanje.

Vedno nasmejana, prijazna s strankami in z vsemi enakole, je ena izmed odlik Zupančičeve Tončke, zaradi katerih jo kupci poznajo in spoštujejo.

— Ste vedno tako veseli in nasmejeni? sem jo vprašala. — Je prijazen obraz del vaše narave ali posledica brezskrbnega življenja?

— Imam nemalo osebnih težav in skrbi, a o njih raje ne govorim. Prizadevam si, da stranke tega ne bi opazile ali občutile.

— Kako ste zadovoljni v poklicu, ki zahteva nenehen stik z ljudmi?

— Služba mi pomeni vse, takoj za otroci. Ze deset let se ukvarjam s prodajo zelenjave in sem zelo zadovoljna. Meni je služba v razvedrilo, četudi je precej naporna.

— Razen službe imate dom in dva otoka, ali znorete vse to?

— Otoka sta že večja; hčerka je tudi že trgovska vajenka, fant pa je še v osemletki. Navajeni smo skromnega življenja. Otoka mi doma pomagata in tako je vsaj najhujše vedno opravljeno.

— Za udeleževanje v javnem življenju najbrž nimate časa?

— Če mislite sestanke, potem se res bolj malo udeležujem. Na sestanke hodim le v podjetju ali kadar jih skliče Socialistična zveza. Več ne zmorem, kajti dan ima le 24 ur.

Se bi kramljali, a se je medtem pri blagajni zbralo že precej strank. Tam se vedno mudi, zato je tovarišica Tončka samo še zamahnila z roko in dejala:

— Kaj hočete, delo je delo. Od njega živimo.

— AR.

„Rada bi pomagala ženam...“

tor že drugo leto v Novem mestu na ginekološko porodniškem oddelku, da je prosta le dvakrat na teden popoldne in približno eno nedeljo v mesecu, sicer pa je v bolnišnici podnevi in ponoči.

Ko sem jo kasneje med pogovorom vprašala, čemu se je odločila za tako težak in zahteven poklic, je dejala:

— Ze kot študentka medicinske sem začutila, da imajo žene mnogo problemov in sem si želela postati ginekolog, da bi jim lahko pomagala. Poklic opravljam z veseljem, žal pa mi je, da imamo vsi skupaj premalo časa za prosvetljevanje žena. Vedno več je splavov, kot posledica tega pa vedno več obolenj, vnetij in zakonov brez otrok. Vsemu temu bi se dalo odpo-

moči, če bi več žena prihajalo v naše ambulante, kjer jim lahko nudimo sredstva za preprečevanje nezaželene nosečnosti. V preteklih letih ni bilo kdo ve kakšne izbire med temi sredstvi, zdaj pa ženam lahko nudimo že tablete za uživanje, kakor tudi več vrst tablet, pen in past za vbrizgavanje.

— Torej je na vašem oddelku precej drenaža tudi na račun tolikega števila splavov?

— Deloma. Res pa je, da so zdaj razmere s prostorom nemogoče. Ko se bo kirurgija izsella v novo zgrajeno bolnišnico in bomo pridobili okoli 30 postelj, se bodo razmere normalizirale. V perspektivi bo na našem oddelku tudi več zdravnikov, tako

da si lahko obetamo boljših časov tudi glede prostega časa. Kadar bo vse to urejeno, nameravamo začeti s psihoprofilaktičnimi tečajmi za žene, ki se pripravljajo na porod.

— Najbrž bi zdaj težko odgovorili, kako preživljate svoj prosti čas?

— Za osebno življenje je v našem poklicu tako malo časa, da v dveh letih, kolikor tu službam, nisem utegnila niti Novega mesta dodobra spoznati. Vem, da so možnosti za lepe sprehode — a zanje nimam časa, poznam pa Dolenjske in šmarješke Toplice ter čudovito okolico otoškega gradu. Menim, da je to ena najlepših pokrajin v naši domovini.

RIA BACER

Dr. Minka Maležič je v porodni sobi pregledovala neko ženo tik pred porodom, zato sem morala počakati, dokler si je lahko utrgala hipec časa za pogovor.

Mimogrede sem medtem zvedela, da je tovarišica dok-

„Hribarca, čez most ne boš prišla“

Zenske se ne morejo poleg dveh »šihov« udeleževati še v družbeno političnem življenju. — Čim prej urediti službe, ki bodo razbremenjevale gospodinje! — Kdo bo zakrpal navaden lonec, če se prevotli? — Zenske smo s puško v roki pokazale, da nismo samo za štedilnik. — »Pazi se, Hribarca, čez most ne boš prišla!« je zagrozil belogardist in se odurno zarežal. — »Ko se spomnim mnogih dogodkov med vojno,« pravi Rezka Brlanova iz Kočevja, »se mi zdi, kakor da vse še enkrat doživljam. Prehudo je bilo, prehudo...«

Z Rezko Brlanovo, referentko za socialno varstvo pri občinski skupščini v Kočevju, klepetava. Jasno, da je razgovor nekaj dni pred mednarodnim dnevom žena 8. marcem posvečen predvsem ženam in njihovim problemom, kakor jim je posvečen tudi tale zapis. Najprej velja omeniti že ne vem kolikokrat ugotovljeno dejstvo, da so naše žene prezaposlene. Vedno več se jih vključuje v proizvodnjo na skoraj vseh delovnih področjih, tudi tam, kjer si ženske še pred komaj dvema desetletjema nismo mogli niti zamisliti. Kljub vedno večji aktivnosti v gospodarstvu in drugih službah pa mora večina zaposlenih žena opravljati tudi domača dela, koeder se po priložnosti v službe prične njen drugi »ših« in se navadno zavleče daleč v noč.

Skratka, za ugotovitvijo, da se družbena aktivnost žena iz leta v leto manjša, ne moremo biti zadovoljni, če se ob tem ne vprašamo, zakaj je tako. Prepričana sem, meni tovarišica Rezka, da bi marsikatera zaposlena žena rada posegla poleg svojega dela aktivneje v družbeno življenje, se z večjim zanimanjem vključila v delo različnih organizacij ipd., vendar ji čas tega ne dopušča. Tudi to, da se precej moč vedno aktivneje vključuje v gospodinjstva dela, je premalo.

— Kaj sodiš o zaposlenosti žena?

— Zenske smo z orožjem v roki dokazale, da nismo samo za štedilnik, torej smo enakopravne tudi glede zaposlovanja. Mislim pa, da je veliko žena, ki bi jim ne bilo treba delati v gospodarstvu, ker moške dobro zaslužijo. Če bi bila seveda pomoč družini bolj urejena, tudi to ne bi bil problem, tako pa... Otroško varstvo je v Kočevju trenutno še vse preslabo organizirano, tako da vrtec ne more reje uporabljati prav tiste družine, ki bi to najbolj potrebovale, imajo pa premajhne osebne dohodka za vzdrževanje. Nekateri vrtni so v

slabih prostorih... Drži pa, da so nekatere družine deloma tudi same krive (pijača, neurejene življenjske razmere) in bi lahko odšteli denar za otroško varstvo. Tako so otroci prepušteni sami sebi in kako se sami vzgajajo, si

»Zenske smo včasih nezaupljive druga do druge, ne zaupamo v svoje sposobnosti!« pravi Rezka Brlan iz Kočevja

lahko mislimo. V tem je potrebnega še veliko prosvetilskega dela, potrebna je predvsem vzgoja staršev, ne le otrok. Mislim, da bodo podobne probleme z malo večjim uspehom lahko reševale krajevne skupnosti, seveda v sodelovanju s pristojnimi občinskimi organi.

O drugih servisih za pomoč družini se ne splašajmo, saj še nobeden ne ustreza, razen pralnice. Kopalnica je dražja od privatnih šivilj, drugih podobnih servisov, čeprav bi bili potrebni, pa ni. Če se ti npr. prevotli lonec, kdo ga bo zakrpal? Dobiti obrtnika, da popravi kakšno malenkost, je že kar prava loterija...

Zjutraj gledam — nadaljuje Rezka — kako mamice nosimo otroke v vrtec, k staršem, k zasebnikom, na vse strani mesta. Mladež se mi smilijo: namesto da bi se mirno spala, jo navsezgodaj budimo... Toda kaj, tako je, služba je služba, otroci pa tako hitro odrastejo.

Po službi prihajamo domov, nikdar spočite. Zase, za moža, otroka je treba skuhati kosilo. Čas hiti, nestrpnost narašča, nervoza preide v prepir. Razen tega naj žena vedno skrbi za denar, ki tako hitro kotni, dnevi pa se pomikajo počasi, počasi.

— Smo tik pred volitvami. Znano je, da ženske zelo nerade glasujejo za ženske. Zakaj?

— Predvsem mislim, da smo ženske precej sebične, zaradi splošne preobremenjenosti pa ne zaupamo, da bi ženska sploh lahko uspešno delala v raznih samoupravnih organih, čeprav so marsikdaj sposobnejše od moških. Se vedno mislim, da bodo naše probleme najboljše reševali moški. Osebnost pa sem prepričana, da lahko prav žene veliko pripomorejo k uspešnejšemu delu samoupravnih organov, kajti če smo lahko dobre proizvajalke, smo lahko tudi uspešne upravljavke...

Nehote zaide pogovor na njena leta. Rezka je doma iz Sv. Križa pri Kostanjevici (sedaj Podbočje) in je že 13 let v Kočevju. Ljudje v okolici Kostanjevice in po Gorjancih se prav gotovo še spominjajo Rezke Hribarjeve (Krčmanove), mlade skojevke in vnete aktivistke.

— Spomin na vojno je boleč, pravi, tako hud, da se mi zdi, kakor bi vse še enkrat doživljala. Preveč je bilo vsega, preveč... Najbolj se spominjam nekega junjskega dne 1943, ko smo imeli na Suhor-

ju mladinsko konferenco. Z eno tovarišico in tovarišem smo se potem vračali proti domu, na Gorjancih pa nas je zatekla noč in nevihta. Krepko smo zašli in nenadoma je nedaleč od nas zaropotal mitraljez. Belčki so dolgo nabijali v gozd, mi pa smo iskali staro leseno kočjo, ki bi morala biti nekje tam. Šele zjutraj smo jo zagledali le nekaj korakov proč, potem ko smo vso noč prebedeli na dežju in le nekaj deset korakov od nas je bila žica, s katero so bile obdane Pleterje. Nekeč drugič je bilo še huje: partizani so odpeljali domačega župnika, belčki pa so nas 18 zaprli in hoteli obesiti. V Kostanjevici so že bila vešala. Vsa vas je prosila za nas, nazadnje so nas spustili. Ko smo odhajali, je neki belogardist stopil k meni in se zarežal: »Pazi se, Hribarca, ti ne boš prestopila mostu v Kostanjevici!« Nobeno od drugih deklet si ni upalo z menoj...

Prebudil se je spomin v njej in z njim Krčmanova Rezka. Ko je govorila, se ji je v očeh zalesketalo in besede so težko prihajale iz ust, iz grla, ki ga je pričela stiskati grenkoba. Iz nje pa ni več govorila Brlanova Rezka, ampak vse naše žene — borke — aktivistke. Tiste žene, ki so v minulih dveh desetletjih iz dneva v dan pozabljale nase, na svoje življenje in vse svoje delo, vse svoje misli pa posvetile skupnosti, nam vsem.

FRANCE GRIVEC

Preprosto rečeno: za družino!

Na vrhu ne prestregega klanca ob cesti, ki zavije za trebanjskim zdravstvenim domom in novo šolo proti Cvibljam, stoji hiša števil 77. Hiša zunaj še ni ometana; ena od številnih, ki so zrasle na severnem irebanjskem pobočju.

»Vselili smo se lani. Prej smo stanovali v gradu. Zdaj se mi zdi, da je mimo zelo zelo dolgo obdobje,« je rekla gospodinja ADA LONGER.

»Kako ste potem preživeli vsa ta leta nazaj?«

»Preprosto rečeno: gra-

dili smo hišo in trdo delali. Hiša je narejena, družina ima dom, zdaj pa je treba dohodkov.«

»Kaj, da ste se odločili za zaposlitev?«

»Zadnjih petnajst let sem sklenila, da se tudi Medtem so otroci — tri imam — dorasli (najmlajšemu je devet let), zato sem sklenila, da se tudi sama zaposlim. V lanskem avgustu sem obiskovala šivalni tečaj, ker sem se prijavila za obrat MODNIH OBLAČIL. Odločila sem se zato, ker mislim, da sem po tolikem času gospodinjstva tudi sama nekaj dolžna prispevati v družinski sklad.«

»O katerem ženskem problemu je bilo najmanjkrat javno razpravljano?«

»Zdi se mi, da prav o zaposlitvi žensk, oziroma mater. V naši občini je možnosti za zaposlitev žensk malo. Takih, ki bi se rade zaposlile, je precej. Marsikatero ovira pri tem tudi neurejeno vprašanje otroškega varstva. Po mojem bi moral otroški vrtec delati tudi med počitnicami. Kar se mene tiče, nimam skrbi, ker so otroci že veliki, potrebno je kaj narediti za druge.«

»Kako je sicer z zaposlovanjem?«

»Katera ni izučena, katera nima strokovne ali kakšne druge izobrazbe, nima kam iti.« I. Z.

Med delavkami v čateških toplih vrtovih

V čateškem rastlinjaku brežiške KZ že zorijo kumarice — Za praznik žena: nageljčke, vrtnice, asparagus in prelepe lončnice lahko dobite v toplih vrtovih ob Čateških Toplicah

Medtem ko zunaj zima še vztrajno klijube februarjskemu soncu, je v rastlinjaku na Čatežu že pravo poletje. Termalna voda ogreva pokrite grede in podnevi ji pri tem učinkovito pomagajo sončni žarki, ujeti skozi stekleno stropo. Najbolj vroče je v prostoru s kumaricami. Tam je zaposlenih 8 delavk. Njihovo skupino vodi tovarišica Marija Petelin. Sedli sva na klop za polvinilasto zaveso zasilne garderobe v rastlinjaku in začeli pogovor. Zvedela sem, da dela tov. Petelinčeva na Čatežu dve leti in da živi v Selih na nasprotnem bregu Save.

»Vam je delo tukaj všeč?« sem jo vprašala.

»Seveda, ugaja mi. Rada sem v rastlinjaku in veselje me tudi delo zunaj na vrtnarji ali kjerkoli na posestvu. Po rodu sem Belokranj-

ca in obiskovala sem nižjo kmetijsko šolo na Vinomeru. Potem sem bila vesekoli zaposlena v kmetijski proizvodnji.«

»Imate tukaj družino?«

»Da, v Selih živimo. Mož je traktorist pri kmetijski zadrugi Bizelsko. Obadva se torej preživljava s kmetijskim poklicem. Imava 9 let staro hčerko, ki zdaj obiskuje tretji razred osnovne šole.«

»V Brežicah ali v Dobovi?«

»V Dobovi. Polovico otrok iz naše vasi hodi v šolo tudi v Brežice. Do Dobove je uro hoda. Na poti domov so otroci bolj počasi in včasih hodijo celo po dveh urah.«

»Kako je z varstvom med vašo odsotnostjo?«

»Vse v redu. Teh skrbi so me rešili otrokovi stari starši,« je dejala in v pogovoru sem zvedela,

da je tudi ona ena izmed tistih zaposlenih žena, ki jih po naporu delu v službi čaka doma še gospodinjstvo.

V rastlinjaku je izporevala vlažna toplota in tovarišica Petelinčeva je kljub poletni bluzi obilval pot. Zelo vroče je bilo, zato sem jo vprašala, koliko kaže živo srebro.

»Nič manj kot 30 stopinj. Zaradi višje in visoke temperature je delo tukaj zelo naporno, toda pri vzgoji kumaric ne gre drugače.«

»Dobivate kak dodatek za težke delovne pogoje?«

»Imamo poseben dodatek na vlogo, ki znaša 2 dinarja od kilograma kumaric. Več ko pridelamo, več dobimo.«

»Je poskrbljeno tudi za topla malice?«

»Da, zanjo plačamo 100 dinar-

PRED DNEVOM ŽENA SMO OBISKALI TUDI PAKIZEVO MAMO V VINICAH PRI SODRAŽICI

Najboljša leska je na sončni strani

Marija Pakiž, Korletova mama iz Vinic pri Sodražici. Zdrava, krepka in odločna ženska pri štirinšestdesetih, ki živi v lepi hišici tik nad cesto, do katere vodijo strme stopnice po bregu.

Sop leskovih viter pred vrati pove, da se v hiši nisem zmotil. V kuhinji, polni vonja po masti, ki se cvre na štedilniku, za katerim stoji priletna, siva in nasmejana Korletova mati, je po tleh polno ostružkov in debelejših ter tanjših viter. Cvre, kuha in dela vitre, vse obenem, saj čas je dragocen, vitre in rešeta pa ji pomenijo (skoro) edini vir preživljanja...

Pakiževa mati iz Vinic namreč dela rešeta. Ne rešeta za moko niti reše za žitarice, ampak prava rešeta iz viter, ki jih v glavnem uporabljajo jeseni pri stiskanju jabolk in kolinah za precejanje riža za klobase. Morda še to, da je v Vinicah in verjetno v bližnji okolici še edina, ki zna in hoče delati taka rešeta.

— Rešeta je delala že moja mati in stara mati in od nje mati menda tudi, pravi, medtem ko meša mast v veliki posodi. Nato sede na stolček

sredi kuhinje, poprime vitro in jo s posebnim nožičem in

»Z enim samim rešetom je veliko dela...« meni Korletova mama iz Vinic

spretnimi rokami razcepi. Dela še vedno tako, kakor so delale njena mati in stara mati in vsi predniki. Domača obrt, vsaj izdelovanje rešet, še ni modernizirana. — Rešeta delam, kar pomnim, vse življenje, razen med vojno. Tedaj za rešeta ni bilo časa.

— Za vitre ni dobra vsaka leska; leske z Velike gore niso dobre, najboljše so z Male gore, od Grčaric in od

Kočevja, vendar pa jih v državnih hostah ne pustijo sekati. Zakaj, ne vem. Tudi za leske je treba dobiti od podjetja dovoljenje, logar pa odkaže, kje jih lahko nasekam, toda letos menda ni nihče dobil dovoljenja. Leske je treba nasekati v sončnem kraju, one v senčnem niso dobre. Vsaj mesec dni jih je treba sušiti, potem pa obeliti; obeljene palice namočim in cepim. Vitre potem zgledim in cepim še na tanjše pasove, le-te pa razrežem na enako ozke pasove, iz katerih na preprostem tkalnem stroju stikem rešeta. Za navadno rešeta potrebujem 72 viter, za gostejše pa 122, biti pa morajo tanke kot papir... Statve, s katerimi sta delali še mati in stara mati, so med vojno zgorjele, po vojni pa mi je sin napravil nove.

— In koliko dobite za rešeta? — Zdaj so po 250 dinarjev, pred nedavnim so bila še cenejša. Veliko ni, pa kaj hočem, živeti je treba. Kmetije nimam, samo eno njivico. Rešeta so skoro ves moj dohodek. Dobim še 5000 din

podpore od občine kot članica ZB, pa tudi davka nič ne plačujem. Samo zaradi tega se mi je splašalo napraviti vse tiste korake za partizane, ki sem jih storila med vojno, pa še pre malo sem jih...

Korletova mati je zredila sedem otrok in vse je spravila h kruhu z vitrami. Mož, ki je umrl pred 27 leti, je delal ribežne in po njegovi smrti je moral poprijeti najstarejši sin, skoro še otrok. Še zdaj dela v Zlebiču ribežne kakor oče. Za njim so morali poprijeti tudi drugi otroci. Ni bilo lahko, veliko viter in veliko rešet je bilo potrebnih, da je lahko prehranila toliko lačnih ust, da so bili vsi vsaj za silo obelčeni in obuti. Toda najsi je bilo še toliko viter in rešet, denarja ni bilo dovolj in morala je pomagati in služiti pri drugih kmetih.

— Toda nikdar nisem obupala, pravi, in tudi drugi ljudje vedo povedati, da je bila vedno odločna in neustrašna. — Obupala nisem niti med vojno, se spomni, ko je bilo najhuje. Že koj spočetka

sem spoznala, kje je moje mesto, toda delala sem tajno, da me nikdar niso mogli dobiti. Kdo ve koliko poti in stopinj sem naredila za naše fante v gozdovih, ki sta sta se jim pridružila tudi starejši sin in hči. Partizani so bili pri meni vedno dobrodošli in če sem le mogla, sem jim postregla kot svojim otrokom. Rada sem jih imela in skupaj z njimi upala v boljše, lepše dni. Žal mi je samo, da nisem storila še več!

Suha roba izumira. Le malo ljudi je še, ki se z njo pečajo, mladina pa o njej sploh ne ve več slišati. Ni zasluzka, dela pa veliko, zato raje odhajajo v industrijo, kamorkoli. In — tudi za suhorbarske izdelke se je treba učiti, tudi to je treba znati delati. Kmalu bo stara ribniška ljudska umetnost — to pa suha roba brez dvoma je — utonila v pozabo. Nekdaj znane izdelke ribniške domače obrti bomo lahko videli le še v muzeju...

— Želim, je na koncu poprosila Pakiževa mati, da bi vsaj leskove palice lahko ne motno sekali tam, kjer vemo, da so najboljše. Brez njih pač ni viter, ni rešet in s tem tudi ne dohodka, ni zasluzka. Naj nam že dajo tista dovoljenja...

G. F.

»Se teden dni počakajte in že boste lahko jedli dobro kumaricino solato!« obljublja tov. Marija Petelin v rastlinjaku na Čatežu. Zaposlena je pri vzgoji kumaric in se s svojimi sodelavkami vred veseli novega pridelka. Doma je v Selih in ima 9 km do delovnega mesta. V službo se vozi s koleksom. Pot si lahko skrajša za 2 km, če se prepelje čez Savo z brodom.

ca, sanitarni prostori s kopalnicami in garderobo, garaže, klet za siljenje in upravni prostori. Temelj je stoji in če bo šlo vse po sreči, bodo naše želje uresničene to leto.«

»Kdaj pričakujete prvi letošnji pridelok kumaric?«

»Čez dober teden, okrog 15. marca. Kumarice vzgajamo na površini 40 arov. Delo z njimi traja 6 mesecev, od decembra do junija.«

»Kaj pa dela vaša skupina poleti, ko tople grede počivajo?«

»Taktir delamo zunaj, prav tako na vrtnarji.«

»Zdaj pa, prosimo, še povejte, kaj trenutno prodajate v vaših toplih vrtovih?«

J. TEPPEY

Danijela jo je prestrašeno pogledala.

»Za božjo voljo, Civija, si zno-rela?«

»Glavni nadzornici sem že povedala o tem,« je dejala Civija. Danijela jo je prijala za roko: »In kaj ti je rekla?«

»Ko bom imela tri 'raporte', me bo poslala k Hani,« je nedolžno ponovila nadzorničine besede.

Takrat Danijela še ni vedela, kaj pomeni »raport«.

3

Ob sedmih zjutraj je v rožnatih barakah pregled postiljanja. Glavna nadzornica Elsa in njeno osebje pregledujejo, ali so postelje postlane natanko po predpisih. Tu, v Diviziji veselja, so postelje nekaj posve-

Na njej je druga odeja za pokrivanje; na vzglavju je blazina, napolnjena prav tako z oblanci. Za površnega opazovalca bi bilo to vse. Toda koliko nedolžnih cvetočih življenj je že ugonobilo postiljanje! Zakaj to je resna dolžnost; postelja mora biti postлана natanko v skladu z načeli nemškega pikolovstva. In Elsa iz Düsseldorfa dosledno pazi, kako dekleta izpolnjujejo to dolžnost.

Predvsem mora biti spodnja odeja — se pravi žimnica — gladka kot zrcalo. Na njej ne sme biti niti najmanjše gubice, zravnana mora biti kot s tesarjevo libelo. Zato je najvažnejše, da zravnš oblance, ki jih je na eni strani preveč, na drugi pa premalo, ker ležijo na njih ljudje podnevi in ponoči. Toda tega ne

mi, bog!« roti srce iz globine postelje.

Elsa se ustavi ob prvi postelji, poklekne na eno nogo, zamiži z desnim očesom in premeri z levim vrsto postelj. Črta ob blazini na prvi postelji se mora natanko ujemati s črto na blazini petindvajsete postelje. Čistokrvna Nemka je, tale Elsa iz Düsseldorfa. Dobro ve, kaj je nemška preciznost in vtepla jo bo v glavo tudi tej sodrgi, židovskim cipam.

Če kakšna postelja ni natančno v vrsti, Elsa brž zaukaže, da vpiše njeno številko v knjigo. Elsa uživa že ob samem ukazu. In medtem, ko njena uradnica vestno zapisuje, gleda Elsa svojo žrtev z ozkimi očesnimi režami; roke ima prekrižane na prsih, z eno nogo stoji naprej, usta ima skremžena. Muza se in kaže svoje neenakomerne skrbi. Vrzeli med njimi so mnogo bolj črne, kot so zobje beli. In če doleti usoda lepo deklet — aah! Elsa iz dna srca sovraži lepote.

Po pregledu zbere Elsa žrtve in jim veli, naj počepnejo: čepeti morajo tako, da se z zadnjicami dotikajo tal, roke pa morajo skleniti za glavami. Tako morajo čepeti od zgodnjega jutra do začetka svoje »dolžnosti« ob dveh, ko se pridejo Nemci zabavat v Barako s punčkami.

Po takem čepanju dekleta niso zmožna premakniti udov. Vse telo je ena sama bolečina, ki ne prenese, da bi se je kdo dotaknil. Dekleta ne morejo stegniti nog, kaj šele, da bi hodile. In tako jih tovarišice odvedejo na postelje, da bi tam opravile svojo dolžnost — zabavale goste.

Nič čudnega torej ni, da se visoki gost kasneje pritoži v pisarni: ta in ta »številka« ga ni zadovoljila. Namesto užitka je doživel razočaranje. Dekle ni bilo prijazno z njim. Ravnavalo je ravnodušno.

Seveda si je zapisal številko. Tule je. In Nemeč jo odda v pisarni.

»Raport!«

Pregledu postiljanja sledijo še drugi pregledi. Pregled jedilnega pribora; pregled halj. Ob vsakem pregledu se kopičijo nove žrtve in Elsa jih pripravi v stanje, ki samo po sebi privede do »raporta«. In tako naprej.

Elsa iz Düsseldorfa pa ni nikoli potešena.

XIV

1

ZABAVANJE GOSTOV

V baraki vlada tišina. Dekleta sedijo na svojih posteljah z nogami spuščeni na tla. Petdeset postelj v dveh vrstah, petdeset deklet s hrbtom druga proti drugi. Nihče ni predpisal takega sedenja. Videti je, da sedijo tako namenoma, da se njihovi pogledi ne bi srečali. Strah je nalezljiv. Kmalu se bodo morale smehljati. Tu se ne smehljajo po lastni volji. Nasmeh priča, kako gleda deklet na svojo nalogo: »zabavanje gostov«. Od smehljaja

je odvisno njeno življenje. Se hip — pa bodo morale biti srečne.

V baraki vlada tišina.

Se trenutek se lahko ukvarjajo s strahom, s stvarjo, ki bo napolnila ta prostor. Zdaj jim je še dovoljeno občutiti grozo pred tem, kar jih čaka. Vržejo se v odprto naročje strahu, ki se bo moralo vsak hip umakniti Nemcem. Na njihovih obrazih bo kmalu smehljaj. Prevzvišeni Nemeč ni prišel gledat žalostnih oči. Prišel se je zabavat, uživati! Uživati z zvrhano mero! Je to punčki jasno? Če ne, ji bo to še pojasnil! Najprej si zabeležimo številko. Nemeč hoče imeti številko v svojem žepu. Kar tako — za vsak primer. Pozneje, ko gre mimo dežurne sobe, bo še premislil. Ampak zdajle, ko ima njeno vžgano številko že napisano, naj bo punčka pridna in naj ga ljubi po vseh pravilih! Tako, kot to on želi! Z užitek! Veselo. Zadovoljiti ga mora prav tako, kot ga zadovolji vrček pruskega piva, bela pena in vse drugo.

Zunaj udari gong...

Ura je dve.

Prišel je čas.

V baraki vlada grobna tišina. Petdeset punčk sedi, kot da si nimajo kaj reči. Petdeset postelj — kot petdeset klopi na morišču, preden privežejo nanje gola telesa.

Od zunaj se bližajo nemški glasovi. Elsa kriči nadzornicam poslednja povelja, da bi preglušila nemško kvantanje. Mogoče bo to pomagalo pritegniti njihovo pozornost, da bodo opazili, kdo in kaj je Elsa. Celo Jaga se prikaže na dvorišču pred barakami. Zunaj je tak direndaj kot za kulisami pred premiero. Vrata barake se bodo vsak trenutek odprla in vstopili bodo Nemci.

Petdeset postelj — kakor petdeset talcev, ki stoje nepremično v ravni vrsti in strme v puškine cevi, ko čakajo, da jim bo krogla prestrelila srce. Tišina. Ničesar si nimajo povedati.

Vsak dan. Natanko ob dveh.

Danijela strmi v hrbet dekleta, ki sedi pred njo: ozke modre proge na halji ji begajo oči. Dekletovi lasje se usipajo na tilnik, medtem ko se črte na njenem hrbtu dvigajo s halje kvišku, kvišku — zdaj že pokrivajo lase, izginajo s hrbta, plavajo po zraku. Nenadoma so proge podobne drogovom... kletki... deklet sedi v kletki... proge nenkrat izginejo s hrbtov vseh deklet in se spremenijo v rešetke... dve vrsti kletk... v vsaki je nepremičen dekliški hrbet, ki čaka na prihod glavnega zdravnika, da bo znanstveno raziskal njeno telo...

Tišina. Nekaj težkega je v zraku. Nemški glasovi se bližajo za oknom barake, kakor da se vse to dogaja nekje daleč, daleč; kakor da so tudi one nekje daleč. Udarci na gong se valijo z neba pod svojimi odmevi, kot da jih zagrinjajo črne pelerine.

KA-CETNIK 135633

Baraka s punčkami

čenega in odličnega. In dekleta v raju jim strežejo.

Ob vznožju vsake postelje je napisana številka, ki je vžgana v telo svečenice. Pri postiljanju ima Elsa obilo možnosti, da zasuka stvar po svoje. Med opravljanjem »dolžnega užitka« si deklet ne more kaj, da ne bi morala na »raport«.

Petdeset postelj je v vsaki baraki, po petindvajset ob vsaki steni. Deli jih čist prehod. Ob vzglavjih so ozke vzdane omare. Sem odlagajo obleko odlični gostje, ki se hodijo zabavat v rožnate barake. Visoko v omari je polica za jedilni pribor deklet. Da bi preverili čistost pribora, ga vsako dopoldne ob desetih pregledajo. Gorje deklici, ki ima majcen madež na priboru ali katera žlica ne leži natanko po predpisih ali če vonj sklade Elsi ne prija natanko. Taka stvar pomeni: lastnica pribora ni upoštevala estetskega čuta svojih visokorodnih gostov, ki so prav tako uporabljali omaro. Za tak prekršek ima Elsa svojevrstne kazni, ki prej ali slej privedejo deklet do »raporta«.

Zelo zgodaj zjutraj, ob prvem udarcu na gong, je v baraki veliko razburjenje: postiljanje postelj! Vsaka deklica mrzlično dela; sklanja se nad svojo posteljo, njene roke se tresejo od strahu. Ali bo danes njeno postiljanje v redu? Ji bo uspelo? Kaj pa, če ji ne bo?

»O bog, pomagaj mi, bog!« prosijo njene ustnice, medtem ko njene roke v naglici postiljajo ležišče in ji solze drsijo v dolgo ozko mrtvaško posteljo.

Postelja je podobna dolgi, ozki skrinji. Namesto žimnice so v njej oblanci, pokriti s temnosivo odejo.

morem razložiti nikomur v raju, kajti Svetlolasa zver Jaga, niti Elsa iz Düsseldorfa ne spita na oblancih, niti ne postiljata. To naredijo namesto njih nadzornice.

Zdaj pride najstrožje opravilo: odeja na oblancih — »žimnica« — mora biti natanko deset centimetrov višje od roba posteljnega ogrodja. Natanko deset centimetrov. Niti za las več ali manj! Tako da skupaj z gornjo ne sme nanesti postiljana postelja več kot dvanajst centimetrov nad stranico. Centimetri so na vsaki stranici točno zarisani. 10 cm.

Strahotnih 10 cm pri postiljanju.

Nazadnje mora gornja odeja prekriti žimnico in mora biti gladko nategnjena po vsej dolžini postelje, ob blazini mora biti poševno zložena ter dvojno preganjena v dveh vzporednih in ostrih robovih — kot pločevinasta plošča. In vrhu vsega preži za vsem tem smrt, če bi — bog varuj — našle nadzornice na vrhnji odeji las ali oblanc.

POSTELJA — NAJSVETEJSE! glasno opominja znamenje s stene vsake barake. Vsako jutro ob sedmih pride Elsa s svojim spremstvom nadzirat red v baraki. Dekleta stoje v strunnem, zravnem pozoru ob svojih posteljah. Postelja postane zdaj popolnoma del njihovega telesa, živi organ, ki je v njem strnjen ves živčni sistem. Dekle in postelja se zlijeta v eno. Označuje ju ista številka in srce nič več ne bije v prsih, marveč tam, v ozki, dolgi postelji. Groze ne čutiš več v telesu, temveč v temni črti, kjer je odeja poševno zložena preko blazine — črta desetih centimetrov.

»O bog, pomagaj mi! Pomagaj

»I, križavce, ki jih služiš pri Topolščaku.«

Sedel je na klop, ki je oklepala veliko, razpokano peč. Tomaž pa je odprl majhno omaro v veži ter prinesel sklado, napolnjeno s kuhanim sočivjem, in dve lesenji žlici. Prvo je del sredi mize, postavljene v kot nasproti peči, žlica pa je položil poleg na desno in levo. Nato je prinesel še cel hleb črnega kruha, kakor ga je dobival vsako soboto pri Topolščaku, sedel za mizo in odmolil glasno očenaš. Med molitvijo je porinil tudi Klander, zapazivši dve žlici na mizi, svoje veliko telo v ozki prostor med mizo in klop ob steni.

V skledi so bile kuhanne mlade nati, a mrzle, z jesihom okisane in na debelo s poprom posute.

Jed je šla Klandru v slast; zadnji je odložil žlico in se tudi proti staremu zakonu kmetske etikete, pustiti namreč vedno nekoliko na dnu sklade, ni pregrešil. A hudomušnost ga navzlic Tomaževi gostoljubnosti ni pustila.

»Pri tebi je menda vsak svetek — petek, prijatelj! V delavnikih se ti pri Miklavžu dobro godi, ko delaš gori, v nedeljo pa doma lenušiš, črn kruh ješ in vodo piješ.«

»No, vedi, ti capa neumna, večkrat imam vina v kozarcu ali pa kaj žganega nego ti!«

»Ne bodi, ne bodi — Tomaž! Ne jezi se! Saj kadar imaš kaj več vina v kozarcu, tedaj pa domov grede cunje in papirje pobiraš ob cesti, he, he — kam pa si dejal tisto pisanje, ki te je še na stare dni učilo brati?«

»Ne vem, kam sem ga vrgel,« odgovoril je oni navidezno malomarno, a na tihem si je mislil: »Kaj, ko bi mu vendar pokazal zavitek? Seve, tistega ne pokažem, kar je notri, preden sam ne vem, kaj je! Pa samo zavitek — morda vendar ni to — kar mislim.«

Janko Keršnik: 13
TESTAMENT

Klander je videl, da Tomaž nekaj ugiblje, in kakor prekanjen diplomat ga ni hotel oplašiti z novim vprašanjem.

Izvelkel je majhno pipo iz žepa in le dejal: »Škoda!«

»Zakaj?«

»I, časih tiči v takih pisanjih — kar je mnogo vredno, mnogo; pa jih vržemo stran.«

»Če ga nisem pomašil kam med smeti?« zamrmra Tomaž poglasno in licemersko zamišljen.

Klander zajame vodo iz škafo in pivši vtakne vso glavo v velik korec.

Oni pa v tem stopi iz sobe in zapre duri za seboj.

»Aha!« sikne Klander za njim in se splazi k vratom poslušat, kje išče Tomaž papir. Slišal je, da oni vrata v hram zapira za seboj, naker le-ta naglo svoja na pol odpre. Lahko je čul, kako je zaškripal pokrov Tomaževe skrinje, katerega je bil ta glasno in z ropotom privzdignil.

»Da le vem, kam devaš svojo skrivnost,« šepnil Klander in z zadovoljim licem zaprl zopet vrata ter sedel na staro mesto.

Omahnè pa ni bil tako neumen, kakor si je domišljjal mešetar.

Prišedši v hram, je res z glasnim hruščem odprl skrinjo, zaeno pa se nasmehnil zvito in pest pomolil nazaj proti vratom.

»Saj vem, da poslušaj; le vleci na uho!« mrmral je in iz globokega žepa, všitega v telovnik prav pod pazduho, potegnil v zamazan robec zavita pisma. Svojo skrivnost je nosil vedno s seboj. Odzvel je samo širok papir, očitno prejšnji zavitek, drugo pa spravlil zopet v žep; potem je glasno zaprl pokrov skrinji in se vrnil h Klandru. Spetoma je list še dvakrat trdo stisnil v pesti in tako zgubano in na pol raztrgano kepo podal tovarišu.

»Tole je menda!«

»He, he — veliko ni videti,« menil je oni in pazno razgrinjal in gladil list ter obračal ga na vse strani.

»Aha, tu je nekaj pisanega!«

Rekši, je tiho čital besedo »testament«, ki je bila z velikimi, raztegnjenimi in ne posebno razločnimi črkami pisana na sredi zavitka. Tudi njemu se je zablislilo v glavi, pa izdati se ni hotel, zlasti ker ga je Tomaž gledal tako pazno in neprenehoma.

»In notri ni bilo ničesar?«

»Nič, prav nič!«

»Ej, torej je kak čevljar ali krojač, popotni seveda, vrgel to stran. Prijatelj, kar je tu pisano, »attestato«, »testimonianza«, to je laški in se pravi po naše »izpričevalo«. Če te kdo nabije ali vsaj udari, da se ti pokaže črna lisa ob koži ali pa malo krvi, potem greš k padarju po »testat«; giej, takšni, »testati«, ali če ne takšni, pa drugi — morda kakšen potni list — kaj enakega je bilo tu notri. Ali ni bilo?«

»Ne, pravim, nič, prav nič ni bilo,« dé oni, pa tako nemirno, negotovo, da bi bil tudi drug nege Klander spoznal, da Tomaž laže.

Nemiren, iznenaden pa je bil, ker so se mu pri Klandrovih besedah, katerim povsem vendar ni hotel, ni mogel prav verjeti, jele podirati razne nakane, ki jih je gojil vse zadnje dni.

Novo mesto torej ni nastalo na ozemlju, ki bi bilo do takrat naseljeno, po drugi strani pa tudi ne, kot mnoga naših mest, na mestu ali v neposredni bližini kraja, kjer se je že prej trgovalo in kjer je že bilo neko tržišče. Novo mesto je ustanovljeno neposredno kot meščanska naselbina, brez poznejšnje trga kakršnekolj vrste, o katerem bi vedeli, a to na kraju ondod že od poprej obstoječe vasi z značilnim imenom Gradec.

To ime novomeškega prednika, Gradca, je vredno pozornosti. Takih mest, ki so nastala na mestu ali v bližini nekega gradca in celo prevzela ime Gradec, s čimer nam je razumeti utrjen prostor zgodnje slovenske dobe, in včasih po njem imenovano tamkaj nastalo naselbino, poznamo več. Naj omenim Slovenj Gradec, ki je nastal pod staroslovenskim gradcem in

ŠESTSTO LET NOVEGA MESTA

staroslovenski gradec kot ustvarjen. Upravičena je domneva, da ga je iskati na višinah današnjega Kapiteljskega hriba. Jedro nove meščanske naselbine je pa nastalo ob tem gradcu na vrhu, nekoliko vstran od njega. Seveda je meščanska naselbina stari Gradec vključila v svoj obseg in ga v taki meri

prerastla, da mu je celo zadržala ime. Posebno je Slovenj Gradec nastal ob gradcu, toda tako daleč stran od njega, da se z njim spojiti ni mogel. Z Novim mestom bi najraje primerjal srednjeveške Brežice, kjer je mesto vključilo vas Gradišče, ob kateri je nastalo, v svoj obseg in ga v taki meri,

koj pri novomeškem gradcu, starejše vaško ime povsem izginilo iz spomina. Podoben geografski položaj kot Novo mesto ima belokranjski Gradec; kot Novo mesto v zavoj Krke tako je belokranjski kraj, ki pa mu je staro značilno ime ostalo, položen v zavoj Lahinje.

Novo mesto ni torej, kar se obrambne funkcije tiče, brez tradicije. Ta je celo kaj stara, saj kaže ime gradec, da sega že v zgodnje slovensko dobo. Prekinjena za stoletja, je ta obrambna funkcija zaživela zopet ob ustanovitvi mesta, ki so ga začeli imenovati »novok«.

Mimo kolonizatoričnih, političnih in obrambnih so pa bili še gospodarski in prometni razlogi odločilni za nastanek nove meščanske naselbine ob Krki. Mimo podolžnega pota ob reki, ki je pustil svojo sled v zgodovini kolonizacije, je poudariti še transverzalnemu smer, ki Krko prečka. Kaže, da je taka pot vodila preko Krke v novomeškem prostoru že pred ustanovitvijo Novega mesta, vendar ne točno na prostoru današnjega mesta, marveč nekoliko nad njim, pri Brodu, kjer je prehod preko reke družil pota iz obeh prafar, razmejenih po Krki, mirnopeške in šmihelske. Vasica in prehod Brod nad Novim mestom se kmalu po ustanovitvi mesta imenujeta v virih tudi Stari brod, pač v različno k »Novemu brodu«, ki je po ustanovitvi nove meščanske naselbine in zavoljo prisilnih cestnih smeri, od ustanovitelja določenih, nujno moral nastati tik ob Novem mestu. Novo mesto je torej prevzelo, z majhno premaknitvijo, tudi tržišče potov, ki naj bi po namerah njegovega ustanovitelja usmerjala odslej promet in trgovce iz Hrvaške preko mosta ob Krki notri v Kranjsko in do morja in seveda tudi v nasprotno smer.

Tako je torej Novo mesto novo le do neke mere. Novo ni po načinu, kako se je naslonilo na neko prejšnjo vas z značilnim imenom Gradec; meščanske naselbine s tako tradicijo poznamo tudi drugod. Pač pa je Novo mesto novo, se po tem razlikuje od mnogih slovenskih mest in se je kot tako tudi vtisnilo sodnikom njegove ustanovitve, da nimamo pri njem dokazanega tržišča pred nastankom mesta samega, da se to mesto pojavi nenkrat kot kraj, s tržnimi, sodnimi in drugim pravici po ustanovnem pismu obdarjen, v katerega je, kot kaže, zaukazal razvoj mest in meščanstva naklonjeni ustanovitelj po svoji vladarski volji zbirati in naseljevati prebivalstvo, kraj, ki ga je s trdno obmejenim pomirjem ločil izpod oblasti deželskega sodnika in podredil mestnemu sodniku. Od kod je bilo novo prebivalstvo in kakšne so bile v podrobnostih njegove pravice in dolžnosti, o tem razpravljati pa sega že izven okvira te razprave, ki ji je bil v prvi vrsti namen, pokazati na kolonizatorične, politične, obrambne in gospodarske pogoje, ki so bili odločilni, da je ob reki Krki zrasla v drugi polovici XIV. stoletja nova meščanska naselbina.

Rudolfswerth

Zgodovinarji se niso mogli ugotoviti, kdaj je Novo mesto dobilo svoj grb in pečat, niti ni nobenega dokumenta (razen številnih inačic), ki bi zanesljivo opisoval oba simbola. V knjigi Städte-Wappen von Österreich-Ungarn, ki jo je sestavil Karl Lind 1885 leta, najdemo tale grb, ki je dokaj različen od drugih: v njem stoji (!) cesar (ne deželni knez), ogrnjjen v plašč, vladarsko jabolko ima v levi roki namesto v desni, v desnici pa žezlo namesto prapora.

PIŠE PROF. DR. MILKO KOS

v bližini starega tržišča pod goro sv. Pankracija; navedem naj zagrebški Grič kar je nastalo iz Gradec, današnji zagrebški Gornji grad; omenim naj glavno mesto Stajerske ali Nemški Gradec, ki ima ime po nekdanji slovenski utrjeni postojanki na grajskem griču. Taki staroslovenski gradci so glede svojega položaja in nastanka vezani zopet prav pogostokrat na še starejša gradišča. Tudi za nastanek slovenskega srednjeveškega mesta na mestu ali tik gradišča, oziroma ob vaseh, po teh imenovanjih, imamo primere.

Ze ime Gradec govori za nekaj utrjenega. Zavarovan položaj na polotoku, ki ga od treh strani obdaja voda, je bil za tak

»Zakaj smo na šolah zaskrbljeni?«

Odgovarja prosvetna delavka in poslanka kulturno prosvetnega zbora SRS tovarišica Anica Kežmanova v Globokem pri Brežicah

Solsko polletje je za nami. Učenci in starši so že nekoliko pozabili na razočaranja zaradi slabih ocen v spričevalih. Prosvetni delavci se z učenci vred trudijo, da bi v drugi polovici leta popravili vse, kar se še popraviti da. Toda marsikje bo šlo težko, ker ni pravih možnosti. Zaradi tega prosvetne delavce neuspeh vedno bolj vznemirja kot njihove učence. Takih težav, ki jih samo z dobro voljo ni mogoče premagati, je žal še vedno veliko.

V razgovoru nam jih je kar precej našla tovarišica Anica Kežmanova, ki poučuje na osnovni šoli v Globokem.

»Tovarišica Anica, najprej bi rada zvedela nekaj splošnih podatkov o vaši šoli, potem pa kaj več o učnih uspehih.«

»Naša osnovna šola ima 8 oddelkov v Globokem in 2 oddelka na podružnični šoli v Bojsnem. Centralno šolo obiskuje 220 učencev, podružnično pa 39 učencev. V Globokem poteka pouk v dveh izmenah, torej tako kot še na mnogih drugih šolah. Vseh učnih moči je 11, od tega 2 na šoli v Bojsnem. Za naše razmere je pouk normalen, učni uspehi pa še zdaleč niso taki, kakršnih si želimo.«

»Kako ste bili zadovoljni ob polletju?«
»V nižjih razredih je bil uspeh dober, saj je izdelalo povprečno 90 odst. učencev. Slabše je bilo na višji stopnji, od 5. do 8. razreda, kjer je predmetni pouk. Največ slabih ocen je bilo iz angleščine, fizike in matematike, čeprav smo nudili učencem dodatno pomoč prav iz teh predmetov.«

»Kaj menite, da je krivo za tako slabo napredovanje učencev na višji stopnji?«

»Vzrokov je več, objektivnih in subjektivnih. Eden izmed njih je preobsežen in prezahteven učni načrt za takšen sestav učencev, saj večina brez temeljite dodatne pomoči ne more dojeti snovi. Ob takšnem načinu pouka povprečni učenci ne kako uspevajo, čeprav si znanja ne osvoje temeljito. Z učenci, ki težko dojemajo snov, je potrebno dodatno delo. Za boljše

bi bilo treba na šoli organizirati interesne krožke. Toda v praksi je oboje težko predvsem zaradi preobremenjenosti učnega kadra. Delno ovira takšno delo pomanjkanje prostorov in ne nazadnje oddaljenost učencev od šole, katerih brez kosila ni mogoče zadržati za daljši čas.

Med važne vzroke za slab uspeh spada tudi napredovanje učencev z negativnimi ocenami v višje razrede. Če potem niso deležni dodatne pomoči pri učenju, se ti »členarji«, kakor jim pravimo, navadno preprosto zavejo, v kako težkem položaju so. Tako napredovanje odvrta učence od resnega dela in jih uspava.

Učenci na podeželju večkrat slabo napredujejo tudi zaradi tega, ker so doma preobremenjeni z delom. Na posestvih so poleg starih ljudi, skoraj edina delovna sila. Ponokod vplivajo na slab uspeh še neurejene domače razmere, posebno če otrok nima mirnega kotička za učenje.

Od solskega dela odvrta učence razen tega še radio, televizija in želja po branju napetih kriminalnih zgodb. Večkrat sem se pogovarjala z njimi o teh stvarih in priznali so, da se premalo učijo in da skrbijo le za domačo nalogo.«

»Vzrokov za slabe učne uspehe smo slišali zdaj res toliko, da ni nič čudnega, če ste prosvetni delavci zaskrbljeni.«

»Mislim, da sem na enega pozabila. Zelim namreč povedati še to, da tudi odsotnost učiteljev zaradi raznih seminarjev, sej in konferenc na pouk zelo slabo vpliva. Posledica takih prekinitev učnovzgojnega dela je, da potem celo učenci ne pojmujejo pouka dovolj resno. Urnik se zaradi tega spreminja, včasih pa pouk celo odpade.«

»Ste s strokovnim sestavom vašega učiteljskega kolektiva zadovoljni?«

»Ne, ker ni dovolj učnih moči z višjo strokovno izobrazbo. Izmed enajstih je samo eden predmetni učitelj in še ta opravlja ravnateljske dolžnosti.«

J. T.

SOSESKE ZIDANICE V VZHODNI BELI KRAJINI

Soseska je plačevala tudi zaobljubljene maše. Teh je bilo v Drašičih 14, v Vidošičih 12, na Lokvici 9 (štiri pojske, štiri gorske in ena soseska). Lokviške poljske in gorske maše (to je za polje in vinske gorice) so bile navadno v kvartirnih tednih, soseska maša pa v oktobru, ko so duhovni imeli »kolenturos«, to je, ko so pobirali bero. Sedem maš je letno plačevala soseska Slamna vas, pet maš soseska Grabrovec; približno toliko, včasih kaj več ali manj, pa tudi druge soseske.

Nadalje so nekatere soseske imele stroške tudi s krstami, ki so jih priskrbele za umrle člane (tudi za ženske in otroke). Tako je soseska na Božakovem kupila deske-tružnice, iz katerih je potem vaški mizar v soseski hiši — tu je bila v majhnem prostoru delavnica — zbil trugo in jo prebarval. Delo je mizarju plačala soseska. Tudi v Vidošičih in Slamni vasi so vaščanji zastoj dobili deske za trugo, vendar so mizarja moral plačati sami. Na Lokvici so brezplačno krsto odločili le vaškimi revežem in beračem.

Veliko stroškov so imele soseske z nabavo mrtvaških vozov, podpirale pa so tudi društva, na primer gasilce, vaško godbo itd. Po drugi svetovni vojni se je dejavnost teh sosesk še razširila: prispevali so za napeljavo elektrike po vasi, za obnovo gasilskih in zadržnih domov, za nakup gasilskega orodja, poljedelskih strojev itd.

Dolžnosti in plačilo mežnarja

Mežnarja so soseske volile vsako leto, vendar so dosti krat dotedanjega mežnarja samo potrdile, saj so nekatere cerkveni opravljali svojo službo tudi več desetletij skupaj. Po pravilu pa je moral mežnar na glavno sosesko oziroma račun zmerom pri-

prazničnih je mora klenkati, in če je kdo umrl, je zvonil z malim zvonom smrtno uro, nato pa še trikrat dnevno »po tri štuके«. Z malim zvonom je tudi klical ljudi na delo.

Za vse to je mežnar od vsake hiše prejemal plačilo v žitu, ponokod pa tudi v vinu. Na splošno mu je vsaka hiša odrlina pol mernika koruze (15 do 20 litrov), na Krivoškem vrhu celo mernik koruze in pet litrov pšenice. Na Grabrovcu in Lokvici je dobil pri vsaki hiši še tri oziroma štiri litre mošta. To bero pa je pobiral mežnar sam; koruzo okoli treh kraljev (med 5. in 15. januarjem), mošt pa pred Martinjem. Ko je na veliko soboto raznaša po hišah žegnani ogenj, je dobil od gospodinj po dve jajci ali pa »žegnanski groš«, to je pet kraljčev.

Tiste vasi, ki niso imele podružne cerkve (Bereča vas, Dragomlja vas) niso volile mežnarja, pač pa so imele skupnega »stengrobarja«, ki je skrbel samo za izkop jame na pokopališču in za zvonjenje. Za to dvoje pa je od vsake hiše dobil po 8 litrov koruze.

Čisto po svoje so to zadevo rešili na Radovici. Ker so tu imeli farno cerkev, je bila soseska od cerkve ločena. Mežnarja in dva cerkvena ključarja so volili vsi župljani na novo leto v farovžu. Radoviška soseska, to je lastniki štiriinpetdesetink pa so na Martinje izvolili dva sekutorja, obenem pa je bila ta dan družba za vasnega oskrbnika pa še za zapovednika. Sekutorja sta odgovarjala za vino, za vse drugo pa vasni oskrbnik. Ta je skrbel za snago pri vaškem studencu, za morebitno popravilo črpalke, ob suši pa je delil vodo na obroke. Skrbel je tudi za kidanje kalov, za vaško kapelico in za »evangelje« (to je za oltar in kapelico iz večerja) pri telovski procesiji. — Delo zapovednika pa je

Soseski kelder na Radovici

nesti cerkveni ključ, da ga je izročil svojemu nasledniku, če sam ni bil več izvoljen.

Dolžnosti mežnarja so bile predvsem zvonjenje, navijanje ure, čiščenje cerkve, pobiranje milodarov v cerkvi, pranje cerkvenega perila. Če si je božnik zaželel duhovna, je moral ponj na faro, skrbel je za vrstni red pri pogrebi, hkrati pa je bil vaški obveščevalec. Zlasti vsakodnevno zvonjenje mu je vzel precej časa, saj je moral poletj zvoniti že ob štirih zjutraj ali še prej (k dani), nato ob sedmih (sedmo uro), v mraku (zdravomarijo in še pred spanjem (k Florjanu). Ob sobotah, v nedeljo zjutraj in ob

bilo obveščanje vaščanov in skrb za pogrebe.

Službo vasnega oskrbnika in službo zapovednika so izklicevali na javni dražbi; dobil pa jo je tisti, ki je bil pripravljen to delo opravljati za najnižjo plačo. Oba so volili in plačevali vsi vaščani, zato delo teh dveh ni bilo povezano z delom obeh sekutorjev.

Dolžnosti šekutorja (cekmeštra)

Po izvolitvi oziroma potrditvi mežnarja na glavnem sestanku soseske so volili dva ali tri sekutorje oziroma cekmeštre.

Irmica Mrvar z Jame 16 pri Dvoru še ni stara leto in pol, pa že »bere« časopise. »Tako veselje ima do papirja,« pravi njen ded Jože Judnič, »da ga sploh prelistati ne smem, če ga prej njej ne pokažem!«

Moped in televizor gresta v Ribnico

Dvomesечно tekmovanje v pridobivanju naročnikov za DOLENJSKI LIST se je v torek dopoldne zaključilo: ta dan smo prevzeli naročilnice, ki so jih poslali pismonoše še 28. februarja in potegnili črto pod pregleda, na katerih smo iz dneva v dan pripisovali uspehe posameznih pošt, krajevnih organizacij Socialistične zveze in posameznikov, ki so zbirali nove naročnike. Že nekaj tednov je bila med najprizadenejšimi poštami Ribnica na Dolenjskem; njen uslužbenec Andrej Zajc je v dveh mesecih pridobil za Dolenjski list kar 128 novih naročnikov in tako zmagal v nelahki konkurenci. S tem si je prislužil obljubljeno prvo nagrado tokratne akcije: moped in še posebej denarno nagrado.

Na drugem mestu je pismonoša Martin Novak iz pošte v Krškem: pridobil je 71 novih naročnikov in bo dobil transistorski sprejemnik poleg denarne nagrade;

tretji je pismonoša Mustafa Suljagič iz pošte v Trebnjem: zbral je 54 novih naročnikov in si tako prislužil transistorski sprejemnik in še posebej denarno nagrado; transistorski sprejemnik bo razveselil tudi prizadevno tovarišico Anico Roštohar iz pošte Leskovec pri Krškem, ki je pridobila 47 novih naročnikov.

Slede jim kot najprizadev-

nejši uslužbenici naših pošt: Marica Toplišek, upravnica pošte Koprivnica; Franc Glogovšek, pismonoša v Brežicah, Ivan Volčanšek, pismonoša v Sromljah (zbrali so po 32, 32 in 29 novih naročnikov), nato pa sledi dolga vrsta imen posameznih uslužbencev vseh pošt z našega področja. Naj takoj povemo: bili smo veseli sleherne nove naročilnice, pa čeprav nam je pošta morda poslala samo eno ali dve! Imamo področja, kjer je naš tedenik že zelo gosto razširjen in je bilo težko pridobiti tudi 3 ali 5 novih naročnikov! Pa vendar smo tudi iz takih krajev še dobili nove naročnike! To potrjuje, kako dobro poznajo uslužbenici pošt prebivalce svojih dostavnih okoliš in kako dobri aktivisti so. Vsem bomo zato v prihodnjih tneh izplačali obljubljene nagrade, vse pa hkrati tudi prosimo: tekmovanje v pridobivanju novih naročnikov je sicer po 2 mesecih končano, nismo pa se s tem odpovedali novim naročnikom! Kljub vsej prizadevnosti še nismo dosegli naklade 25.000 izvodov na teden in nam še vedno manjka nekaj sto novih naročnikov! Zato prosimo vsa uslužbenca naših pošt in krajevne organizacije SZDL, da tudi vnaprej pomagajo širiti naš domači tedenik! Vsakega novega

naročnika bomo nadvse veselili!

O tem, kdaj in kako bomo krajevni organizaciji SZD v Ribnici podelili televizijski sprejemnik, bomo prihodnji teden obširneje poročali. Eno lahko že povema za zasluge, ki jih ima pri širjenju domačega lista, ga bo prav gotovo dobila!

LEP POZDRAV:
DOLENJSKI LIST

POTNI LIST ZA 10 LET

Osnutek zakona o potnih listih jugoslovanskih državljanov, ki ga je sprejel zvezni izvršni svet v soboto, 27. februarja, predvideva namesto potnega lista in stalnega potnega lista, ki sta predpisana s sedanjim pravilnikom, samo potni list kot enotno potno izkaznico, ki bo služila za potovanje v inozemstvo, tako začasno bivanje kot tudi za stalno nastanitev. Potni list velja 10 let. Vsak državljan bo lahko dobil list ne glede na to, kdaj ga bo uporabil, ker njegova izdaja ni vezana na pridobitev vizuma.

Elektrika v jamarski koči na Mali gori

Jamarsko društvo v Ribnici je zelo delavno; bilo je tudi med prvimi jamarskimi društvi v Sloveniji, ki si je postavilo svojo kočjo v gozdovih Male gore, kake pol ure hoda od Ribnice. Kočo in bližnjo Francetovo jamo ljudje prav radi obiskujejo.

Na spomlad bo kočja dobila tudi električno razsvetljavo. Električni vod že trasirajo, čim bo vreme ugodno, pa bodo izkopali še 35 jam za drogove. Vsa težaška dela pri elektrifikaciji bodo opravili člani jamarskega društva s prostovoljnimi delom. Koča bo z napeljavo elektrike veliko pridobila, ustreženo pa bo tudi bližnji kmetiji na pobočju Male gore, ki bo dobila tok iz istega voda.

Pozdravite svoje v tujini z Dolenjskim listom! Hvaležni vam bodo za pozornost!

Ujel je lisjaka

Ko je Feliks Stupar z Vinkovega vrha pri Dvoru pred dnevi koračil na Dvor, kjer je bil zbor volivcev, je iznenada zaslišal pridušeno živalsko cviljenje in čudni lajež. Prisluhnil je in jo ubral za glasovi. Kmalu je v bližini poti našel lisjaka, ki je bil z zadnjim delom ujet v zanko. Zival se je na vse kriplje trudila in napenjala, da bi se rešila nadležnih vezi, te pa so se vedno bolj zategovale. Stupar se je lisjaku previdno približal in ga krepko prijel ter obvladal. Brez boja kljub vsemu ni šlo in lisjak je nekajkrat zasnil zobe v Stuparjeve roke. Ujeti plen je Stupar oddal Lovski družini Dvor.

M. S.

IZ METLIŠKIH ARHIVOV IN ZAPISOV

Okoli 1785 so postavili most čez Kopo. Poprej je bil ondi brod. Okoli leta 1790 so izkopali jagnete, ki so bili od Kope do Vratarčeve No 155 na obeh straneh ceste posajeni, ker so njivam in cesti preveč senco delali.

1792 je kupil metliški grad Jožef Zavinšek od zagrebaških korarjev. — To leto so igrali v Metliki tudi slovensko veselo igro pod napisom »Županova Micka«.

1793 je pogorel v Metliki celi plac, kos Požega in Drage. Neki človek, po imenju Weihrauch, ki je s svojim očihom v sovrastvi živel, je nekiga capina plačal, da je mesto na treh krajih zažgal, potler pa na Hervatsko zbežal.

1794 je ravno tisti potepuh mesto vdrgič zažgal in to po dani, ko so bili meščani v logi, ker so revnim derva odkazovali. Naglo letijo na pomoč. Hudobneža dobijo v pest. Malo je manjkalo, da ga niso raztergali. Zvežejo ga, zaprejo v tamnico, čez malo dni pa pošljejo v Ljubljano, kjer so ga v večletne tamnice obsodili.

1807 je v Metliki spet zgornji plac in Drage pogorele. Neka žena, ki ji se je bila mast v ponvi vžgala, je v ponvo vodj vnila, namesto pergišč pepela v njo hititi ali mast v pepel zlititi. Mast se vzdigne kvilško v streho, in tako je velik ogenj vstal in dosti škode naredil.

1808 so se tukaj in v celim našim cesarstvu bramborci zopet Francoza zbirali.

1809 pridejo Francozi iz Ljubljane v Metliko. Nar prej jo primahajo konjiki. Neka kerčmarica (grajske gostivnice na Dragah) je od straha v otročji postelji vmerla. Nekoliko dni potem prirušijo francoski pešci, pa niso nikomur sile delali.

1811 so cesarski Francoza iz Metlike pregnali. Ko naši huzarji v Metliko priderkajo in sicer od Karlovca, ne najdejo nobenega Francoza več. Ker je bilo drugi dan pri svetih Martini ravno cerkveno žegnanje, so na pungertu svoje tope ali kanone postavili in na veselje strelali.

1811 je bilo vino tako dobro, da nihče tako dobroga ne pameti.

(Iz »Zapisa« Ivana Navratila leta 1849)

TA TEDEN: ŠE 5 IZŽREBANIH NOVIH NAROČNIKOV!

Se enkrat je posegla Sreča med nove naročnike našega domačega tedenika: med 123 smo jih spet 5 nagradili:

Alojz Hribar, kmet iz Vrhovske vasj 5, p. Cerklje ob Krki, bo dobil prvo nagrado: 3000 dinarjev; podpisal je naročilnico št. 4912, pridobil pa ga je pismonoša Ilc Alojz; lepe knjige, ki jih je izdala DOLENJSKA ZALOŽBA v Novem mestu, pa bodo dobili:

Jože Hudoklin, Loka 18, p. Šentjernej; Franc Pucelj, Log 4, p. Mokronog; Jože Ambrožič, Gorenja vas 42, p. Ribnica na Dolenjskem;

Amalija Vinter, Stari grad 10, p. Krško. Denar in nagrade smo danes poslali izžrebanim naročnikom po pošti. Uslužbenec vseh pošt na našem področju prosimo, da tudi vnaprej pomagajo zbirati nove naročnike, da bi tako — prej ali slej — le uresničili našo željo in dolgoletno geslo: V VSAKO HIŠO — DOLENJSKI LIST!

Vse stare in nove naročnike lepo pozdravlja in jim želi NA SVIDENJE pri velikem nagradnem žrebanju konec tega meseca —

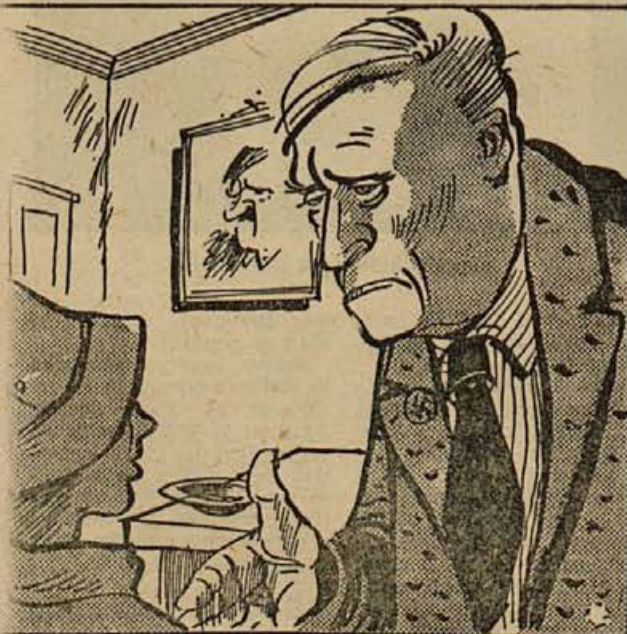
DOLENJSKI LIST

ZA PITANJE PRASICEV samo

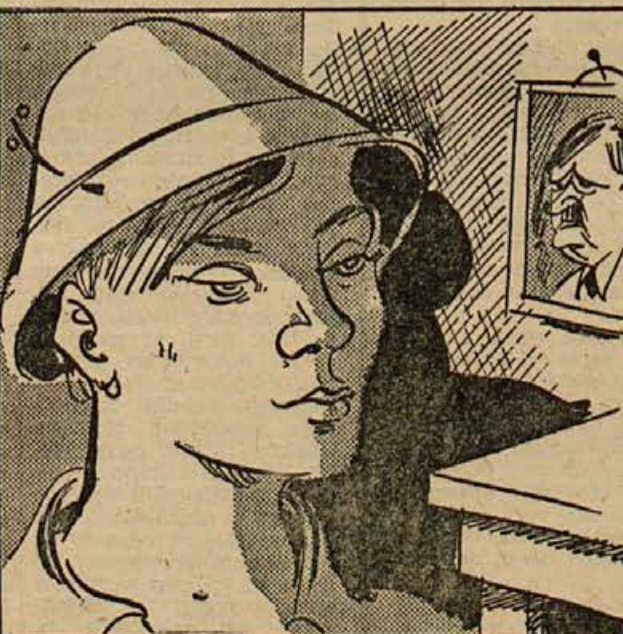

ker pospešuje debelenje! Proizvaja Drogerija Ljubljana

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD

33. — »Nič ne vem. Rekli so mi samo, naj vam dam to pismo. Govorili so, da boste poslali nekoga, ki se bo pogajal z njimi,« je dejal Rudi. »Najrajši bi jim poslal bataljon vermanov, pa se ne bi več šopirili,« je zamrmral župan. Se dalje je vrtal v Rudija, da bi zvedel od njega, kje je njegova hči, toda zaman. Končno je vprašal: »Si morda čul govoriti, koliko bodo zahtevali za mojo hčer?«

34. — »Ne vem, kaj bodo zahtevali za vašo hčer,« je rekel Rudi, »ne vem. Morda, če pošljete kaj cigaret ali sanitetnega materiala...« — Smrkavec ušivi,« je zamrmral župan, na glas pa je dejal: »Seveda, seveda, poslal bi kakih pet sto cigaret in nahrbtnik sanitetnega materiala. Saj obveže so lahke, cigarete pa tudi, lahko jih boš nesel, kaj?« Rudi je prikimal: »Brez skrbi, bom že nesel!«

35. — Župan je odšel, da bi naročil, naj pripravijo nahrbtnik s sanitetnim materialom in s cigaretami. Medtem je stopil v sobo občinski tajnik in pošepnil Rudiju: »Dobro se drži, fant. Pretental si ga.« Rudi je osuplo gledal za njim, ko je izginil. Sole kasneje je zvedel, da je tajnik gornjegrajskega župana dve leti delal za partizane, dokler ga niso Nemci odkrili in ga ustrelili.

36. — spremljati ni cesar oprtal pa sta je post — »T med

Oljubili so nam dokončno obnovo ceste Črnomelj- Vinica!

Na zadnji seji občinske skupščine Črnomelj zvezi s sprejemanjem družbenega plana obrtniki znova hoteli imeti odgovor, kaj je oljubljeno gradnjo ceste od Črnomlja do Vinice, pomembno za vso Belo krajino.

osebna tričlanska komisija, ki je zavoljo pred kratkim obiskala izvršni svet SRS, tudi poročala razgovoru v Ljubljani, kjer so dejali, da zaenkrat za to cesto ni predvidenih sredstev. To je vse odbornike in tudi prisrčne goste na seji močno razburilo, ker so vsi hoteli na obljube nekaterih vodilnih tovarišev, češ da republika ni pozabila Bele krajine, med NOB toliko žrtvovala. Ker je letos občina osvoboditve, so Belokranjci zaradi polnjenih obljub še bolj užaljeni.

Oljube, dane Beli krajini, zares še niso izpolnjene!

od 1. januarja do 28. februarja 1965:

20 novih naročnikov

23 novih naročnikov smo sprejeli v našo družino minuli teden; kar 32 so jih iz krške občine, po 15 iz ribniške in trebnjske, 20 iz brežiške, 13 iz novomeške itd. V enem mesecu se je torej na novo naročilo na naš dnik 1440 ljudi, po posameznih občinah stanje takole:

TRZICE:	144
ČRNO MELJ:	42
TRZEVJE:	58
TRZSKO:	209
TRZETLIKA:	38
TRZOVO MESTO:	205
TRZVINICA:	182
TRZEVNICA:	61
TRZREBNJE:	149
TRZne pošte:	307
TRZskupina:	45

Prav smo akcijo dvomesečnega zbiranja naročnikov uradno zaključili z 28. februarjem, bomo — kakor vsako leto — nove nize zbirali tudi naprej, saj bi zares radi imeli geslo: V VSAKO HIŠO DOLENJSKI — No, naklade 25.000 izvodov ta teden se niso dosegli, še vedno pa si bomo prizadevali, da povečamo število naših naročnikov kar se da bolj da.

Ob zaključku akcije prosimo vse naše nove naročnike: pridobivajte tudi v vaših nove prijatelje in bralce domačega političnega glasnika Socialistične zveze!

Občan, ki so v sedanjih akcijah sodelovali pri zbiranju našega tiska, pa se lepo zahvaljuje za pomoč in tovariško naklonjenost!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
DOLENJSKEGA LISTA

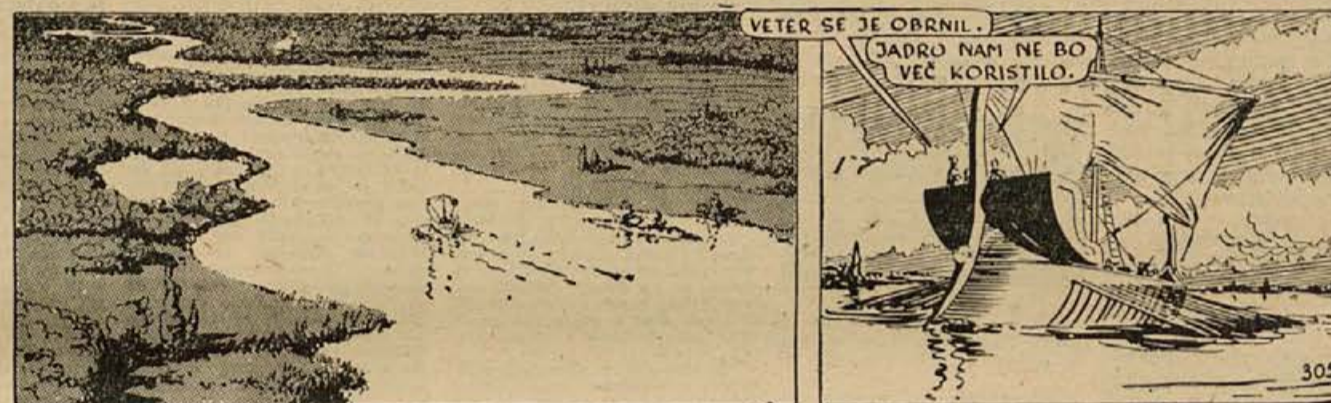
★ VIHARNA POMLAD ★

Zupan je naročil dvema vermanoma, naj porudija skozi vse nemške postojanke po glavni cesti v Črnomelj. Eden izmed obeh vermanov si je prinesel s cigaretami in obvezami. »Koliko si naročil?« je zupan vprašal Rudija. »Enajst let,« je dejal Rudi, »sem že bil.« — »In čigav si?« je vprašal zupan. »Pa vseeno,« je odvrnil Rudi, »pozdravil in odšel.«

Saša Dobrila:

ARGONAVTI

SMEH STOLETIJ

Cromwellu je prišel nekoč v roke angleški kovanec, na katerem je bil na eni strani napis »Bog nas varuje,« na drugi strani pa »Republika Anglija.« Državnik je nekajkrat zasukal kovanec v roki in nato dejal: »Glejte, tudi tukaj se vidi, da bog in republika nista nikoli na isti strani.«

Menda so v Cromwellovih časih tako zaničevali monarhijo in tako poveličevali republiko, da še v očenašu niso več molili »Pridi k nam tvoje kraljestvo,« ampak: »Pridi k nam tvoja republika!«

Ko je slavni pesnik Milton oslepel, se je znova poročil. Prijatelj ga je začudeno vprašal, kako je mogel — slepec — najti ženo. »Dragi moj,« ga je odpravil pesnik, »če bi še oglušel, bi bil najbolj iskani soprog v Angliji.«

Angleški kralj Jakob II. je obiskal Milтона in ga vprašal, če se mu ne zdi, da je njegova slepota božja kazen, ker je pisal proti Charlesu I. Toda slepi pesnik mu je odgovoril: »Če mislite, da so vse nezgode, ki nas dolete na zemlji, kazen božja, kaj potemtakem sodite o usodi svojega očeta? Jaz sem izgubil samo svoj vid, on pa — glavo!«

Zena angleškega pesnika Drydena je sovražila knjige, ki jih je njen mož strastno prebiral. Dejala mu je: »Rada bi bila knjiga, potem bi vsaj malo skrbel zame!« »O,« jo je potolažil pesnik, »všče bi mi bila tudi kot koledar.« »Zakaj pa ravno kot koledar?« »Ker je vsako leto nov!«

— Zopet imam težave z Oskarjem, mama! Tako dolgo ni še nikoli obležal!

ANKETA:
— Česa največ porabite: mleka, mesa, zelenjave? — Denarja!

Predlogi občanov so zdaj zbrani

15. februarja so se v Črnomlju zbrali predsedniki in sekretarji novizvoljenih vodstev Socialistične zveze na skupnem posvetu. Najprej je v uvodnem referatu ocenil krajevne konference sekretar občinskega odbora SZDL Lojze Sterk, pohvalil udeležbo na teh konferencah, križnost občanov pri ocenjevanju dela posameznikov in celotnih odborov kakor tudi razprave, ki so bile na konferencah sproščene in vsebinsko dobre. Hkrati pa je naglasil, da je v organizaciji SZDL še vedno mnogo premalo volivcev. Po referatu so se k besedi oglašali tovariši in tovarišice ter ponovno načeli nekatere najakutnejše probleme za njihovo področje.

Vsaka vas ima svoje težave

Tako so Adlešičani razčlenjevali vzroke za nedelavnost mladine in prosvetnega društva; govorili so o nujno potrebnem družbenem prostoru in o prevozu otrok v šolo, s katerim ljudje nikakor niso zadovoljni.

V Loki organizacija doslej ni aktivno delala, ker je bil ves odbor, razen predsednika, nedelaven. Ljudje niso hodili na sestanke in so odkrito povedali, da ne prihajajo zato, ker vidijo, da njihov predlogi in želje sploh niso upoštevani oziroma uresničeni.

Tudi v Rožnem dolu ima Socialistična zveza vrsto problemov, med katerimi so vsekakor najbolj pereči: dograditev gasilskega doma, problem šolske stavbe, ki je popolnoma dotrajana, neaktivnost mladine in komunizem.

V Starem trgu je največ govora med občani o mrtvašnici, o stanovanjih za učite. Ije in o brezplačni šolski malici za šolarje, ker zanje nimajo denarja, hodi pa v šolo tudi po 9 km daleč.

Rudarsko naselje Kanizariča pri Črnomlju nima primernega prostora za sestanke in za delo v mladinski organizaciji. V rudniku je zaposlenih precej mladih ljudi in ker nimajo primerne zabave, razvedrila, grede v gostilne, zato tam primeri prestopništva niso redki.

Tovariši iz Doblje so povedali, da je v vasi precej delaven Rdeči križ, ki je pred

nedavnim organiziral predavanja za žene. Zbralo se je precej ljudi, predavatelj — zdravnik pa ni bilo. Vprašanje je, če bodo drugi občani še hoteli priti.

Na Štrekljencu nobena od organizacij ni posebno delavna, zato si nova vodstva prizadevajo poživiti aktivnost. Na nekem sestanku so pred kratkim sklenili, naj bi v šoli prostor, ki je namenjen za telovadnico, a ga nihče ne uporablja uporabil za družbene namene. Vaščani in organizacije so pripravili prispevati za opremo in ureditev prostora, ker menijo, da bi se potem vse družbeno življenje v vasi spreminilo.

Prevoz šolskih otrok je v Preloki in v Zuničih postal že tako pereč problem, da zaradi njega nastaja sovraštvo med prebivalci obeh vasi, ker se pač vsaka poteguje za svoje otroke. V šolo morajo hoditi več kilometrov daleč; v teh krajih je zlasti pozimi precej medvedov in druge divjadi, zato je razumljivo, da se starši za otroke boje. Problem bi bil rešen za Preloko in Zuniče, če bi zgradili še okoli 2 km ceste, po kateri bi lahko vozili av-

to in sekretar Lojze Sterk, hkrati pa pojasnila, da bodo na vsa rešena vprašanja do bili odgovore na sedanjih zborih volivcev. Občinski odbor SZDL je vse želje in predloge občanov, povedane v krajevnih konferencah, posredoval občinski skupščini, njen predstavniki pa bo volivcem pojasnil, kaj lahko pričakujejo v bližnji bodočnosti od občine in kaj ne.

Ob koncu je predsednik občinskega odbora SZDL novizvoljenim vodstvom govoril še o vlogi Socialistične zveze pri volitvah v občinsko skupščino ter pri volitvah za republiške in zvezne poslance.

Odgovori na zborih volivcev

Glede rešitve nekaterih navedenih problemov sta dala napotke predsednik občinskega odbora SZDL Franc Staj-

DRUŽBENI PLAN IN PRORAČUN SPREJETA

Na sedemurni seji občinske skupščine Črnomelj so odborniki obeh zborov v prisotnosti predsednikov svetov, predstavnikov družbeno-političnih organizacij in poslanca Viktorja Zupančiča preteklo soboto sprejeli družbeni plan in proračun za leto 1965 ter odlok o prispevkih in davkih občanov.

Družbeni plan so na področju črnomeljske občine še pred občinsko sejo obravnavali vsi sveti, kakor tudi občani na 66 zborih volivcev. Ti so predlagali nekatere spremembe, odborniki pa so se na seji potegovali še za dodatne spremembe v korist potreb na njihovem področju.

Letos je v družbenem planu predvidenih precej manj investicij v gospodarstvo kot lani. Družbeni plan bo skušal zadostiti predvsem temeljnemu ustavnim določilom in tistim, ki jih določa občinski statut. Kljub burni razpravi je bil družbeni plan s nekaterimi manjšimi spremembami v celoti sprejet.

Proračun občine Črnomelj predvideva v letošnjem letu 570.150.000 dinarjev dohodkov, kar je približno enkrat več kot lani. Dohodek od prispevkov iz delovnega razmerja so upoštevani po 18-odst-

ni stopnji in ne po 17,5 odstotka, kot je priporočala republika. Za tako stopnjo so se odločili zavoljo tega, ker na posvetu s predstavniki gospodarskih organizacij ni prišlo do soglasja o sofinanciranju na pogodbeni osnovi. Izdatki proračuna, v isti višini kot dohodki, so namenjeni: 37 odstotkov vseh proračunskih sredstev za šolstvo ali 366.250.000 dinarjev; za kulturno prosvetno dejavnost — 33.120.000 dinarjev; za socialno skrbstvo 68.565.000 dinarjev; za zdravstveno varstvo 45.146.000 dinarjev; za komunalno dejavnost 22.500.000 dinarjev; za delo državnih organov 187.329.000 dinarjev; Krajevne skupnosti bodo dobile 20 milijonov dinarjev, družbene politične organizacije in društva pa 33.350.000 dinarjev.

Za negospodarske investicije bo šlo iz proračuna 29.700.000 dinarjev, za gospodarske posege 97 mi-

lioni in ne po 17,5 odstotka, kot je priporočala republika. Za tako stopnjo so se odločili zavoljo tega, ker na posvetu s predstavniki gospodarskih organizacij ni prišlo do soglasja o sofinanciranju na pogodbeni osnovi. Izdatki proračuna, v isti višini kot dohodki, so namenjeni: 37 odstotkov vseh proračunskih sredstev za šolstvo ali 366.250.000 dinarjev; za kulturno prosvetno dejavnost — 33.120.000 dinarjev; za socialno skrbstvo 68.565.000 dinarjev; za zdravstveno varstvo 45.146.000 dinarjev; za komunalno dejavnost 22.500.000 dinarjev; za delo državnih organov 187.329.000 dinarjev; Krajevne skupnosti bodo dobile 20 milijonov dinarjev, družbene politične organizacije in društva pa 33.350.000 dinarjev.

Za negospodarske investicije bo šlo iz proračuna 29.700.000 dinarjev, za gospodarske posege 97 mi-

V Dragatušu se potegujejo za stanovanjski blok

23. februarja je bil v Dragatušu zbor volivcev, na katerem so občani obravnavali družbeni plan in proračun občine za leto 1965, pri čemer so volivci odobrvali, da namenjajo letos več sredstev za družbene službe, posebno za šolstvo.

Ko so razčlenjevali delo krajevnih skupnosti, so poudarjali, da bi

V Dragatušu vadi ženski pevski zbor

Pred kratkim so se v Dragatušu sestale žene iz bližnje okolice ter razpravljale o praznovanju 8. marca — dneva žena. Med drugim so sklenile ustanoviti ženski pevski zbor, ki je kmalu zatem že začel vaditi pod vodstvom Evgena Cestnika. Pevke se nam bodo prvič predstavile na proslavi, organizirani v počastitev ženskega praznika. M. B.

bilo treba v vasi nujno popraviti nekatera pota in ograjo na pokopališču. Da bi lahko vse to uredili, so predlagali uvedbo krajevnega samoprispevka.

Na tem zboru volivcev se med evidentiranimi kandidati za odbornike občinske skupščine predlagali Alojza Jurška, Janeza Kobetič in Poldeta Bečaja, za zveznega poslance pa Ludvika Goloba. Dragatušani so bili sicer mnenja, naj bi jih v zveznem merilu zastopal Bečokranjec, konkretno pa so se odločili za poslance Goloba.

V razpravi, ki je sledila navedenim točkam dnevnega reda, se je več volivcev oglašilo z željo, da bi v kraju začeli graditi stanovanjski blok za učitelje, da se ti ne bi več tako menjavali.

Sem in tja po Semiču

Pred dnevi so v Semiču sestavili osnutek statuta krajevnih skupnosti in predlog proračuna. Računajo, da bo krajevna skupnost letos razpolagala z okoli 8 milijonov dinarji, s katerimi bodo najprej uredili telefon na Štrekljencu in v Podrebrju, popravili šolo na Štrekljencu in skušali uresničiti nekatere druge načrte.

Obrtni servis v Semiču zapostuje že 40 delavcev in 12 vajencev. Podjetje, ki je bilo ustanovljeno konec leta 1961, ima že več kot 28 milijonov dinarjev na skladih, kar kaže, da so dobro gospodarili. V letošnjem letu verjetno ne bodo zaposlili nove delovne sile in bodo skušali plan v višini 103 milijonov dinarjev uresničiti s sedanjim številom zaposlenih.

Na zboru volivcev v Selih

V volilni enoti Sela pri Semiču so se volivci polnoštevilno zbrali predzadnje sredo zvečer ter se pogovorili o družbenem planu občine, o davčnih olajšavah, za zveznega poslance pa predlagali Ludvika Goloba.

Občinski skupščini Črnomelj so predlagali, naj upošteva v odloku o davčnih olajšavah tudi olajšave za kmete, ki si nabavljajo kmetijske stroje. Razpravljali so še o ureditvi poti na pokopališču, pri kateri bodo ljudje pomagali s prostovoljnimi delom, računajo pa tudi na pomoč družbene skupnosti.

NOVICE CRNOMELJSKE KOMUNE

tobus in prevažal otroke iz obeh navedenih vasi v šolo in nazaj.

Črmošnjice so precej odmaknjene od vseh večjih središč za o s tamkaj občani želijo vsaj nekoliko razvedrila. Doslej so zbirali krajevni samoprispevek za gradnjo gasilskega doma, letos pa ga nameravajo uvesti za dograditev dvorane, da bi v njej lahko potujoči kino predvajal filme. Razen tega si Črmošnjičani žele urejenega gostišča.

Na Sinjem vrhu imajo družbeni prostor, tudi televizor, mladine pa v vasi ni več, ker je odšla za kruhom v mesta. Vse organizacije v vasi se ukvarjajo z vprašanjem, kako zadržati mladino doma, sicer

si je poslovna enota pri skrbeli zadostno zalogo gnojil in zdaj ni v zadregi. Umetna gnojila vozijo od tu tudi hrvaški kmetovalci in Predgraščani.

V vinogradih Poljanske doline je že vse pripravljeno za spomladansko delo. Vinogradniki so tja napeljali novo kolje in gnoj in samo čakajo ugodnega vremena. Zaradi pomanjkanja delavcev bo šlo to delo tu in tam težje, z večjim naporj pa ga bodo kljub temu opravili.

RUDI KOBE

Sem ter tja po Poljanski dolini

Bencinska črpalka v Starem trgu sme imeti na zalogi največ 1.000 litrov goriva, zato so mnogi zaskrbljeni, ali bo dovolj goriva, ko se bo pričela turistična sezona in bo prišlo sem več motornih vozil.

Pred skladiščem poslovne enote KZ v Starem trgu lahko vsak dan vidimo kmečke vozove, ki odvažajo umetna gnojila. Kmetovalci najbolj nalagajo na vozove gnojila za travnike in dognojevanje na poljih jesenskih posevkov. Hvalevredno je to, da

si je poslovna enota pri skrbeli zadostno zalogo gnojil in zdaj ni v zadregi. Umetna gnojila vozijo od tu tudi hrvaški kmetovalci in Predgraščani.

V vinogradih Poljanske doline je že vse pripravljeno za spomladansko delo. Vinogradniki so tja napeljali novo kolje in gnoj in samo čakajo ugodnega vremena. Zaradi pomanjkanja delavcev bo šlo to delo tu in tam težje, z večjim naporj pa ga bodo kljub temu opravili.

RUDI KOBE

Samoprispevek v Kotu pri Semiču

V Kotu pri Semiču so volivci predlagali uvedbo krajevnega samoprispevka za ureditev nujnih krajevnih potreb. Odločili so se tudi za priključitev h krajevni skupnosti Semič. Izrečenih je bilo nekaj kritičnih pripomb na klasifikacijo zemljišč po klastru, ker bodo nekateri vasi z boljše zemljo tako oproščene davka, prebivalci Gore in drugih vasi pa bodo morali davek plačevati. Na zboru so bili tudi izbrani kandidati za bodoče volivce. F. D.

Sprejet odlok o prispevkih in davkih občanov

Na zadnji seji občinske skupščine Metlika so odborniki obeh zborov 27. februarja sprejeli odlok o prispevkih in davkih občanov, katerega osnutek so dalj časa pripravljali in spreminjali na podlagi predlogov občanov pristojni organi in posebna, za to izvoljena komisija.

Po novem odloku prispevka iz osebnih dohodkov od kmetijstva ne bodo več plačevali

prav davčni zavezanci v IV. proizvodnem okolišju in tudi ne vsi kmetje, katerih katastrski dohodek ne presega 50.000 din. Pri odmeri davka bodo deležni nekaterih olajšav kooperant, ostareli kmetje in invalidi.

Prispevek osebnega dohoda iz delovnega razmerja bo letos znašal 18 odstotkov od osnov, določenih s predpisi. V zvezi s tem so bila na seji

v začetku mnenja deljena, ker s se nekateri odborniki potegovali za 17,5 odstotno stopnjo, vendar so kasneje izglasovali 18 odst. prispevek za voljo potreb proračuna. Obstajala je bojazen, da bi manjkajočih 0,5 odst. sredstev pri gospodarskih organizacijah ne mogli zbrati na prostovoljni podlagi. Odlok o prispevkih in davkih občanov se uporablja že od 1. I. 1965 da-

lje, velja pa od dneva objave v Uradnem vestniku Dolenjske, kjer ga bodo lahko občani v celoti spoznali.

V drugi točki dnevnega reda je bil sprejet sklep o ustanovitvi medobčinskega sklada in o združevanju sredstev za skupno financiranje cest II. in III. reda. Iz tega sklada so mogoče dobiti sredstva za rekonstrukcije in modernizacije cest na območju občin Brežice, Črnomelj, Kočevlje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje. Vanj bodo prispevale vse navedene občine, vsaka toliko, kolikor bodo znašali stroški po obračunu opravljenih del na njenem področju.

Mimo tega so odborniki metliške skupščine potrdili še nekaj garancijskih izjav ter imenovali komisijo za volitve in imenovanja.

Doslej izbrani kandidati za poslance in odbornike

Na področju metliške občine so bili na kandidacijskih zborih volivcev za zvezne poslance predlagani: Ludvik Golob, Marijan Dermastia in Tilka Blaha.

V splošni zbor republiške skupščine je bil predlagan Niko Belopavlič, v organizacijsko politični zbor pa Franc Stajdohar iz Črnomlja.

V 13 volilnih enotah so bili v splošni zbor občinske skup-

ščine predlagani naslednji tovariši:

Metlika: Zvonko Rus, profesor; Jože Marn, upokojenec, v 3. volilni enoti pa kandidat Manek Fux, uslužbenec. Vsi trije so iz Metlike.

Rosalnice: Martin Brodrič, kmet iz Rosalnic, in Anton Nemanjč, kmet iz Radovič.

Božakovo: Jože Kozjan, kmet iz iste vasi.

Vidošiči: Marko Oberman, kmet iz Vidošič; Anton Prus, kmet iz Krmačine; Jože Plešec, kmet iz Železnikov.

Slamna vas: Alojz Turk, delavec. Milan Vrančar, kmet, oba iz Slamne vasi.

Grabrovec: Martin Dragovan in Alojz Dragovan, oba kmeta iz Grabrovec.

Dragomlja vas: Franc Petrovič, delavec iz Bereče vasi; Ivan Škof, delovodja pri LE-PIS na Suhorju.

Gradac: predlagani so bili trije kandidati, vendar vsi še niso podpisali kandidatur.

Krasinec: Anton Pezdirc, kmet iz Krasince, in Franc Šegina, kmet iz Prilozja.

Prošnje in pritožbe naj prihajajo na občinsko skupščino

Po statutu ima občinska skupščina tudi komisijo za prošnje in pritožbe. Tajnica takšne komisije pri občinski skupščini v Metliki, Mimica Molek je povedala o delu komisije tole:

V drugem polletju 1963 je bilo vloženo 5 pritožb; 4 so bile naslovljene na Kabineto predsednika republike v Beograd, ena pa na urad za vloge in pritožbe okrajne

skupščine v Ljubljani. Oba naštetata organa, ki sta vloge prejela, sta jih odstopila v rešitev naši komisiji. Trije izmed teh, ki so se pritožili, so bili kmetje, eden je bil upokojenec in eden učitelj.

Kmetje so se pritožili zaradi arondacije vinogradov, prosili so tudi za olajšave pri davkih, drugi pa za odpis bolniških stroškov in za priznanje posebne delovne dobe. Večina vlog je bila ugodno rešenih, pri pristojnih organih pa je posredovala naša komisija. Prav bi bilo, ko občani ne bi podcenjevali naše komisije in bi svoje prošnje in pritožbe naslavljali kar neposredno nanjo! D. N.

TEŽAVE S PROIZVODNIM MATERIALOM

Vrednost proizvodnje industrije v kočevski občini v januarju je bila za 31,3 odstotka večja od januarja lani, kar pomeni, da je industrija proizvedla za 858 milijonov din blaga. Najbolj se je proizvodnja povečala v Itasu — za 33,6 odstotka, Tekstilani — 77,2 odstotka, Melaminu — 11,7 odstotka, v INKOPU pa se je proizvodnja januarja v primerjavi s istim mesecem lani zmanjšala zaradi pomanjkanja proizvodnega materiala za 24,4 odst., pri INLESU pa zaradi pomanjkanja hlodovine za 4,2 odst. Težave zaradi pomanjkanja surovin bodo verjetno nastale v nekaterih drugih podjetjih. Lan-

ske januarske proizvodnje niso dosegli tudi v Kočevskem tisku, čeprav imajo dovolj naročil, hudo pa primanjkuje papirja. Lanskoletna čista fakturirana proizvodnja je bila za 28,2 odst. višja od proizvodnje leto prej, najbolj pa se je povečala v Itasu in Tekstilani — za 52,2 oz. 46,4 odstotka. Januarja letos je bila čista fakturirana proizvodnja za 59,2 odstotka večja od januarske lani. Največ blaga so prodali v Melaminu — za 210 odstot. več kot januarja lani, v Italu za 88,1 odst. več, Tekstilani za 60,4 odstotka. itd. Letni plan čiste fakturirane proizvodnje je industrija do-

segla prejšnji mesec za 8,6 odstotka in skromno preselja mesečni plan. Kljub vsemu pa je uspeh zadovoljiv, posebno še zaradi občutnega pomanjkanja materiala v nekaterih organizacijah. Dokaj slabša je slika v izvozu, saj nekatera podjetja (Rudnik, KGP, Itas, Tekstilana) januarja sploh še niso pričela izvažati, vsa spupaj pa so komaj dosegla dobro polovico mesečnega izvoznega plana. Lani so kočevska podjetja izvozila za 1.767.976 dolarjev izdelkov in uslug, letošnji izvozni plan pa se je povečal na 2.091.741 dolarjev.

DRAŽJE MESO IN MLEKO?

Kmetijsko gozdarsko podjetje Kočevje je predlagalo občutno zvišanje cen mesa in mleku. Po tem predlogu, ki v ponedeljek še ni bil sprejet, naj bi se meso podražilo za okrog 150 dinarjev za kilogram, mleko pa za 20 din pri litru. O predlogu bo sklepal še pristojni občinski organ.

Naročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojaki!

SKUPŠČINSKI DNEVNIK

V torek, 23. februarja, sta se spet sestala oba zbora občinske skupščine Kočevje. Odborniki so sprejeli več pomembnih odločitev, ki bodo v najkrajšem času objavljene tudi v našem uradnem vestniku. Tako so sprejeli tri odloke o davkih in prispevkih občanov oz. o prometnem davku ter odlok o povprečnih letnih bruto osebnih dohodkih iz delovnega razmerja in nekaj odlokov v zvezi z volitvami. Potrdili so tudi spremembo odločbe o ustanovitvi zavoda za zaposlovanje delavcev (z novim letom so ustanovili v Ribnici samostojen zavod, prej pa je kočevski posloval za obe občini) in potrdili gozdno-ureditveni načrt Poljanske doline. Na koncu

so imenovali tudi volilno komisijo in nekatere druge komisije. Sprejeli so odločbo o določitvi ljudske knjižnice za matično knjižnico v občini. Občinska matična knjižnica poleg svojih rednih nalog organizira in pospešuje knjižniško službo v občini, vodi registracijo knjižnic in evidenco knjižnega fonda, pomaga knjižničarskemu osebju in skrbi za njegovo strokovno izpopolnjevanje.

Na koncu je predsednik skupščine informiral odbornike še o starih finančnih zadevah: o gradnji ljubljanske bolnišnice, sofinanciranju srednjega strokovnega šolstva in sofinanciranju medobčinskega cestnega sklada ter ustanovitvi medobčinske javnega pravobranilstva. Z ukinitvijo okraja bodo morale imeti občine same javno pravobranilstvo ali pa jih bo ustanovilo več občin skupaj. Skupno pravobranilstvo (prejšnje okrajno) naj bi ustanovile ljubljanske občine ter občine Kočevje, Ribnica, Grosuplje, Logatec, Domžale in Vrhnika. Za financiranje pravobranilstva bo letošnje potrebni nekaj nad 600.000 dinarjev.

Preteklo leto je kočevska občina namenila za financiranje srednjega strokovnega šolstva (šole so v drugih občinah) 43 milijonov, letos pa bi morala zagotoviti še kar 66 milijonov. Ko so predlagali naj bi iz tega sklada financirali tudi kočevsko gimnazijo (v kateri se šolajo tudi dijaki iz občine Ribnica in nekaj iz Ljubljane-Rudnika) ter dom Dušana Remiha, je bil predlog odbit. Na skupščini so sicer menili, da se s sofinanciranjem načelno strinjajo, vendar je treba upoštevati določene pogoje, to pa je — s sredstvi sklada financirati gimnazijo, dom D. Remiha in delovno strokovni šolami, ki s svojimi strokovnimi šolami še nekako spada v srednje strokovno šolstvo. To toliko bolj, ker je iz nad sedemdeset let v zavodov obsegačnega seznama razvidno, da bi tudi vsaj dve kočevski ustanovi lahko prišli mednje.

Naslednja seja obliki zborov bo 12. marca, obravnavali pa bodo poročilo občinskega sodišča, razpravljali o ustanovitvi zavoda za stanovanjsko in komunalno izgradnjo ter poslušali poročilo komisije za družbeno nadzorstvo o ugotovitvah službe družbenega knjigovodstva o poslovanju gospodarskih organizacij preteklo leto. — Skupščina bo sprejela družbeni plan in proračun občine, o katerih bodo pred tem razpravljali še zbori volivcev, na seji 24. marca.

890 milijonov v občinskem proračunu

Po prvotnih predvidevanjih naj bi se v občini Kočevje zbralo v proračunu milijarda in 50 milijonov dinarjev, vendar te vsote po sedanjih načelih delitve ni moč zbrati. Za kritje nujnih proračunskih postavk je potrebnih 890 milijonov dinarjev, skupaj s 125 milijoni republiške dotacije pa je trenutno zagotovljenih le 830 milijonov. Predvidevajo, da bodo manjkajočih 60 milijonov lahko zbrali v gospodarskih organizacijah iz 2,5-odstotnih sredstev, namenjenih za izobraževanje. Od

tu so kolektivi že lansko leto prispevali za šolstvo 0,6 odstotka, zdaj pa se s pomočjo občinskega proračuna poveča na 1 odstotek. S tem se bo občinski proračun povečal v primerjavi z lanskim za 39 odstotkov, osebni dohodki v šolstvu se bodo zvišali za 30 odstotkov, socialne datuje za 40 odstotkov, osebni dohodki v javni upravi in družbenih organizacijah pa za 15 odstotkov, krite pa bodo tudi anuitete in obveznosti iz prejšnjih let. Seveda bodo povedali zadnje

besedo o odstotku iz 2,5-odstotnega sklada za izobraževanje delavski sveti gospodarskih organizacij, če pa teh sredstev občina ne bo mogla dobiti, bo treba zmanjšati marsikatero postavko v proračunu. Ko so na skupščini obravnavali odlok o višini prispevkov in davkov občanov, so se največ zadržali ob odmerjanju davka na les, kar v odloku ni bilo podrobneje opisano. Nazadnje so odlok sprejeli skupaj z dopolnilom inženirja Šaubaha, da je osnova za odmero davka količina posekanega lesa ob prevzemu in ne sečno dovoljenje.

Široka tribuna predlogov, mnenj in novih nalog

Na zadnjem razširjenem plenumu občinskega odbora Socialistične zveze so predzadnje sredo obravnavali sklepe minulih konferenc krajevnih organizacij SZDL ter priprave na bližnje volitve. Občini so na konferencah Socialistične zveze obravnavali vrsto problemov aktualnih za vsako posamezno področje. V Dragi, Predgradu in Strugah so opozorili na zobozdravstvo, ki ga bo treba urediti tudi za te kraje, na precej konferencah so obravnavali vprašanja družbenih služb, gospodarske probleme ter nadaljnjo krepitev delavskega in družbenega samoupravljanja. Z ustanovitvijo otroško varstveno ustanove v Kočevju je problem otroškega varstva v glavnem rešen, vendar pa bo morala krajevna skupnost temu v prihodnje posvečati še večjo skrb. Krajevne organizacije bodo morale izdatneje pomagati novoustanovljenim krajevnim skupnostim, da bodo čim prej zaživele in se znašle v svojem delu. Sredstva sama namreč niso edini pogoj za uspešno delo skupnosti, pač pa podrobni programi dela, ki bodo hkrati tudi pogoj za financiranje. Na minulih konferencah so člani SZDL govorili med drugim tudi o zamirajočem kulturnem življenju, o družbenih centrih, mladini, turizmu, kooperaciji, osebnih dohodkih, stanovanjski gradnji ipd. — Na plenumu obč. odbora so razen tega govorili še o pripravah na volitve, o kandidacijskih zborih volivcev in drugem.

DROBNE S KOČEVSKIH ULIC

Maškaradni ples v kavarni Zvezda v soboto je bil dobro obiskan, dobro organiziran in lepo izveden. Udeležilo se ga je tudi lepo številno mask, od katerih so bile najlepše nagrajene.

Na predlog sveta za blagovni promet in turizem bo delovni čas v trgovini Sadje-zelenjava ob sobotah drugačen. V zimskem času bo trgovina poslej odprta ob sobotah od 8. do 16. ure, s čimer bo prav gotovo ustrezno vsem gospodinjstvom.

Pekarija bo v prostorih, kjer so sedaj pisarne Pletiljstva, uredila slaščičarno, vendar pa je treba prej še najti prostor za upravo Pletiljstva. Stanje v Pekariji je v sanitarnem in tehničnem pogledu neurejeno, tako da lahko pridejo v krh različi tučki, za kar je podjetje lani plačalo okrog milijon din kazni. Da bi bolje uredili proizvodnjo in prodajo kruha, bodo slaščičarno oddvojili in jo uredili na drugem kraju. Za boljše dostavo kruha potrebuje podjetje dostavni avtomobil, vendar sredstev za ureditev slaščičarne in nabavo avtomobila nima. K lastnim sredstvom bodo dodali še nekaj sredstev iz sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij in do začetka sezone uredili slaščičarno, mogoče pa tudi kupili avtomobil.

Svet za blagovni promet in turizem je nedavno raz-

pravljalo o problemih gostinstva. Nočnih domačih turistov v hotelu je iz leta v leto manj in so se lani zmanjšale za okrog 20 odstotkov. Podjetje zaostaja za ostalimi podobnimi podjetji v Sloveniji po ustvarjenem prometu na zaposlenega, po čistem dohodku, osebnih dohodkih in skladih, v nekaterih primerih (npr. skladi) pa celo za jugoslovanskim povprečjem. Slabša se tudi kvalifikacijski sestav zaposlenih, tako da je že nad 79 odstotkov zaposlenih nekvalificiranih ozir. polkvalificiranih, medtem ko bi moralo biti — sodeč po pogojih slovenskega gostinstva — razmerje 60:40 v korist kvalificiranih in visoko kvalificiranih. Člani sveta so problematiko podjetja dobro proučili in poslali podjetju več priporočil za ureditev težavnega položaja.

Autobus bi skrajšal potovanje

Vasi Črni potok in Zajčji vrh ležita ob vznožju 757 m visokega Oskrta in sta skoraj odrezani od javnega prometa. Prebivalci želijo, da bi avtomobil po potrebi ustavljal tudi na odcepu pri livovskem mostu, kjer bi lahko uredili postajališče. Zdaj je najbližja postaja v Livoldu, kar pa je odročno. Prošnji ni še nihče ugodil, čeprav je v njej povedano, da bi avtomobil ustavljal tu le tedaj, kadar bi bili potniki.

Potrebno bi bilo urediti 1,5 km cestišča Livold—Mozelko do bazena v Črnom potoku. Tod bi lahko vozil avtomobil Stari trg—Kočevje in ustregel mnogim občanom in učencem iz okoliških krajev. Pri vseh delih so občani pripravljeni znatno pomagati.

KOČEVSKÉ NOVICE

OTROŠKO VARSTVO — ka ko dolgo še pastorek?

Mlada mamica iz Ribnice me ustavi na cesti in reče: — Dajte, napišite kaj o tem našem vrtcu! Kaj takega ni več mogoče, saj otroka skoro ne morem več zaupati. Otroci si drug drugemu pomagajo na stranišču, večkrat pridejo domov mokri. Prehladijo se. Oglasil sem se v Vrtec krajevne skupnosti, ki gostuje v šoli. Upravnica Ljudmila Pelc in negovalka Mara Kersničeva sta povedali, da v takih prostorih in pod takimi pogoji varstva otrok ni mogoče bolje organizirati. V enem samem — sicer večjem — prostoru prebiva 30 do 40 otrok od dveh do devetih let starosti. Prehladijo se resda lahko, to pa zaradi mrzlega stranišča (tedaj je zamrznila še voda, da otrok niti umivati ni sta mogli), ki sploh ni primeren za tako majhne otroke. Otroci res pomagajo drug drugemu, na kar jih nalašč navajata, da se učijo samostojnega dela.

Garderobo imajo kar v igralnici, v kateri skušata vsaj za silo organizirati delo v dveh skupinah, z manjšimi in z večjimi otroci. Vendar pa je

to delo sila naporno in skoro nemogoče. Igrišča vrtec nima nobenega razen majhnega peskovnika, tako da hodijo poleti le na sprehode v naravo. Za popoldansko varstvo otrok, je povedala upravnica, manjka kadra. Če bi veliko sobo za silo pregradili, bi veliko lažje delali v dveh skupinah, z zaposlitvijo vsaj še ene vzgojiteljice pa bi lahko varovali otroke tudi popoldan. Kljub vsemu prigorom in izrednim težkim delovnim pogojem, je še povedala tovarniška Kersničeva, pa se ji zdi, da je vrtec v petih letih, kar ona dela v njem, le napredoval.

Predsednik skupščine France Ilc: »Zavedamo se, da je problem otroškega varstva pri nas izredno težak, vendar sredstev za ureditev delovnih pogojev ni. Doslej je bil vrtec pod stanovanjsko skupnostjo, poslej pa ga bomo financirali iz sklada za šolstvo. Kar pa zadeva prostore: dobili jih bomo z zgraditvijo nove šole. Prej ne verjamem.«

Karel Oražem, tajnik krajevne skupnosti: »Za pritožbe staršev o varstvu otrok doslej še nisem slišal, čeprav se zavedamo, da varstvo otrok ni najbolj urejeno. Največji problem je pač v tem, da so otroci vseh starosti v enem samem prostoru. Rešitev je v večjem prostoru oziroma več prostorih in v zaposlitvi novih vzgojiteljic in varovalk.«

Milena Borovac, ravnateljica osnovne šole: »Naša šola daje vrtcu prostor in usluge v mlečni kuhinji, čeprav bi prostor sami nujno potrebovali za pouk. Prepričana sem, da vzgojiteljici v vrtcu napravita vse, kar zmoreta za čim boljše varstvo otrok, vendar jih močno ovirajo nemogoči pogoji. Ne moreta se posvečiti vsebinskemu delu z otro-

ci, kakor bi se prav gotovo radi, tako da je vse to zgolj le varstvo otrok.

Če hočemo govoriti o razvoju in izpopolnitvi otroškega varstva pri nas, je nujno treba misliti na razširitev kapacitet, na večje število zaposlenih in ureditev delovnega časa, tako da bo čim večjemu številu mater omogočeno uporabljati varstveno ustanovo. Dejstvo je pač, da je pri nas vedno več mater zaposlenih, za razbremenitev gospodinje-delavke pa smo storili bore malo... Materi - delavki ni vseeno, v kakšnih pogojih in kako živi njen malček, medtem ko ona dela. Če varstva otroka nima urejenega, se ne more popolnoma posvetiti delu; s tem se zmanjšuje delovna storilnost, povečuje se možnost nezgode, zmanjšuje pa se tudi zanimanje za gospodarjenje in splošno družbeno politično življenje, kar je popolnoma razumljivo.

Ta vrtec je bil menda ustanovljen že pred petnajstimi leti, ustanovitelj je bil odbor APZ, ki je vrtec prvo leto tudi financiral. Odtlej za razširitev in okrepitev otroškega varstva res ni bilo napravljenega kdo ve kako mnogo, ker pač v občinskem proračunu nikdar ni dovolj sredstev...

Teško bi govorili o tem, če so pritožbe mamic upravičene ali ne in kdo je dejanski krivec za tako stanje. Stvari je treba pač vzeti tako kot so, to pa ni razveseljivo. V takih pogojih, kakor sem jih videl, resda ni moč narediti kaj prida več, kot napraviča obe vzgojiteljici. *Bolj zapleteno in za skupnost zanimivejšo vprašanje je, kdaj se bo varstvo otrok premaknilo s slepega ttra, kdaj bo prenehalo biti pastorek in če je vrtec res samo skrb občine in njegova skrčena proračuna ali*

pa tudi delovnih organizacij, koder so zaposlene matere katerih otroci prebivajo do poldneve v vrtcu. Ko si bom s tem na jasem, bom tudi spoznali, da ni moč čakati na novo šolo, pač pa je treba izkoristiti vsako priložnost in zagotoviti vrtcu zadostna sredstva, predvsem pa bolj pri merne prostore!

F. G.

Šiviljski tečaj v Grčaricah

Na pobudo SZDL Grčarice namerava Delavska univerza Ribnica organizirati sredi marca v Grčaricah šiviljski tečaj. Ker je v vasi dosti Bagatovih šiviljskih strojev, vlada za ta tečaj precejšnje zanimanje.

Letos pripravljajo tudi kuharski tečaj. Zaželjeno bi bilo, da bi take tečaje organizirali pozimi, ko imajo ljudje več časa.

N. C.

Temelji za četvorček

Nedavno so pričeli v Ribnici na »Pungrtu« kopati temelje za 4-stanovanjsko s' avbo, ki jo bo gradil zdravstveni dom za lastne potrebe. Z letošnjim letom, ko se bosta zaposlila še dva zdravnik splošne prakse, bodo delali v ZD v Ribnici trije zdravniki in bo vprašanje zdravstvenega kadra urejeno, ne bo pa urejeno stanovanjsko vprašanje. Prav zaradi tega je zdravstveni dom sklenil zgraditi lastna stanovanja in je za širistanovanjsko hišo že najel kredit v višini 18 milijonov dinarjev.

RESETO

Zimski motiv iz Ortneka (Foto: Roko Milet)

14 KRAJEVNIH SKUPNOSTI IMAMO

Volivci se veselijo dela in odločanja v svojih »malih« občinah. Prepričani so, da bodo zdaj lahko uresničili marsikatero dolgoletno željo — Tudi v krajih, kjer so po novem oproščeni davkov, bodo kmetje kljub temu prispevali nekaj sredstev svojim novim krajevnim skupnostim, da bi hitreje uredili nekatere dolgoletne želje vaških skupnosti oz. posameznih krajev

Na zborih volivcev je bilo v brežiški občini ustanovljenih 14 krajevnih skupnosti. Občinska skupščina je potrdila vse odločitve občanov in izrekla svoje soglasje. Z odlokom so imenovane te krajevne skupnosti:

Artiče z naselji: Artiče, Dečna sela, Glogovbrod, Trebež, Spodnja Pohanca, Dolenja vas, Zgornji Obrež, Pečica, Križe in del Gornjega Lenarta;

Bizeljsko z naselji: Bizeljsko, Brezovica, Nova vas, Bračna vas, Drenovec, Bukovje, Stara vas, Gregovec, Vitna vas, Dramlje, Orešje in Bizeljska vas;

Brežice—okolica z naselji: mesto Brežice, Sentjanart, Gornji Lenart, Bukošek, Zakot, Trnje, Brezina, Cundrovec in Črnc;

Cerklje z naselji: Cerklje, Orešnice, Gazice, Zasip, Zupca vas, Račja vas, Boršt,

Bušeca vas, Brvi, Vrhovska vas, Zg. Pirošica, Dolnja Pirošica, Izvir, Stojanski vrh, Vinji vrh, Poštena vas; Catež z naselji: Catež, Priplje, Cerina, Dobeno, Žejno, Sebenja vas, Dvorce, Mali Cirknik;

Dobova z naselji: Dobova, Rigonce, Loče, Mihaelovec, Mostec, Sela, Gaberje, Veliki in Mali Obrež;

Globoko z naselji: Globoko, Malj vrh, Bojsno, Brezje, Piršenbreg;

Jesenice z naselji: Jesenice, Obrežje, Nova vas, Ribnica, Podgračeno, Bregansko selo;

Kapele z naselji: Kapele, Podvinje, Jereslavce, Rakovec, Vrhje, Slogonsko in Zupevec;

Krška vas—Skopice: Krška vas in Skopice;

Mrzlava vas—Velike Malence: Mrzlava vas, Velike Malence, Globočice, Riša vas, Kamence, Stankovo, Čedem;

Riše z naselji: Riše, Orehovce, Podgorje, Dednja vas, Pavlova vas;

Sromlje z naselji: Sromlje, Curnovec, Vočje, Okljukova gora, Zgornja Pohanca, Silovec;

Velika dolina z naselji: Velika dolina, Brezje, Perišče, Rajec, Mala dolina, Koritno, Cirknik, Gaj, Pomikve in Laze

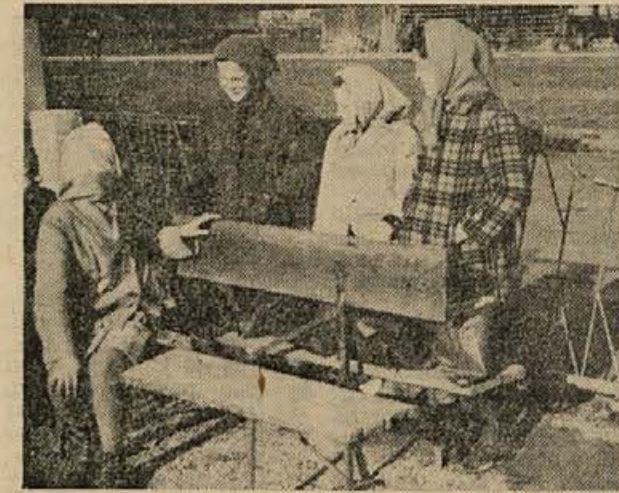
Vse krajevne skupnosti imajo že pripravljene delovne

programe. Ljudje so zadovoljni, ker bodo v njihovem okviru o krajevnih zadevah lahko bolj neposredno odločali kot doslej. Tam, kjer so oproščeni davkov, bodo kmetje kljub temu prispevali nekaj sredstev za naloge, ki so jih postavili krajevni skupnosti. Upajo, da bo v teh malih občinah hitreje rešiliva marsikatera dolgoletna želja občanov in zaradi tega so vsi pripravljeni sodelovati pri uresničevanju krajevnih načrtov.

Žene brežiške »KRKE« ob 8. marcu

Trgovsko podjetje »KRKA« iz Brežic prodaja svoje blago na veliko v dveh skladiščih, na malo pa v 19 poslovalnicah, od katerih jih je 5 v Brežicah, ostale pa na podeželju v občini. Od vseh zaposlenih 109 članov kolektiva je 56 odstotkov žensk. V trgovini na drobno so lani izdružile 627 milijonov dinarjev ali 59,45 odst. celotnega prometa, v trgovini na veliko pa 114.626.000 ali 9,7 odst. celotnega prometa. Proizvajalke so od prometa dobile 19.566.000 din čistih osebnih dohodkov.

Nekvalificirane ženske delovne sile skoraj nimamo, saj mora vsaka pridelalka imeti strokovni izpit. Potrebno je

Pogovor šolarik na toplem predpomladanskem soncu. Deklice se vozijo v šolo z vlakom in takole se vsako popoldne kmalu po drugi uri zberejo na železniški postaji v Sevnici. Pred odhodom domov se pogovorijo o najnovejših šolskih dogodkih.

le čim bolj strokovno usposobiti pisarniško osebje. Lani je 5 žena opravilo knjigovodski tečaj II. stopnje, tri ženske pa izredno študirajo na VKES in ESS. Ženske se uveljavljajo tudi na področju delavskega samoupravljanja: v DS jih je 40 odst., v UO 22, v UO in nadzornem odboru sindikalne podružnice 58, v komisijah, ki so voljene iz vrst članov DS pa 42 odst. V osnovni organizaciji ZK jih je 43 odst. Udeležujejo pa se tudi družbenega in političnega življenja; tako so v občinski skupščini, v RK, kot sodnice porotnice, kot članice predsedstva za družbeno aktivnost žensk, v okrajnem odboru SZDL, v občinskem sindikalnem odboru, v krajevnih odborih SZDL, v DPM in v ZMS. V teh organizacijah so zastopane z 10 odst.

Naše ženske se torej vse bolj uveljavljajo v delavskem in družbenem upravljanju in lahko trdimo, da se aktivno srečujejo s problemi v naši delovni organizaciji in izven nje. Opažamo, da celo bolj sodelujejo v DS in UO naše podružnice kot moški.

V razpravah so se zavzele za boljše delovne pogoje, za nabavo blaga in kvalitetno postrežbo ter odnose do potrošnika, za pravočasno obveščanje kolektiva o sklepih DS ter o predlogih UO, o 42-urnem tedniku z željo za prosto soboto, za zagotovitev pogojev letnega oddiha v po-

četniških domovih, govorile pa so tudi o delitvi osebnega dohodka.

Opaziti je, da je delovna skupnost sprejela naše predloge in jih tudi uresničila, kadar so bili dani materialni pogoji. Prenovili so nekaj poslovalnic in priročnih skladišč, zgradili dvoje družinskih stanovanj in samska stanovanja za prodajalke. Poudariti pa velja, da ženske na upravi delajo v težkih pogojih, saj ima vsaka na razpolago le 6 m² pisarniškega prostora, ki pa je namenjen tudi za stranke. Kljub temu da so ženske aktivni nosilce našega delovnega kolektiva, se še premalo vključujejo v sa-

BREŽIŠKE VESTI

moupravljanje. Le s sodelovanjem vseh žensk bomo ob bodočem prazniku žensk še z jasnejšo perspektivo gledale v bodočnost.

LJUBICA REBERNIK

LANI JE BILO IZREČENIH ZA 2.000.000 DIN KAZNI

S tržnim inšpektorjem po trgovinah in gostilnah

Občinska tržna inšpekcija v Brežicah je lani odposlala javnemu tožilstvu 12 prijav, sodniku za prekrške pa 40 prijav za upravno kazenski posopet. Ob pregledih je bilo na mestu kaznovanih 6 oseb v skupnem znesku 15.000 dinarjev.

Gospodarsko sodišče je leta 1964 izreklo za naše področje za 1.846.000 din denarnih kazni, sodnik za prekrške pa za 250.000 dinarjev. Skupna vsota torej presega 2 milijona dinarjev. Zvezna tržna inšpekcija je odvzela Kmetijsko gozdarskemu podjetju 1.751.727 dinarjev zaradi tega, ker se KGP prodajalo les po previsokih cenah.

V trgovinah inšpekcija občinske skupščine v Brežicah ni zabeležila kaznivih dejanj, pač pa le nekaj primanjkljajev pri inventurah. O tem so razpravljali pristojni delavski sveti in upravni odbori. Poslovalnice v potrošniških skladiščih so v glavnem urejene, v manjših krajih pa bi jih bilo najnujno treba modernizirati. Tam, kjer podjetje ni lastnik lokala, po sedanjih predpisih ne sme investirati vanje, zato bo treba prej ali slej rešiti tudi to vprašanje.

Gostinska mreža v občini je še vedno pomanjkljiva. V mestu bi najnujno potrebovali sobe za tujce, zato bi bilo najbolje, če bi Narodni dom prevzel še zgornje prostore doma JLA. Gostišče želijo imeti tudi prebivalci v Kapehah in Stari vasi. Poleti ob-

Praznovanje po vaseh in podjetjih

Mednarodni dan žena bodo delovne organizacije v Sevnici slovesno praznovali. V JUTRANJKI, LISCI, KOPITARNI in drugih večjih podjetjih pripravljajo proslave s kulturnim programom, ponekod pa le nagovore in pogostitve. Večina prireditelj je napovedanih za soboto, 7. marca.

Osrednje proslave v občini ne bo, pač bodo raztresene po posameznih krajevnih centrih. Praznik žena je tudi na vasi postal tradicionalen in zato ni kraja, ki se za to priložnost ne bi slovesno odločil ženam.

Občinski odbor SZDL je za dan žena predvidel tudi obiske pri ženah borkah, pri materah s številnimi družinami in pri ženah, ki stopajo v deveto desetletje svojega življenja. Načrt bo uresničen le, če se bo do tega časa nabralo dovolj finančnih sredstev za simbolično obdaritev obiskanih žena in družin.

Predrzen vlom v Brežicah

V noči od nedelje, 28. febr., na ponedeljek, 1. marca, so neznanci razbili sipo v vratih trafike poleg fotografa Baškoviča v Brežicah. Stanovalec v prvem nadstropju so slišali ropot in zvenket stekla, vendar povzročiteljev ni nihče videl. Iz prodajalne so izginili 3 ročne ure, nalivno pero, plašilka, vžgalniki in še več drugih stvari. Kaj vse so odnesli predrzni s seboj, bo pokazala šele inventura. Na sredo do kolkov niso prišli, denarja pa tudi ni bilo v poslovalnici.

Preiskava še traja. Vlom se je dogodil med 3. in 4.30. Steklo na vratih je bilo debelo 6 mm, vendar to vlomilca ni motilo. V naglici je verjetno pobral tisto, kar je v temi lahko dosegel. Oškodovana poslovalnica št. 8 spada k poslovnim enotam ljubljanske tobatne tovarne v Krškem.

Na brežiškem sejmišču precejšen promet

1080 malih in večjih pujskov je bilo 27. februarja naprodaj na brežiškem sejmišču. Povprečna prodajna cena za manjše pujske, katerih je bilo prodanih 555, je znašala 550 din za kilogram žive teže. Večji so veljali okoli 400 din kg, prodanih pa je bilo 18.

Živahnost med volivci naše občine

30 zborov volivcev po vaseh in v mestu je mimo. Občani so na njih potrdili kandidate za občinsko in republiško skupščino. Razprave o njih so bile živahne in skoraj povsod so izbrali po dva kandidata. V republiško skupščino kandidira tov. Bogo Gorjan, zbori volivcev v Tržišču, na Telčah in v Gabrijelah pa so predlagali še enega kandidata. To je Ignac Strmole.

Volivci so temeljito pretrgli vse evidentirane kandidate in s tem pokazali, kako razvita je pri njih težnja, da bi

razprave je bilo povsod o predlogu odloka o prispevkih in davkih občanov ter o predlogu odloka o stopnjah občinskih prispevkov in davkov. Dodali so precej svojih mnenj, ki so povzeli v zapisnikih in jih bo obravnavala občinska skupščina. Veliko popravkov so omenili zlasti pri razpravi o predosnutku odloka o proizvodnih okoliših. Nekatere predloge bo proučila komisija še pred sejo občinske skupščine.

Večina zborov se je odločila za krajevni samoprisevek. V tem vidijo možnost za reševanje številnih komunalnih

zadev, za ureditev poti, vodnjakov in podobno. Krajevne skupnosti so že ustanovljene in imajo te stvari predvidene v svojih programih. V sevniški občin jih je 10, krajevnih odborov pa je bilo prej 28. Ponekod občani menijo, da jih je premalo in na Primožu so že izrekli željo, da bi imeli svojo krajevno skupnost. Od tega si obetajo učinkovitejše reševanje nekaterih krajevnih problemov. Želja se jim bo verjetno uresničila in morda še tudi ljudem iz kakega drugega oddaljenega kraja, če bodo svoje predloge zadovoljivo utemeljili.

V Krmelju so ustanovili krajevno skupnost

19. februarja se je v Krmelju zbralo na zboru volivcev veliko ljudi, čeprav je bilo slabo vreme. Tokrat so prišli iz vseh naselij, celo iz Govejega dola, Hinje, Brezje in Kamence. Le mlade volivce iz delovnih organizacij smo pogrešali.

Zbor je bil namenjen predlaganju kandidatov za republiški zbor skupščine SRS. Volivci so soglasno predla-

gali Božidarja Gorjana, sekretarja Izvršnega sveta Slovenije. Nato je stekla razprava o statusu krajevne skupnosti Krmelj. Občane je zanimalo, iz kakšnih virov se bo financirala njena dejavnost; menili so, naj se statut dopolni v toliko, da bo skupnost zajela naselje Brezje in Kamence šele nato, ko se bodo s tem strinjali temkajšnji prebivalci, hkrati pa so zaželeli, naj krajevna skupnost poroča o svojem delu na zborih volivcev. Ko so soglasno sprejeli statut, so izvolili na predlog krajevne organizacije SZDL v svet krajevne skupnosti naslednje občane: Franca Vitmana, Jožeta Končino, Franca Resnika, Janeza Koprivca, Janeza Repa, dr. Vinka Humarja in Ivanko Gorenc (vsi našeti so iz Krmelja); iz Hinje je bil izvoljen Marjan Mirt, iz Govejega dola pa Drago Pečko. V poravnalni svet za območje Krmelja so bili izvoljeni: Rudi Dobnik, Jože Lužar, Ivan Ferhaj, Alojz Mlakar in Stanko Slapsak.

Svet krajevne skupnosti bo moral opraviti obsežne nalo-

ge, saj je bilo na zboru slišati precej kritike na račun slabo vzdrževanih vaških cest in poti, zlasti slaba pa je cesta na Goveji dol in Kamence. V Krmelju je pomanjkljiva javna razsvetljava, precej je vodovod, ni otroške ustanove, šola je premajhna itd. Vse to bodo zmogli samo s sodelovanjem prebivalcev, področjih delovnih organizacij in občine. Na zboru so razpravljali tudi o osnutku družbenega plana in proračuna za 1965 ter dali na oboje nekaj pripomb.

BORIS DEBELAK

V Loki kandidirata Veber in Močnik

Od štirih evidentiranih kandidatov za odbornika v Loki sta na zboru občani 21. februarja pristala na kandidiranje Polde Veber, tajnik na železniški postaji v Zidanem mostu, doma iz Loke, in Jože Močnik, kmetovalec iz Radeča. Za poslanca republiškega zbora so evidentirali Božidarja Gorjana. Na tem zboru so sprejeli tudi statut krajevne skupnosti in imenovali 11 članov v svet krajevne skupnosti. Sk.

SEVNIŠKI VESTNIK

izbrali res takšne ljudi, ki bodo v skupščini zastavili besedo in ki bodo sposobni pravilno odločati o zadevah domače občine in naše skupnosti.

Na minulih zborih so občani sprejeli tudi statute krajevne skupnosti. Izvolili so svete teh skupnosti in nove člane poravnalnih svetov. Veliko

Štirje zbori okrog Šentjanža

Na območju krajevnega urada Šentjaž so bili pred kratkim kar trije zbori občanov. Na zboru v Krmelju so občani predlagali kandidata za republiškega poslanca, sprejeli statut krajevne skupnosti in izvolili člane sveta krajevne skupnosti.

Za volilno enoto Šentjaž je bil zbor volivcev 21. februarja v novi šoli v Šentjanžu. Navzoči so potrdili tri predloge kandidatov za novega občinskega odbornika, ki ga bodo volili 28. marca. Predlagali so tudi kandidata za republiškega poslanca.

Volilna enota Kal je imela isti dan zbor občanov v sta-

ri šoli v Šentjanžu. Tu so imeli težave s kandidati, ki kandidature niso hoteli prevzeti. Menimo, da ni prav, če človek, ki ga volivci izberejo za to častno mesto, ni pripravljen žrtvovati nekaj časa za skupnost.

Nekatere so na zboru na Velikem Cirkniku izrazili nezadovoljstvo z rajonizacijo na njihovem področju. Tu in na Kalu so zahtevali, da se razdelitev popravi.

Volilne enote Šentjanža, Kal in Vel. Cirknik so tudi sprejele statut krajevne skupnosti in izvolile 11 članski svet. Člani sveta so iz raznih krajev, da bodo vse tri enote enakomerno zastopane. A. P.

Ob napetem planu težka bitka za proračun

Oba zbora občinske skupščine v Trebnjem sta 25. februarja ob navzočnosti republiškega poslanca Uroša Ruprehta sprejela družbeni plan in proračun za leto 1965

Družbeno gospodarstvo biskladišča in nabavo kmetijskih strojev. Trgovina bo zgradila bencinsko črpalko, gradila in modernizirala prodajalne v Trebnjem, na Mirni in v Mokronogu. Nove proizvodne prostore bosta končali tudi DANA in KEMO-OPREMA, trebanjsko MIZARSKO PODJETJE pa bodo začeli preurejati. Poleg tega, da bodo letos izročili svojemu namenu šolo v Trebnjem in začeli graditi novo šolo na Mirni, nameravajo urediti tudi nekaj objektov za otroško varstvo, na Mali Loki pa ustanoviti zavod za duševno bolne odrasle. Plan seveda predvideva vrsto novega na vseh področjih, tako da bo letos narejen res velik korak v napredku.

Plan močno poudarja izvoz, ki naj bi se letos povečal za 88 odstotkov. Do zdaj so izvažali iz trebanjske občine le: Tovarna šivalnih strojev, obrat KREMEN in posredno kmetijska združba, na novo pa naj bi začela izvažati tudi KEMO-OPREMA. Da bo prikaz popolnejši, velja dodati, da bo trebanjska občina letos na novo zaposlila 233 ljudi, predvsem v obrti, industriji in trgovini. Ker bo to zvečine nekvificirana delovna sila in ker nalaga plan gospodarskim organizacijam oziroma posameznim panogam, da se povečajo delovno storilnost (za 12,3 odstotka), bo treba najti res najboljše rešitve, da bodo lahko ob koncu leta izpolnjene vse naloge. Na uvodnih straneh omenja plan, kako si morajo delovne skupnosti in posamezniki nenehno prizadevati, da izboljšajo bitko. Ključ do uspehov je pravzaprav že znan, saj poudarja plan, da je treba na poti v napredku odpravljati slabosti v gospodarstvu, utrjevati samoupravljanje, izpopolnjevati sistem meril za delitev čistega dohodka in nagrajevanja po delu ter kadrovske krepiti delovne organizacije, ker je zlasti malo analitičnega in računovodskega strokovnega osebja.

Ko so na seji razpravljali o planu, so pripominjali, da letošnje leto ne bo postlano z rožami in da bo treba napeti res vse moči, da bi uredili naloge. Gospodarske organizacije bodo morale letos odplačevati 105 milijonov dinarjev anuitet, kar bo njihovo kreditno sposobnost oziroma sposobnost, da se

nadalje krepijo, precej hromilo.

PRORACUN NEGOTOV!

Do skrajnosti skrčen proračun (795 milijonov dinarjev) so odborniki sprejeli kajub temu, da ne bo možno zagotoviti financiranja vseh dejavnosti v taki meri, kot bi bilo za trebanjsko občino potrebno. Sprejeli so ga v času, ko še ni znan odgovor na priziv občine republiškega izvršnega sveta in skupščini SRS, po katerem bi morala trebanjska občina dobiti za opravljanje proračunskih nalog in zadovoljevanje potreb občanov okoli

375 milijonov dinarjev dopolnilnih sredstev. Sprejeti proračun zato ne more biti ohrabrujoč spričo nalog, ki jih je skupščina nakazala z družbenim planom. V razpravi so zlasti naglašali, da ima sklad za kmetijstvo premalo sredstev, da bi lahko uspešno izvajali program kmetijske dejavnosti na družbenem področju. Sredstva tega sklada bi med drugim potrebovali za premije v pridobivanju mleka tako v družbenem kot zasebnem sektorju, oziroma v kooperaciji teh. Ob takem finančnem načrtu proračunskih izdatkov bo dobil sklad za šolstvo 59,4 odstotka vseh sredstev, upravni organi občine za finančni načrt 29,4 odstotka, 5,3 odstotka občinsko sodišče, 1,9 odstotka Zavod za kataster, 1 odstotek pa rezervni sklad.

NAJPRIKLADNEJŠE OBLIKE ZA DELO

Po reorganizaciji ima občinski komite ZKS v Trebnjem tri sekretarje - Od prejšnjih treh komisij je ostala le še kadrovska komisija

Sklep o reorganizaciji je občinski komite ZKS v Trebnjem sprejel na eni prvih pokonferenčnih sej ter tako zadostil kongresnim smernicam o ustreznem delu občinskega vodstva ZKS, prilagojenega novi vsebini.

Občinskemu komiteju ZKS načeljuje zdaj trije sekretarji. Politični sekretar Roman Ogrin je profesionalce, Janez Gartner in Ciril Pevec pa sta neprofesionalca; prvi od njih vodi komisijo za nadaljnjo rast ZKS in idejno politično vzgojo, drugi pa komisijo za ekonomski razvoj in delavsko samoupravljanje. Od prejšnjih treh komisij se ni bistveno spremenila samo kadrovska komisija.

Toda oblikovne komisije so sestavljene iz desetih grup, v katerih so ponekod trije, drugod pa šest članov. V grupah so zlasti boljši prikladna za reševanje nalog, komunisti, ki niso člani komiteja, ki sta jih sprejela VIII. kongres Ta kvalitativna novost bo, kakor ZKS in občinska konferenca ZKS.

menijo, omogočala, da bodo k direktnemu oziroma neposrednemu delu pritegnili čimveč ljudi oziroma članov ZKS. Vse to so stalne grupe. Poleg stalnih grup je komite osnoval tudi občinske grupe, ki se bodo sestajale po potrebi.

Med drugim je ustanovljena grupa za proučevanje idejnih in organizacijskih vprašanj v Zvezi mladine, s čimer se je začel urediti tisti sklep občinske konference ZKS, ki govori o problemih mladine. Ena izmed grup bo obravnavala delo tako imenovanih stalnih aktivov komunistov, ki so zlasti v gospodarskih oziroma delovnih organizacijah. Takih aktivov je v občini 17.

Grupe so medtem že začele delati. V Trebnjem menijo, da je taka organizacijska struktura občinskega komiteja ZKS še najbolj prikladna za reševanje nalog, komunisti, ki niso člani komiteja, ki sta jih sprejela VIII. kongres Ta kvalitativna novost bo, kakor ZKS in občinska konferenca ZKS.

POGOVOR O SKUPŠČINI IN OBČANU

Seje občinske skupščine v Krškem so vselej živahne, zato tudi 25. februarja ni manjkalo razgibanosti - Vso razpravo je prevečala očitna želja približati skupščinsko delo občanom in zagotoviti, da bi bili odborniki najboljši posrednik tega - Kritičnih pripomb ni manjkalo, vsako zadevo pa so skrbno pretehtali, preden so jo sprejeli

Ceprav je bil dnevni red za skupno sejo obeh zborov in občinskega odbora SZDL, ki je bila v Krškem 25. februarja, sorazmerno dolg, na seji niso hiteli. Ker smo z glavnima točkama: z analizo dela skupščine in s poročilom sodnika za prekrške seznanili bralce v preteklih številkih, se bomo tokrat podrobneje ustavili ob ugotovitvah zelo živahne razprave.

»Z delom posameznih odbornikov in svetov nisimo zadovoljni!«

Govorec o vlogi in delu odbornikov skupščine so ugotovili, da bi le-ti morali imeti več živih stikov z organizacijami SZDL in z občani na sploh, ker bodo samo tako na tekočem s krajevnimi komunalnimi problemi. Od odbornikovega dela je odvisno, kako skupščina opravlja svojo družbeno vlogo.

Sklep o ustanovitvi krajevnih skupnosti Krško

25. februarja so na seji občinske skupščine v Krškem sprejeli sklep o ustanovitvi krajevnih skupnosti v Krškem. V razpravi pred sprejetjem sklepa so odborniki ugotovili, da govorice o posebni skupnosti v Krškem in posebni na Vidmu niso spodbudne, saj za dve skupnosti v Krškem ni materialne osnove. Kot je videti, načenjajo takšne govorice in izražajo takšne želje razni razgreteži, ki ne morejo pozabiti časov, ko se je področje delilo na »kranjsko« in »štajersko«. Tega jim vsekakor nihče ne more šteti v čast!

Na mostu je potreben miličnik!

Ko so na zadnji seji občinske skupščine v Krškem razpravljali o prometnih prekrških, so menili, da je za precejšnje število prekrškov kriv tudi most, ki je za Krško res neznanska prometna ovira. Marsikdo si zlasti zjutraj, ko ljudje prihajajo na delo in popoldne, ko se z dela vračajo in je promet zelo gost, ni na jasnem, kdaj ima prednost in kdaj ne. Odborniki so zato menili, da bi bilo prav, ko bi bil vsaj popoldne od pol dveh do treh pri mostu prometni miličnik, ki bi urejal promet. Prekrškov bo nato manj, pa tudi za vse, ki morajo čez most, bo bolj varno.

go. Vsaka stvar, ki jo povedo na zboru volivcev ali na sestanku, še ni problem, zato je treba razsojati, če je pereča in kako pereča je, najprej v razgovorih s krajevnimi činitelji. Hkrati s tem pa morajo biti občani seznanjeni s stališči skupščine. V razpravi so menili, da je zelo narobe, ker niti en odbornik iz zbora delovnih skupnosti ni imel zbora s svojimi volivci in ne stikov s samoupravnimi organi iz delovnih organizacij svoje volilne enote. Sestav evidentiranih kandidatov za bodoče odbornike je dober v vseh pogledih, le ženš je med njimi premalo in bo treba zagotoviti, da bodo vsaj te, ki bodo na listah, res izvoljene.

Nekateri sveti so se sestajali več, drugi manj, omenili pa so svet za telesno kulturo, ki se je sestel samo enkrat (telesna kultura v občini pa je problem!) in svet za šolstvo, ki se je sestel dvakrat (kako je s šolstvom in kolikšne so težave v šolstvu, je splošno znano!). Iz razprave se je izluščila ugotovitev, da pobud za delo svetov ne smejo dajati samo upravni organi skupščine. Predsedniki morajo dobiti zapisnike sej svetov (tega dozda ni bilo!), vse gradivo, o katerem skupščina razpravlja, pa morajo prej obdelati pristojni sveti. Pobudnik za delo sveta je lahko razen upravnega organa tudi predsednik sveta, član sveta, priporočilo skupščine, pobuda delovnih in družbeno-političnih organizacij ter podobno.

Cigansko vprašanje postaja pereče, z alkoholiki pa so velike težave

Po poročilu občinskega sodnika za prekrške se je razvila živahna razprava o posameznih vrstah prestopkov. Pri tem so odborniki načeli cigansko vprašanje. Skupščina se bo morala tega lotiti, vendar je naloga obsežna in dolgoročna. Ne bomo smeli pozabljati, da so Cigani ljudje in enakopravni državljani, katerim bo treba ustvariti pogoje za novo življenje. Pri tem bo morala sodelovati vsa družba. Spreminjati bo treba miselnost Ciganov in miselnost občanov, ki v njih žal še vedno vidijo manjvredne ljudi. Cigani se bodo civilizirali šele nato, ko jim bomo zagotovili sta-

terinarji na klice za pomoč odgovarjajo z izjavami »če pridete z avtom pome ali pa če mi plačate prevoz pridem, drugače ne!« in da umetno osemenjevanje ne poteka v redu; zato ni čudno, če kmetje gonijo krave k zakotnim bikom. Skupščina je nato ugotovila, da se veterinarska postaja premalo zaveda svojih gospodarsko-družbenih dolžnosti, preveč pa samoupravnih pravic. Pokazala je zelo malo pobud za lastno financiranje. Tako, da bo povedal koliko potrebuje za svoje delo in dodal, da ga ne briga odkod dobiti sredstva, pa ne more v naši družbi obstajati noben organizem, so menili odborniki. O svojem težavnem finančnem stanju veterinarska postaja skupščine doslej ni obvestila, kljub temu pa si je kolektiv povečal osebne dohodke. Svojo obveznost do postaje je skupščina v celoti izpolnila. Zato pripravljajo reorganizacijo veterinarske službe, ki bo v bodoče najbrž pri zadrugi, obdržala pa bo pravico javnosti.

MILOŠ JAKOPEC

V nedeljo obračun RK v Podbočju

V nedeljo, 7. marca, bomo imeli v Podbočju letno konferenco krajevnih organizacij Rdečega križa. To bo lepa priložnost, da spet pomnožimo vrste te humane organizacije, saj je število članstva padlo v zadnjih letih od 300 na 120. Obenem bo dr. Friar iz Kostanjevice predaval o srčnih boleznih. Podbočjani, pridite na občni zbor Rdečega križa, ki bo 7. marca ob 8. uri v prostetni dvorani!

J.S.

Nove prodajne cene kruha

Odborniki občinske skupščine v Krškem so na seji 25. februarja potrdili nove maloprodajne cene kruha, ki so veljavne za vso občino: kilogram belega kruha iz moke tip 400 bo naprodaj po 116 dinarjev, kilogram črnega kruha iz moke tip 1000 po 100 dinarjev in kilogram mešanega kruha iz bele in ržene moke po 108 dinarjev. Maloprodajno ceno omenjenih vrst kruha so povečali zato, ker je Zavod za cene iz Celja odobril podjetjem za peko in prodajo kruha višje stroške za peko. Stroški so se povečali, ker so porastle cene premoga, elektrike in obrtnih storitev. Odborniki so povpraševali, zakaj so stroški za peko črnega kruha v kalkulaciji nižji kot za peko belega, vendar jim na to ni znal nihče odgovoriti, zato bo odgovor posredovan na prihodnji seji.

TREBANJSKE NOVICE

nov dinarjev, negospodarske dejavnosti pa 1 milijardo 59 milijonov. Štiri gospodarske panoge bodo še zlasti deležne investicij: industrija 420 milijonov dinarjev, kmetijstvo 365 milijonov, obrt 202 in trgovina 120 milijonov. Za komunalno dejavnost predvideva plan 439 milijonov dinarjev, za šolstvo 380, za 52 novih stanovanj 174 milijonov in socialno varstvo 164 milijonov dinarjev.

Investicije bodo letos potrebovali: Tovarna šivalnih strojev na Mirni, obrat ISKRE v Mokronogu in obrt MODNIH OBLACIL v Trebnjem, posamezna industrijska podjetja pa tudi za nabavo opreme. V kmetijstvu bodo investicije potrebovali za nakup in arondacijo zemljišč, zgraditev pitlarišča v Martinji vasi, za nova

Letos za 50 milijonov manjši davki

Lani so v trebanjski občini odmerili 164 milijonov dinarjev davkov, po odloku o prispevkih in davkih občanov v letu 1965 pa bo okoli 50 milijonov dinarjev davkov manj. Manjše dohodke iz kmetijstva pričakujejo zlasti glede na novo razporeditev zemljišč v proizvodne okoliše in razne olajšave, ki jih bodo deležni posameznih kmetje in bivši borci.

Ko so na seji občinske skupščine 25. februarja sprejemali ta odlok, so poudarili, da z olajšavami pri davkih predvsem zmanjšujejo socialne probleme manjših kmetov. Menili pa so, da v primerjavi s sosednjimi občinami trebanjska občina premalo zagotavlja za borce.

Največ pripomb so odborniki imeli k razpore-

ditvi v posamezne proizvodne okoliše, češ da je v tem še več nesoglasij in nepravilnosti. Tega pa se ne da kar tako rešiti, zato bo treba verjetno marsikateri primer obravnavati na kraju samem, oziroma posamezno obravnavati prošnje za znižanje davkov ali za druge ugodnosti.

Novi odlok je zastavljen tako, da ublažuje tudi razlike med obrtniki uslužbovanih in proizvodnih storitev, ki so do zdaj plačevali zelo različne prispevke.

Imenovanja v Trebnjem

Občinska skupščina v Trebnjem je 25. februarja imenovala volilno komisijo, kateri predseduje Franc Režun, komisijo za potrjevanje volilnih imenikov, ki jo vodi Janez Gartner, Jožeta Veveča in Minko Brunček pa za člane sveta za socialno varstvo in varstvo družine.

DELAVCI IZ DOLENJSKE

ki si v Ljubljani lahko sami preskrbijo stanovanje ali bi se na delo vozili, lahko dobijo zaposlitev z možnostjo kasnejše priučitve v

TOVARNI KLEJA - LJUBLJANA

SMARTINSKA 50

Interesenti naj se pisмено ali osebno zglasijo v tovarni.

Proizvodni okoliš drugo kot vrednostni razred

Odlok o prispevkih in davkih občanov v novomeški občini je sprejet - Na prihodnji seji bodo obravnavali pismene pripombe odbornikov

Z večino glasov so odborniki občinske skupščine v Novem mestu na 10. skupni seji obeh zborov 26. februarja sprejeli odlok o prispevkih in davkih občanov. Na podlagi tega akta bodo občani pravičnejše obremenjeni z davki in drugimi prispevki, kot je to bilo zdaj.

V razpravi so se odborniki zlasti zadržali pri tistem delu odloka, ki razporeja kmetijska območja v drugi, tretji in četrti proizvodni okoliš. Pri tem so zagovarjali pripombe občanov v svojih volilnih enotah, kjer so pred dnevi razpravljali o osnutku ustreznega odloka in predlagali posamezne predele v ta ali oni proizvodni okoliš. Ko so vztrajali pri svojih predlogih oziroma predlogih z zborov volivcev, so odborniki upoštevali le vrednost zemlje, manj pa pogoje za uvrstitvev posameznih predelov v ustreznih proizvodnih okoliših. Toda pojasnili so, da je med vrednostnimi (bonitetnimi) razredi in proizvodnimi okoliši ne le pojmovna, temveč tudi bistvena razlika, ker na izvrševanje kmetijskega predela v določen proizvodni okoliš vplivajo zlasti čimtelji, kot so: način obdelave, oddaljenost od prometnih in tržnih središč in drugi. Morda bi bilo manj nejasnosti, ko bi imeli odborniki pri razlagi proizvodnih okolišev pregledne gospodarske karte, na podlagi

katerih je razdeljena občina na proizvodne okoliše. Večinoma pa so se strinjali s tem, da je spričo več kot 200.000 parcel na okoli 75.000 ha, ki pokrivajo občino, oziroma spričo razdrobljenosti zemljišče težko biti dosleden do zadnje pičice. Zato je prav gotovo še veliko nesoglasij, kar zadeva točno razmejitve med posameznimi proizvodnimi okoliši. V odloku prav tako ni bilo mogoče upoštevati vseh predlogov zborov volivcev; pa ne samo tistih o razporejanju v okoliše. Odlok namreč ne upošteva tudi vseh predlogov o drugih prispevkih občanov. Zato so na seji nekateri znova ugotavljali, da bi morali biti obrtniki vsaj za nekaj let oproščeni dajatev, takse na traktorje in druge

kmetijske stroje, ki jih imajo zasebni kmetje, pa bi bilo treba brisati.

Ker je bilo podobnih vprašanj več, so predlagali, naj odborniki vložijo pismene amandmaje, odgovor nanje pa bodo dobili na prihodnji seji občinske skupščine. S to pripombo je bil omenjeni odlok tudi sprejet. Uporabljali ga bodo v glavnem od 1. januarja letos, nekatere stopnje pa še od 1. marca.

Brez razprave je bilo sprejeto poročilo o problematiki občinskih skladov ter odlok o ustanovitvi sklada za negospodarske investicije in komunalne potrebe, medtem ko so odlok o občinskem prometnem davku izglasovali ob upoštevanju manj bistvenih sprememb in dopolnil. Po nekajkratnem glasovanju so odklonili sprejem odloka o obvezni gradnji prostorov za otroško varstvo v novih stanovanjskih zgradbah v ožjih gradbenih okoliših v Novem mestu, Straži, Sentjerneju in Žužemberku. V razpravi so sicer poudarili, da je nujno sprejeti tak odlok, ker pa se pripravljene predlog ni zdel dovolj razumljiv, bodo o odloku znova razpravljali na prihodnji seji.

S SKUPNEGA PLENUMA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA IN OBO SZDL

ZA BOLJ INTENZIVNO GOSPODARSTVO

Družbeni plan za 1965. bomo lahko izkoristili le, če bomo zagotovili boljše izkoriščanje zmogljivosti v gospodarstvu

V četrtek, 25. februarja, je na skupnem plenumu ObSS in Obo SZDL stekel pogovor o problemih gospodarstva v občini in o nalogah družbeno političnih organizacij v pripravah na volitve. V prvi točki dnevnega reda so tako v poročilu kot v razpravi opozorili, da je dolžnost vseh delovnih organizacij in vseh v občini sproti odpravljal vse ovire na poti za povečevanje produktivnosti in življenjske ravni zaposlenih.

Ugotovili so, da je prva in osnovna naloga intenziviranje gospodarstva. To bomo lanko dosegli z boljšim izkoriščanjem proizvodnih zmogljivosti pa tudi s tem, da bomo v podjetjih prikazovali proizvodne stroške po delovnih enotah. Če bomo res dosledno zagotavljali takšno delitev dohodka na osebne dohodke, da bodo slednji odvisni od uspeha posamezne enote in celotnega kolektiva, bodo uspehi večji. Prav to opozarja, da moramo sisteme nagrajevanja izpopolnjevati. saj je ugotovitev, da smo to področje dejavnosti precej zanemarili, kar blizu resnice.

V podjetjih naj pospešijo delo okoli analiz za prehod na skrajšani delovni čas. Od skrajšanja delovnega časa si lahko veliko obetamo, saj bo to pomenilo krajši delovni čas za ljudi in daljši delovni čas za stroje in proizvodna sredstva. Prav to pa je dokaj pomembna oblika intenziviranja gospodarstva. Na plenumu je bilo med drugim omenjeno, naj bi šole delale v eni izmenitvi, tovarne pa v treh in ne obratno kot zdaj!

Spregovorili so tudi o izvozu in mednarodni menjavi blaga. Sedanji sistem izvoza in uvoza, ki je zelo blizu neke vrste deviznega samofinanciranja, je najbrž samo začasn, v gospodarstvu pa težimo za tem, da bi se v mednarodno menjavo blaga vključili vsi kolektivi. Marsikatero podjetje bo šele na mednarodnem tržišču spoznalo svojo revnost. Za zadovoljitev skupnih potreb v občini (za šolstvo, za otroško varstvo itd.) bo treba programsko združevati tudi sredstva iz gospodarstva.

Govorec o pripravah na volitve so sklenili; da se bodo tudi v delovnih organizacijah in sindikatu zavzemali, da bi merila za izbiro kandidatov, ki pridejo na liste, obveljala tako kot na zborih volivcev na terenu tudi na zborih v proizvodnih enotah.

Predlogi volivcev na Dvoru

Na nedavnem dobro obiskanem zboru volivcev so na Dvoru razpravljali o osnutku družbenega plana občine. Volivci so povpraševali, zakaj se je tako zavlekla gradnja tovarne stekla; predlagali so, naj bo v družbenem planu zajeta dograditev ribogojnice na Dvoru ter razpravljali o tem, da bo treba adaptirati podstrešje dvorske šole in zagotoviti stanovanja za prosvetne delavce.

V pomenku o domači prosvetni dvorani, ki je edini prostor, kjer se lahko sestajajo, so predlagali povečanje dvorane in notranjo preureitev. Z lokalnimi sredstvi so lani kupili stole in začeli urejati sanitarije, zato so menili, da bi za ostalo lahko prispeval sredstva občinski proračun. S predlogom odloka o prispevkih in davkih občanov so se v glavnem strinjali, predlagali pa

so, naj cirkularke ne bi bile obdavnice in naj bi bil v krajih, kjer zlahka trta ne uspeva, ukinjen davek na samorodnico. Volivci so na zboru razpravljali tudi o avtobusnem postajališču v Dolnjem kotu pri Dvoru, kjer zlasti SAPOVI avtobusi ne ustavljajo več. Ker imajo potniki zaradi tega 3 in več kilometrov hoje (avtobus ustavi ali na Dvoru ali v Soteski), so predlagali, naj bi avtobusi tako kot prej ustavljali na postajališču v Dolnjem kotu.

M.

Komunalni center v Bršlinu še načrtujejo

Izdana je makrolokacijska odločba za trgovske objekte STANDARDA (poslovalnica MERCATORJA) in DOLENJKE. Objekta, prva dva izmed poslopij bodočega komunalnega centra v Bršlinu, bosta stala na trikotniku med cesto in železnico v podaljšku poslovnih prostorov HMELJNIKA na vrtovih in njivah, ki zdaj še niso zasedeni. Rok za izdelavo tehnične dokumentacije za ves center je do 15. aprila. Dokumentacijo izdeluje projektno biro pri PIONIRJU. Ko bo zazidalni načrt gotov, bo takoj mogoče začeti z gradnjo.

USPELA RAZSTAVA

V ponedeljek so podrl v Domu JLA v Novem mestu razstavo službe notranje varnosti, ki je bila odprta od 18. do 28. februarja. Razstavljene fotografije, grafiki, statistika in podatki iz kriminalistične službe so pritegnili številne obiskovalce. Največ je bilo šolske mladine, nepričakovano veliko pa tudi drugih neorganiziranih obiskov. Razstavo je pripravila komisija za varnost prometa, ki je prispevala tudi največ razstavnega materiala.

INDUSTRIJA OBUTVE NOVO MESTO

Komandanta Staneta 38 razpisuje JAVNO LICITACIJO za prodajo AVTOMOBILA TAM Pionir 3 tone, v voznem stanju. Licitacija bo 9. 3. 1965 ob 9. uri za družbeni sektor, od 10. ure dalje pa za zasebne interese.

Prvi kandidacijski zbori v novomeški občini

V nedeljo, 28. februarja, so se v novomeški občini začeli kandidacijski zbori volivcev. Občani so na njih predlagali prve kandidate za odbornike oziroma poslance občinske, republiške in zvezne skupščine. Izredno razgibana dejavnost občanov, ki je bila vidna že v postopku evidentiranja kandidatov za skupščine, se nadaljuje tudi na kandidacijskih zborih volivcev. V obdobju evidentiranja kandidatov je bilo v novomeški občini evidentiranih kar 217 kandidatov, med njimi 49 žena. Občani so na prvih kandidacijskih zborih, ki so bili v nedeljo, resno izbirali kandidate izmed že evidentiranih, pa tudi nekaj

dodatnih predlogov je bilo. Razveseljava je ugotovitev, da so domala povsod predlagali na listo po več kandidatov. Volivci bodo torej sami neposredno na prihodnjih volitvah izbirali izmed kandidatov tiste, ki jih bodo nato zastopali bodisi v občinski, republiški ali zvezni skupščini. Občani so se v celoti poslužili svoje demokratske pravice in se zavzeli za to, da je na listah po več kandidatov, vsekakor takšnih, ki bodo po njihovem mišljenju lahko uspešno opravljali odgovorno odborniško ali poslansko dolžnost. Na vseh nedeljskih zborih je bila udeležba dobra, kar kaže, da se volivci zavedajo,

da je njihovo sodelovanje pri izbiri kandidatov potrebno, saj je hkrati njihova pravica in dolžnost.

Razen o kandidatih so na zborih odborniki načeli z volitvi tudi pogovor o težavah družbenih služb v občini. Ponekod so volivci načeli nekatere komunalne probleme, zlasti tiste, ki niso rešeni že več let, pa bo treba kot prve dati v programe krajevnih skupnosti.

Hkrati z zbori na terenu potekajo kandidacijski zbori tudi v delovnih organizacijah, obojni zbori pa bodo opravljeni do 7. marca. Zelo skrbne in dobre predvilline priprave obetajo, da bo do dopolnilnih volitev v občinske skupščine, ki bodo v delovnih organizacijah 26. marca, na terenu pa 28. marca, vse nared.

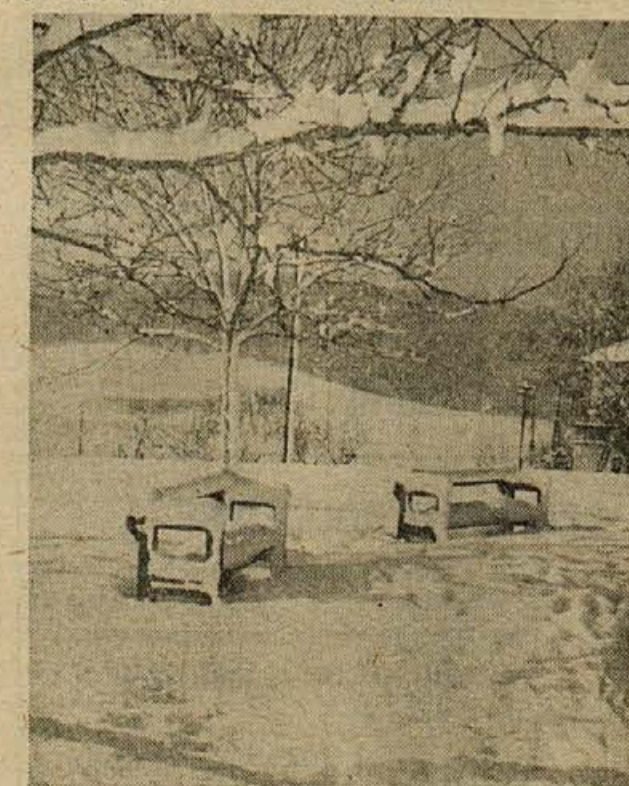
Pojasneni vlomi v novomeške lokale

V preteklih letih je bilo v nočnih urah večkrat vlomljeno v nekatere novomeške lokale, tako v mesarijo na tržnici, v šiviljsko delavnico Stanovanjske skupnosti Kandija, še prej v skladišče Aerokluba v Prečni in v trgovino kmetijske zadruge.

Vlomilcema Martinu Brajdiču in Dragu Brajdiču so bili varnostni organi kmalu na sledi; tako sta se pred kratkim zaradi vlomov morala zagovarjati na novomeškem okrožnem sodišču. Izkazalo se je, da je v Mesarijo na tržnici vlomil Martin Brajdič, že večkrat kaznovani Cigan brez zaposlitve, in sicer na ta način, da je s polenom razbil okno, zlezal v mesarijo in vzel okoli 1000 din drobiža ter nekaj kilogramov klobas in salam.

Oktober lani je na podoben način prišel v notranjost šiviljske delavnice v Kandiji, kjer je odnesel 38.300 din gotovine, medtem ko je bil Drago Brajdič zunaj na preži.

Drago Brajdič je razen tega dvakrat sam vlomil v hangar Aerokluba v Prečni. Vzel je 2 delovni obleki, živila, čevlje in dežnik ter poizkušal vlomiti tudi v skladišče Mesarije, kjer pa ga je Marija Koncilija prepodila. Junija 1964 mu je uspel naslednji vlom v trgovino KZ. Tam je našel 45.000 dinarjev. Draga Brajdiča, imeno-

Osamljene klopce pod snegom v parku za pošto (Foto: Polde Grahek)

Novomeška kronika

Ob nastopu južnega vremena so se pred kolodvorom spet začeli dvigovati oblaki dima in neznanega smrada. Smetišče zažigajo po ves dan, ker pa megla pritiska k tlom, prebivalci hiš vse naokrog ne morejo odpreti oken, sicer bi jim smrad napiral vso hišo. Pri-

tožujejo pa se tudi potniki, ki hodijo na železniško postajo in pravijo, da takega smrada ni pred kolodvorom nikjer v Sloveniji.

Končni most na Luki je predhodno že od novega leta in se ga prebivalci Kandije, Drške, Irče vasi in Smihela prav radi poslužujejo, saj nekaterim skrajša pot v Bršlin in Kolonjo tudi za pol ure hoda. Na mostu je treba še dokončno urediti električno napeljava, urediti dostope in prebarvati konstrukcijo.

Zdaj 86. v sezoni pa 93 avtobusov odpelje vsak dan v novomeške avtobusne postaje. V njih sodi (in stoji) vsak dan več kot 3500 potnikov! Trg, na katerem vsi avtobusi ustavljajo, pa še vedno ni asfaltiran, niti nima primerne razsvetljave - čeprav se občina, pošta, hotel in GORJANCI menda že dalj časa pogovarjajo o montaži treh svetilnih teles in o asfaltu. Prometno službo, čakalnico in vozni red vzdržujejo GORJANCI, za ostalo pa mora skrbeti komunalno podjetje. Skozi postajo gre na dan 19 avtobusov podjetja GORJANCI, 14 avtobusov SAP, 6 avtobusov SLAVNIK, 3 avtobusi CROATIA in drugi - prav bi bilo, da tudi ti koristniki, ki sicer nimajo sedeža v Novem mestu, prispevajo k ureditvi trga!

Na drsalno revijo v Celovec se je prejšnji mesec odpeljalo 236 Novomeščanov - v organizaciji podjetja KOMPAS je 5 avtobusov GORJANCI odpeljalo 200 gledalcev za 36 gledalcev pa je izlet organizirala Dolenjska turistična zveza z avtobusom SAP.

V novomeški osnovni šoli je Društvo prijateljev mladine tudi letos organiziralo maskarado za otroke. V nedeljo je bilo v telovadnici šole ves dan prav živino, otroci pa so praznovali pusta po starostnih skupinah. Med malimi maskarami je bilo nekaj prav dobrih mask.

Na trgu so v ponedeljek prodajali jajca po 35 din, radič na merico po 80 din, kilogram pese je veljal 140 din, liter mleka 80 din, jabolka 150 din kg, fižol 200 din kg, merica kisle repe 60 din, glava zelja okoli 50 din, skodelica smetane od 150 do 180 din. Kupcem je bilo na voljo tudi dovolj pletenin, lončenih izdelkov in vsakovrstnih okraskov.

Gibanje prebivalstva: rodili sta: Dragica Anžončič s Partizanske ceste - Darka, Martina Ribič z Glavnega trga 2 - Damjana. Poročili so se: Anton Bukovec, delavec iz Vel. Podljudna, in Cirila Bukovec, delavka z Brega 8; Ivan Špehar, uslužbenec, in Matilda Modič, uslužbenka, oba iz Novega mesta. - Smrti ta teden v mestu ni bilo.

KINO DVORANA S 500 SEDEŽI!

Pristojni občinski organi so pristali na lokacijo nove kino dvorane na vrto pod kinom KRKA. Sodobni objekt nove kino dvorane bo stal vzporedno z muzejem in bo potekal od odra stare dvorane proti Moretovi hiši. Nova dvorana bo lahko sprejela na sedeže 400 - 500 gostov. V delu so načrti, ki bodo stali blizu 5 milijonov dinarjev, sam objekt, z najnujnejšimi rekonstrukcijami kina KRKA in ureditvijo centralne kurjave za obe stavbi bo stal okrog 200 milijonov dinarjev.

Spet poneverba v MESARIJI

Na 8 mesecev zapora, pogojno za tri leta in plačilo nastale škode 259.252 din je bil pred kratkim obsojen na okrožnem sodišču v Novem mestu mesar S. K. iz Gornje vasi.

Ko je novomeško podjetje Mesarija leta 1962 organiziralo prodajo mesa v Smarjeti, je to prevzel S. K. Meso so dovažali tja vsako soboto popoldne, hkrati z mesom pa je mesar dobil tudi dobavnilo. V začetku poslovanja je denar od prodanega mesa redno odvajal podjetju, kasneje pa si je vedno več pridrževal zaso. Blagajničarka ga je opozarjala, da je dolžan, S. K. pa se je dolgo izgovarjal na vse načine, nato pa končno priznal, da denarja nima. Nepoštenega mesarja so prijavili in tako je prišel pred sodnike, ki so mu odmerili kazen.

Nevroze srca

Večkrat se pojavljajo pri srcu bolečine, tiščanja, tolčenja srca, hitro bitje srca, zbadanja in podobno. Pri pregledu bolnika ne moremo na njegovem ožilju in na njegovem srcu ugotoviti nikake napake, bolnika pa je strah, da je hudo bolan. Temu pravimo nevroze srca, ker imajo več različnih vzrokov, znaki pa so približno enaki.

Duševni vzrok za tako bolezen se pojavlja pri ljudeh, ki so samosvoji in se stalno opazujejo, kje jih kaj boli, potem pri ljudeh, ki so pretrpeli kakšno nesrečo in pri ljudeh, ki se neprestano boje, da ne bi zboleli na srcu. Ljudje, ki nimajo uravnovešeno živčevje, ki ni odvisno od njihove volje, takoinenovani živčni sistem, imajo poleg težav s srcem še vlažne in hladne dlani in podplate, drhtenje prstov in prebavne motnje, večinoma zaprtje. Poleg tega dobe ob razburjenju rdečkaste madeže po vratu in obrazu, posebno ženske. Vzrok za srčne nevroze je tudi prekomerno kajenje, prekomerno pitje prave kave, čaja in alkohola. Vzrok za to bolezen so lahko motnje žlez z notranjim izločanjem, posebno pri ženah v času mene ali po operaciji jajčnikov. Končno je vzrok lahko tudi nepravilno seksualno življenje.

Pri vseh teh vzrokih, ki povzročajo srčne nevroze, bolnik najpogosteje pripoveduje, da mu srce močno tolče ali da ga od časa do časa zbode pri srcu, kot da ga je nekdo z nožem. Večkrat bolnik tudi pravi, da se mu je srce za trenutek ustavilo, potem pa spet hitreje bilo. Precej bolnikov toži, da jim zmanjkuje zraka. Skoraj vsak bolnik opisuje svoje težave na svoj način.

Zdravljenje boleznij je odvisno od vzroka, ki je bolezen povzročil. Na vsak način pa bolnikom priporočamo delo, ker telesna in duševna utrujenost blagodejno vplivata na bolnika.

Dr. B. O.

Trebanjski športni dan na snegu

Zadnje sončne in snežne dni so učenci trebanjske osnovne šole izkoristili za svoj športni dan. 64 otrok je tekmovalo v smučanju, vsi ostali pa v sankanju. Pokazalo se je, da smučarski tečaj močno koristijo: v alpski kombinaciji so kar 8 prvih mest zasedli tisti, ki so bili v Crmošnjicah!

REZULTATI — SMUK: mlajši pionirji: Bukovec, Jan, Kavšek; starejši pionirji: Tanjšek, Smollić, Prijatelj; mlajše pionirke: Oven, Hribar, Franko; starejše pionirke: Zupančič, Smole, Kožamelj.

SLALOM: mlajši pionirji: Bukovec, Jan, Kek; starejši pionirji: Tanjšek, M. Prijatelj, Oven; pionirke: Kožamelj, Zupančič, Smole.

KOMBINACIJA: Tanjšek, Bukovec, M. Prijatelj.

SANKANJE — posamezno: pionirji: Vidmar, Bukovec, Bajc; pionirke: Hecog, Kotar, Bužecan, Pari — pionirji: Longar — Erjavce, Levičar — Kozlevčar, Zakrajšek — Krevs; pionirke: Mervar — Mlakar, Brajer — Past, Glogovšek — Pegan.

N. B.

Namiznoteniško prvenstvo v Sodražici

Zveza za telesno kulturo v Ribnici je na eni svojih sedmih razpravljalnih in razdelitvi posameznih športnih panog na telesno vzgojno društva. TVD Partizan v Sodražici bo skrbel za nadaljnji razvoj namiznega tenisa v občini. V ta namen bodo to nedeljo, 7. marca dopoldne, organizirali v Sodražici, kjer je tudi sedež komisije za namizni tenis (predsednik komisije je Stane Gasperič), občinsko prvenstvo v tej športni panogi. S tekmovalcem, na katerem bodo nastopili člani, mladinci in pionirji, bodo določili prvaka posameznika in ekipo.

Najuspešnejše ELEKTRO, pokal množičnosti: ISKRI

18. februarja so svečano zaključili druge delavske športne igre v črnomaljski občini. Na slavnostni seji ObZTK sta ObSS in ObZTK, ki sta to tekmovalce organizirala, objavila rezultate in razdelila pokale, priznanja, diplome in športno opremo najboljšim ter diplome in priznanja vsem za udeležbo. Slavnost je bila razdeljena na dva dela: razdelitev nagrad in slavnostno sejo ObZTK v počastitev občinskega praznika, ki so ji prisostvovali predsednik SZDL Franc Stajdohar, predsednik ObSS Jože Kolenc, tajnik ObSS Ljotze Starina ter predstavniki gospodarskih organizacij in udeleženci športnih iger.

Slavnostni govor je imel dolgoletni predsednik NK Bela Krajina in podpredsednik ObZTK Janez Vitkovič, ki je prikupno govoril o pomenu SNOS. Ob koncu je dobil plaketo z zlatim vencem za delo in pomoč v razvoju telesne

kulture v tej občini. Predsednik ObSS Jože Kolenc in ObZTK Franc Moljk sta nato razdelila nagrade športnikom.

Pokal množičnosti je dobila semiška Iskra, ki je tokrat prvič sodelovala v športnem tekmovalnem sejo ObZTK v počastitev občinskega praznika, ki so ji prisostvovali predsednik SZDL Franc Stajdohar, predsednik ObSS Jože Kolenc, tajnik ObSS Ljotze Starina ter predstavniki gospodarskih organizacij in udeleženci športnih iger.

LOŠKI POTOK: smučarji za naslove

28. februarja je bilo v Loškem potoku občinsko prvenstvo v tekah, slalomu in skokih, ki so se ga udeležili smučarji iz Loškega potoka, Sodražice in Ribnice. Tekmovalje je v lepem vremenu spremljalo okrog 1000 gledalcev.

Zmagovalci so postali — v tekih pri članih Franc Bartoli, pri mladincih Janez Kordić, pri starejših pionirjih Janez Knavs, pri pionirjih Stanko Gregorič, pri mlajših pionirjih Jože Zagar (vsi iz Loškega potoka), pri pionirkah Nada Mate (Ribnica). V slalomu je pri članih zmagal Marjan Hočevar, pri mladincih Dušan Divjak (oba Ribnica), pri starejših pionirjih Andrej Arko (Sodražica), pri mlajših pionirjih Prvin Lavrič (Ribnica), pri pionirkah Tatjana Samsa (Sodražica). V skokih je pri članih zmagal Anton Arko iz Sodražice, pri mladincih Dušan Košir iz Loškega potoka, pri pionirjih pa Albin Košir (Loški potok).

K. O.

ŠAH Simultanka v Sevnici

Boris Debelak je na šoli Sava Hladnika igral simultanko in zmagal z rezultatom 12:1. Edino zmago je dosegel Pompe. Na šoli so tudi začeli z rednim poukom šahovske teorije, ki ga v okviru šahovskega kroga obiskuje 50 mladih šahistov.

Brzoturnir in občni zbor v Brežicah

Na rodnem mesečnem brzoturnirju je med osemnajstimi šahisti prisostvoval zmagal Banda z Buzeljskega. Siede mu Petrovič, Filipič, Setine itd. Kakor vsi dosedanj, je tudi ta brzoturnir lep uspel. Zdej pripravljajo občinsko prvenstvo za pionirje in mladince.

Na občnem zboru šahovskega kluba Brežice so pregledali lansko delo in sprejeli načrt za letošnje. Izvolili so nov upravni odbor, ki ga vodi Drago Ples. Govorili so tudi o svojem prostoru, ki ga po potrebi želijo za redno vadbo. O G

Semiška ISKRA je zasluženo prevzela POKAL MNOŽIČNOSTI delavskih športnih iger v črnomaljski občini (Foto: inž. Zorc)

nju, vendar je zanj vladalo v tovarni veliko navdušenje. Sodelovali so s kar 7 ženskimi in 21 moškimi ekipami. Največji konkurenco občin.

Dve zmagi kočevske gimnazije

SSD gimnazija Kočevje je organizirala prijateljsko srečanje v odbojki in namiznem tenisu z osilniško Kolpo. V Domu telesne kulture v Kočevju so bili v obeh panogah uspešnejši gimnazijci: v odbojki so zmagali s 3:0 (7, 7, 14), v namiznem tenisu pa je peva gimnazijca ekipa zmagala s 5:3, druga pa s 5:2. Tekmovalje je bilo res tovariško, vendar ni bilo treba take srečanja organizirati resneje, ker tekmovalje sicer izgubi na pomenu in so spremeni bolj v trening.

Osnovna šola Mirko Bračič je imela svoj športni dan. V domu telesne kulture so učenci viš-

jih razredov tekmovali med seboj.

Streliški so izvedli tekmovalje za zlato puščico. Udeležba je bila precej plača, najuspešnejši pa so bili rudarji. Zmagal je Jože Letnar (SD Rudar — Salka vas), ki je nastreljal 480 krogov. Borba bi bila ostrejša, če bi se tekmovalci udeležili tudi starejši tekmovalci. Lanski zmagovalec Zupančič tokrat ni streljal.

V nedeljo grede mladi orodni telovadci na povratno tekmovalje v Ljubljano s Taborjani. Orodna telovadba se je med pionirji precej razvila in so v Kočevje povabili tudi Novogoričane.

A. Arko

Brežice na pragu rokometne sezone

Kmalu se bodo začela prva prijateljska srečanja, takoj nato pa tudi sporniladnski del prvenstva. V tem delu bodo tekmovalca še po sedanjem sistemu, v jeseni pa bodo zaradi ukinutve okrajve športno najvnanost prenesli na ObZTK. Predstavniki ObZTK Posavja so že imeli posvetovanje v Brežicah.

Zensko ekipo je pred letom začel trenirati Drago Ples. Sreča ni bila posebno naklonjena: ekipa je trenutno na predzadnjem mestu v slovenski ligi. Trener je izdelal program priprav, ki je bil v celoti izpolnjen. Pred začetkom tekmovalja bodo pripravili razgovor s igralkami in njihovimi starši

ter skušali na ta način rešiti nekatere pereče probleme. Zelja ekipe je ostal v ligi.

Moška ekipa je v boljšem položaju, saj ima pred nasledovalci kar šest točk naskoka. V okviru priprav bodo Brežičani igrali 3. marca z Radečani, 10. marca z večkratnim državnim prvakom Zagrebom, kasneje pa še z zagrebško Trešnjevko in Samoborom.

Oskar Gerjevič

V vsako hišo DOLENJSKI LISTI

Letni obračun kočevskega Partizana

Občnega zbora kočevskega Partizana se je pred kratkim udeležilo precej športnikov, zlasti mlajših. Kot gostje so bili navzoči tudi predsednik občinskega odbora SZDL tov. Lavrič, predsednik ObZTK Dominik Trobentar in predsednik sveta za telesno kulturo Obs Kočevje Andrej Arko.

V poročilih so opisali nekatere pomankljivosti in nanizali uspehe. V društvu zdaj razen temeljne te-

lesne vzgoje dela še osem panog: orodna telovadba, atletika, odbojka, košarka, namizni tenis, dviganje uteži, smučanje in sankanje. V društvu je razen tega še oddelek za rekreacijo starejših članov, kjer gojijo odbojko in namizni tenis. Novi dom je seveda tudi pripomogel, da dobiva društvo sodobne oblike za gojenje posemneznih panog. Po poročilih so v razpravi obdelali več kritičnih pri-

pomb in zamisli za bodoče delo društva. Pokazalo se je, da ima društvo kljub prehodnim težavam zdravo jedro.

Prvi del programa za razvoj telesne kulture je izveden: potrebni objekti so zgrajeni in tudi dobro pripravljani. Partizan in njegov upravni odbor bosta lahko prešla na organizacijsko in tehniško delo. Društvo ne bo moglo napredovati le na amaterski bazi. Potreben bo profesionalni trener, vsaj za sekcije težavnih panog, prav tako pa bo treba izpeljati nagrajevanje vodnikov. Nekatere panoge bo treba omejiti in skriti tekmovalja, da ne bodo prišli v stisko. Oprema nekaterih sekcij je slaba, kljub temu, da je društvo uspešno zaključilo svojo dejavnost. Splošno mnenje je bilo, da bo društvu potrebno dati več finančnih sredstev, predvsem za mladinsko telesno vzgojo. Do zdaj so jo namreč zapostavljali na račun rekreacije starejših in atraktivnega športa. To vprašanje bo vsaj načelno morala rešiti ObZTK na svoji letni skupščini.

Govorili so še o premajhnem zanimanju novinarjev in dnevnega časopisa za športne dogodke na podeželju, o ustanovitvi skupnega sklada sredstev, o pozitivni rekreacije v podjetjih, o vzgoji kadrov in sodnikov.

Delo Partizana sta pohvalila predstavnika SZDL in ObZTK. Na koncu so izvolili 15-članski odbor, ki ga bo vodil kot predsednik Saša Bižal, zaslužni športnik in ne-sebični vzgojitelj mladine. A. A.

Južni del trakta doma v Kočevju: telovadnica (Foto: A. Arko)

Novomeški kegljači so zadovoljni

Prvenstvo Slovenije v kegljanju je bilo pred kratkim končano. Novomeški PIONIR je bil edini od dolenjskih moštev, ki je sodeloval v tem elitnem tekmovalju. Enega od njegovih najboljših igralcev, večkratnega dolenjskega prvaka Jozeta Mrzliaka smo naprosili, da nam pove nekaj vtisov s pravkar končanega prvenstva.

— Kako ste se pripravljali?

— Pripravljali smo se z ekipami, ki imajo štiridesetna kegljišča. Prav zato smo se solidno pripravili: 9. mesto med 16. ekipami in dober povpreček nas povsem zadovoljuje. Igralo nas je samo 8, čeprav smo imeli dve rezervi. Trenirali smo le enkrat ali največ dvakrat na teden, ker je naše kegljišče le enostavno in več kot prezasedeno. Sicer pa se nad pripravami ne smemo pritoževati. Tekmovali smo vseskozi od oktobra v novomeški in zimski novomeški ligi, tako da nam kondicija ni delala posebnih preglavic.

— Kako pa je s članstvom?

— Aktivno se bavi s kegljanjem okrog 50 članov, članic in mladincev. Posebno pri mladincih je opaziti vrsto nadarjenih tekmovalcev. Jarc in Drenik sta dva, na katera

resno računamo. Vsi ostali pa so izenačena ekipa, ki bo z vestnim delom dosegla še lepe rezultate. Zenske letos ne sodelujejo v ligi. Tako jim preostanejo le prijateljska srečanja, najboljša pa bodo šle tudi na posamično slovensko prvenstvo. Trenira jih Romih, prvi uspehi pa so že opazni.

— Ali imate dovolj sredstev za tekmovalja in treninge?

— Sredstva za tekmovalja dobivamo od sindikalne podružnice PIONIRJA, ki nas vsestransko podpira. Lahko povem le to, da s sredstvi, ki nam jih daje ObZTK, ne bi mogli tekmovali. Če bi imeli štiridesetna kegljišča, bi čez leto ali dve spet prišli na isto mesto, kjer smo bili pred kakimi desetimi leti: enakovredno bi se borili z najboljšimi slovenskimi kegljaškimi klubi.

— Kako je pa s kegljiščem?

— Govoric o novem kegljišču je precej, konkretnih akcij pa ni. Mislim pa, da ni še vse izgubljeno. Precej bi lahko pripomogla tudi podjetja, saj je kegljanje lahko tudi izrazito rekreativni sport, ki ga lahko gojimo skozi vse leto. Vrhunjsi je bilo tudi po 500 članov, ker pa niso mogli trenirati, so zapustili vrste kegljačev.

Ljudje še vedno gledajo na kegljanje kot na šport gostilen. To pa ni res. Kegljanje je enakovredno ostalim športnim panogam. Tudi ta miselnost zavira še večji razvoj naših vrst.

Sicer pa, kaj bi govorili: ko smo imeli načrte in denar, nismo dobili lokacije, ko pa smo dobili lokacijo, denarja ni bilo več. Po mojem mnenju bi bila najboljša rešitev, da bi dobili sredstva za gradnjo prepotrebne športne dvorane, kjer bi prav gotovo tudi kegljači prišli na svoj račun.

— In vaša naslednja tekmovalja?

— Program je že izdelan: zimska liga bo trajala vse do maja. Igrali pa bomo še v občinski ligi, na prvenstvu Dolenjske za posameznike in v tekmovalju za Jugokup. Tako lahko rečem, da razen dveh mesecev tekmujejo skozi vse leto.

Tako je torej pri novomeških kegljačih. PIONIR je res najkvalitetnejša dolenjska ekipa. To potrjujejo tudi njegovi uspehi. Zelim, da bi bilo takih uspehov, kot je bilo tretje mesto v borbenih igrah leta 1963, še več in da bi PIONIR še naprej imel svoje zastopnike na državnih prvenstvih, kot jih je imel vseh zadnjih 13 let.

J. S.

Kegljačice za dan žena v Kočevju

V nedeljo je bilo v Kočevju tekmovalje ženskih kegljaških ekip v počastitev dneva žena. Tekmovalja so se udeležile ekipe Ljubljane, Pionirja in dve domači ekipi. Tekmovalce so na 6 x 100 lučev. Pohvaliti je treba domačinke, ki so bile v končnem vrstnem redu boljše z obema ekipama. Tudi med posameznicami je prvo mesto ostalo domači Sercejev z zelo dobrim rezultatom 398 kegljev. S prikazano igro so domačinke zaslužile, da bi sodelovale v republiški kegljaški ligi. Omogočiti bi jim bilo treba samo nekaj srečanj na drugih kegljiščih.

Rezultati: KOČEVJE A 2183

(Serce 398, Andolšek 376, Ocepce 372, Potočnik 357, Marič 344, Henigman 341); KOČEVJE B 2154 (Trpin 375, Zanočkar 373, Koston 364, Frank 360, Ščep 347, Šoš 335); LJUBLJANA 2132 (Satler 396, Feteš 359, Škraba 353, Janša 351, Knez 350, Hrušar 333); PIONIR 1951 (Jerman 367, Zeleznikar 344, Nanger 343, Šimo 329, Osolinik 304, Lukše 264).

Tekmovalje je v celoti popolnoma uspele ter je treba pohvaliti organizatorje ter vse domače tekmovalke.

(en)

ŠPORT Z USPEHI — ALI REKREACIJA?

Devrti od šestnajstih v konkurenci najboljših slovenskih kegljaških ekip, dobri rezultati na posameznih kegljiščih — v Celju celo povpreček 848 kegljev — in dvakrat peto mesto: v Kranju in na Jesenicah, to je izkupiček osmerice kegljačev novomeškega Pionirja, ki so edini od dolenjskih kegljačev igrali v slovenski ligi. Uspeh: realno, previsoko ali preniko? Možnosti: bi bilo lahko bolje? Govorice: povprečno ali celo malo manj kot to. Je res?

Poglejmo enkrat dejstvo v oči! Novo mesto trenutno nima možnosti, da bi doseglo kaj več. Ne v kegljanju, niti ne kje drugje. Pogoj, v katerih delajo novomeški športniki, so daleč od tistih, ki bi jim lahko rekli vsaj zadovoljujoči: kaj šele taki, v katerih se rojevajo uspehi, ki silijo iz povprečja. Ne slepimo se, da bi v letošnji sezoni — ki se bo vsak čas že začela — kaj boljše! Ravno obratno. Medtem ko pri nas skoparimo s sredstvi in ponavljamo obdelo fraz: najprej nekaj pokazite, dosežite uspeh, nato pa vam bomo dali sredstva, drugje ne stojijo prekrizani rok. Tako se razlika v kvaliteti ne vsak dan manjša, ampak se vsak dan večja. »Ni denarja! Niti misli ni treba, da boste dobili profesionalnega trenerja! Tako in podobno se končajo vsaki pogovori o trenerjih. Zakaj pa potem sploh še imamo toliko panog? V novomeškem Partizanu jih je sedem: mar ne bi bilo bolje, da bi nekatere postale le rekreativne ali dopolnilne, le dve ali tri športne discipline pa bi usmerili v tekmovalni šport? Seveda bi bilo treba najprej trezno presoditi: katera ima največ možnosti, največ igralcev, funkcionarjev in ne nazadnje tudi največ gledalcev. Tako bi namreč cele množice športov, v katere investiramo praktično zelo malo ali na sploh nič, dobili dve ali tri panoge, ki bi bržkone v prav kratkem času dosegle precej večje uspehe kot jih imajo sedaj.

V Novem mestu dajemo za šport izredno malo: 68 dinarjev pride na prebivalca. Drugje dajejo po tisoč, dva tisoč ali še več.

Razmislimo končno trezno: profesionalni trener ne pomeni profesionalizma v celotni športu. Trenerji so unjni, igralci ne morejo sami igrati in voditi moštva! Ukrepanje zdaj, ko še ni odbila zadnja ura, kot je nekaj možnosti, da rešimo novomeški šport, sicer bi utonili, ko se utaplja Partizan, ki je sinonim za novomeški šport — vsaj v večini primerov sploh. Razmislimo hitro in presodimo: ali bomo imeli tekmovalni šport z uspehi, ali pa prenehajmo s njim in se posvetimo rekreativni in temeljnimi oblikam telesne vzgoje. V teh pogojih je brez vsakega smisla pričakovati uspehi!

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 5. marca — Janez
Sobota, 6. marca — Danica
Nedelja, 7. marca — Tomaž
Ponedeljek, 8. marca — Bojanka
Torek, 9. marca — Franciška
Sreda, 10. marca — Viktor
Četrtek, 11. marca — Krištof

ZAHVALE

Ob teški izgubi naše ljube mame in stare mame
FRANCIŠKE VIRC
iz Vrbovega pri Mirni peči
se zahvaljujemo vsem vaščanom za pomoč in darovane vence. Nadalje se zahvaljujemo kolektivu NOVOTEKSA ter vsem, ki so nam izrekli sočasje.
Zalujoči: mož, hčere z družinami, sinovi z družinami in ostalo sorodstvo

ČESTITKE

Ljubemu možu in očku
JOZETU FRANKOTU
iz Ločne 29 želita vse najboljše za dvojno praznovanje in mnogo zdravlja
žena Francka in sin Tone

Dragemu atu
JOZETU MIHALICU
želita za dvojno praznovanje vse najlepše sinčka Romanček in Miranček. Pridružujeta se še žena Dani in mama.

Dobri mami
FRANCKI BRUDARJEVI
iz Novega mesta želijo za njen dvojni praznik vse lepo in mnogo zdravlja lepo
mož, otroci z družinami in družina Potočnik

Dragemu Jožetu
za uspešno opravljen študij iskrene čestitke!
Francka, Zdenka in Peter

KRONIKA

PRODRAM VINOGRAD (35 arav) z zidanic, v Mervah pri Smarjeti. Perkoži, Kronovo, Bela cerkev.
PRODRAM AVTO Fiat 1100, tip 1954, generalno popravljen. Kump, Bršlin 1, Novo mesto.
POCENI PRODRAM kuhinjsko opremo. Medved, Ragov log 4.
UGODNO PRODRAM dobro ohranjen kavč in kriteridno omaro. Lojze Gavrova, Sentižost 8, Stoplje.
PRODRAM večjo količino detelje in seno. Pani Košak, Novo mesto.
PRODRAM nemško pešico, osterodsko, zimavko, staro 10 mesecev, s rodovnikom. Anton Rajnar, Metlika, Partizanski trg 9.
MANJSO HISO ali zidanicno kupim. Ponudbe pod »Dolenjskas«, (193/65).
KUPIM stabilni motor 8. HP. Maljenski, Gubčeva 1, Novo mesto.
POSESTVO PRI POSTAJI Otovce podarim dobri družini. Naslov o upravi lista (194/65).
ISCEM ZENSKO za varstvo eno-

letnega otroka na domu, v dopoldanskem času. Naslov in upravi lista (186/65).

ISCEM GOSPODINJSKO POMOČNICO, ki ima ljubezen do otrok. Dobri pogoji. Lado Koritnik, Sp. Kašelj 13, p. Ljubljana, Polje.

ZA GOSPODINJSKO POMOČNICO iščem mlado dekle, lahko tudi začetnico. Pogoji zelo ugodni. Plača dobra in lastna soba. Mimi Rozman, C. Kokrškega odreda 14 d. Kranj (pri vodovodnem stolpu).

DEKLE, ki je vajena kmetijskega dela, dobi zaposlitev na kmetiji. Plača po dogovoru in socialno zavarovanje. Vsa oskrba v hiši. Stane Kurat, Zabnica 49, pošta Zabnica, Gorenjska.

ZDRAVILISCE ROGASKA SLATINA — Bolezni jeter (zlatenica, vnetja) zdravi rogaški »Donata« vrelci. Posvetujte se z zdravilnikom! »Donata« dobite v Novem mestu pri Trgovskem podjetju »Hmeljnike« — telefon 21-129 in »Standard« — telefon 21-158.

STAREJŠA ZAKONCA brez otrok iščeta sobo in kuhinjo v Novem mestu ali bližnji okolici. Najemnine plačata za 2 leti naprej. Naslov v upravi lista (201/65).

4-SOBNO STANOVANJE s pritiklinami in delom vrta v centru Novega mesta takoj zamenjam za 2-sobno eventualno v bloku. Pismene ponudbe je poslati na upravo Dol. lista.

PRODRAM superavtomatski nov pralni stroj Rex (4 kg). Ražem, Ljubljana, Crtomirova 18.

ZAPOSLIM honorarno pletiljo, vajeno vseh strojnih del. Kristina Vnuk, Sokolska 3, Novo mesto.

KINO

Crnomelj: 5. in 7. 3. ameriški barvni film »Ziši«, 9. in 10. 3. angleški film »Tretji človek«

Dol. Toplice: 6. in 7. 3. italijanski film »Smrt prihaja iz vse-mirja«

Kočevje — »Jadran«: 5. do 7. 3. italijanski barvni film »Kapetan, ogenj«, 8. in 9. 3. jugoslovanski film »Pot okoli sveta«, 10. in 11. 3. ruski film »Pot v areno«

Kostanjevica: 7. 3. francoski barvni film »Kapetan Frakas«, Metlika: 6. do 7. 3. ameriški film »Ovajalec Morakabaa«, 8. do 9. 3. japonski film »Sanjurao Ribica«, na Dol.: 13. in 14. 3. ameriški barvni film »Štirje nepeljaki dnevi«

Kino Sevnica: 6. in 7. marca ameriški film »Ponosni uporniki«, 10. marca angleški film »Ne popusti nikoli«

Sodražica: 6. in 7. 3. italijanski film »Orientalka«, Stara cerkev: 6. in 7. 3. ameriški filmski film »Najljubši učence«, 10. 3. nemški film »Geringov solski prijatelj«

Straža: 6. in 7. 3. francoski film »Skrbi zase, Danijel«, Trebnje: 6. in 7. 3. angleški film »Nujen poziv«

Novo mesto »Krk«: 3. in 4. 3. italijanski film »Iz dneva in dan brez upas«, 5. 3. gostovanje gledališča iz Celja W. Shakespeare: »Vihare«, 6. do 9. 3. jugoslovansko-nemški barvni film »Winnetou« — II, 10. in 11. 3. madžarski film »Mrak sredi dneva«, 10. 3. literarni večer gimnazije Novo mesto ob 17.00 in 19.00.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Matični urad Novo mesto

V času od 22. 2. do 1. 3. je bilo rojenih 33 dečkov in 30 deklic.

Poročili so se: Karol Kolenc, elektromehaničar iz Praprotnice, in Jožeta Rajk, delavka iz Vel. Brunic; Jože Vovko, kmet iz Zalovič, in Veis Rozalija, poljedelka iz Smarjških Toplic; Jože Cesar, mizar iz Smarja — Sap, in Dragica Košmerl, kuharica iz Stopič; Janez Plavec, poljedelec z Vrbovega, in Marija Papež, poljedelka z Daljnega vrha; Anton Papež, kmet, in Rozalija Brudar, poljedelka z Daljnega vrha; Pavel Turk, tesar z Zajčjega vrha, in Franciška Klemencič, poljedelka s Hrušice; Franc Drab, kmet iz Vel. Cerovca, in Jožeta Mantelj, poljedelka z Vrhov pri Dolžu; Franc Golobič, poljedelec iz Lipovca, in Jožeta Staniša, poljedelka iz Vinje vasi; Janez Cimermančič, kmet iz Jurne vasi, in Franciška Turk, poljedelka s Sel pri Zajčjem vrhu; Franc Bojanc, kmet s Sel pri Jugorju, in Dragica Jakše, poljedelka iz Podgrada, Vinko Femco, zidar iz Grmadice, in Gabrijela Mulič, uslužbenka iz Golobinjeka; Franc Kovčič, poljedelec iz Ivanje vasi, in Marija Seje, delavka z Dol. Kamenjca; Florjan Rapuš, strojni ključavničar iz Češene, in Marija Božič, snalžka iz Gabrja; Edvard Hrovat, poljedelec iz Petan, in Martina Hočvar, delavka iz Gor. Lakovic; Anton Koradin, delavec, in Ana Smolčić, poljedelka, oba s Sel pri Zagorci; Ivan Zura, pravnik iz Mačkoveca, in Marija Dular, uslužbenka iz Gotne vasi; Janez Rajk, delavec iz Gabrja, in Amalija Juršič, poljedelka z Dolza; **Umrla** je Genovefa Obolnar, socialna podpranka iz Gor. Karteljevega, 84 let

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ana Pirnat iz Klečeta — Rajka, Ana Plut z Vinjega vrha — Franciška, Ana Bukovec iz Preloke — Franca, Sonja

RADIO LJUBLJANA

VSAR DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 5. MARCA: 8.05 Jutranji divertimento. 9.25 Igra vam pihalna godba Jindrich Bauer. 10.35 Novo na knjižni polici. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 RUK — Inž. Stojan Vrabl: Virusne bolezni sadnega drevja. 12.30 Iz treh oper Julesa Masseneta. 14.35 Med ansambli za pihala. 15.30 Izraelске narodne pesmi in melodije. 15.45 Novo v znanosti. 18.15 Revija naših pevcev zabavne glasbe. 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih. 20.40 Slovenska klavirska glasba — 3. oddaja. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.10 Za ljubitelje jazza.

SOBOTA, 6. MARCA: 8.05 Poje vokalni kvintet »Gorenjci« iz Nakelega. 9.25 Gojenci glasbenih sol vam igrajo. 10.15 Glasbeni sejem. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 KN — Inž. Vinko Strgar: Samonikle rastline v naravi. 12.30 Chopinovi plesi. 14.05 Odlomki iz opere »Nikola Šubić Zrinjski«. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Posnetki s tekmovanja jugoslovanskih pevskih zborov ob proslavi 50-letnice smrti Stevana S. Mokranjca od 11.—13. decembra 1964 v Beogradu — 2. oddaja. 17.05 Gremo v kino. 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. 18.45 S knjižnega trga. 20.00 V soboto zvečer. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 7. MARCA: 7.40 Pogovor s poslušalci. 8.00 Mladinska radijska igra Tone Pavček: Cudo-vito mesto Nigagrad. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Se pomnite, tovariši... Jože Peternej: Pismo materi. 11.40 Nedeljska reportaža. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.30 Za našo vas. 14.00—17.00 »Danes popoldne« (Sport in glasba) — vmes ob 16.00 Humorska tega tedna — G. Mikeš: Ključ pod predpračnikom. 17.05 Majhen operni koncert. 17.30 Radijska igra Stefan Kalšnik: Neukradeni avto. 20.00 Naš nedeljski sestanek. 21.30 Iz slovedske simfonične glasbe. Ivo Petrič: Simfonija »Goga«. 22.10 V plesnem ritmu z orkestrom Ray Conniff in Kurt Edelhagen.

PONEDELJEK, 8. MARCA: 8.05 Jutranji zabavni zvoki. 9.10 Zapravimo in zapojmo. 10.05 Pisan orkestralni intermezzo. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 KN — Inž. Rado Linzner: Izkusnje s pridelovanjem sončnice na Agrokombinatu lani. 14.05 Odlomki iz Puccinijeve poslednje opere »Turandot«. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zabavni zbori in godala. 17.05 Glasbena križanka št. 11. 18.15 Zvočni razledi. 18.45 Narava in človek — Miran Borke: Naše ozračje na meji z vesoljem. 20.00 V 3/4 taktu. 20.15 Simfonični koncert Orkestra Slovenske filharmonije. 22.10 S pevkami po svetu.

TOREK, 9. MARCA: 8.05 Veseli plesnarji in ansambel Janeza Mahkoviča. 9.25 Finale Webrove opere

Peško iz Trišča — Matejo, Ida

Hudorovac iz Zabjeka — Eda, Marija Smalc iz Podturna — Janjo. Antonija Strahan iz Jugorja — Bojano, Cecilija Ravbar iz Doljnega Karteljeva — Jožeta, Marija Dobravec iz Doljnega Mokrega polja — Vlasto, Neža Kolenc z Grčrva — Adolfa, Marija Senica iz Meniške vasi — Rudija, Marija Zagorec iz Sentejereja — Danico, Martina Fikič iz Semiča — Ksenjo, Marija iz Metlike — Darka, Alojzija Stepec iz Starega trga — Matijo, Jožeta Bujak iz Metlike — Romana, Martina Macanovič iz Ljubljane — Heleno, Marija Simič iz Preloke — Nikolaja, Jožeta Mlakar s Kamnega potoka — Jožico, Marija Kolenc iz Zabrđja — Ireno, Marija Bende iz Lužemberka — Alojzijo, Slavka Lapornik iz Trebnjeja — Dragoslava, Marija Papež iz Velikega Lipja — Marijo, Ana Boites iz Gabrja — deklico, Neža Jančar iz Zapuž — deklico, Justina Pavlič iz Hrstja — dečka, Marija Staniša iz Zaloga — deklico.

Iz brežiške porodnišnice

Preteklih 14 dni so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Stefanovič iz Sedma — dečka, Marija Jurkas iz Vel. Obreža — Valentina, Marija Plevnik iz Gorjan — Nado in Cveto, Ana Zajc iz Požarkovca — Vesno, Marija Grmek iz Brezja — Marino, Anica Asič iz Krškega — Lijano, Ana Brinovec iz Piršenbrega — Draga, Anica Vretič iz Curnovca — Anico, Ljudmila Petrovič iz Mrčnega sela — Ferdinanda, Marija Prah iz Brvi — Srečka, Marija Drešnjak iz Krške vasi — Lijano, Marija Tomše iz Vel. Doline — Aleša, Mira Pranič iz Podgorja — Branka, Fanika Sporiš iz Risvice — Mirka, Dora Petelin iz Sotelskega — Zvonka, Ana Samec iz Krškega — Milana, Ana Potokar iz Zupeče vasi — Snico, Ivanka Štaba iz Zagreba — Bernardo, Antonija Urek iz Arnevega sela — Antonijo, Ana Vlahovič iz Gorkovca — Ljubico, Marija Pečnik iz Vel. Kamna — Romana, Rozalija Kušner iz Vel. Dola — Julijano, Ana

Horvat iz Vel. Malene — Vido, Marija Zorko iz Brestanice — Katic, Jožeta Andolšek iz Vel. Mršovega — Darka, Josipa Petrinšek iz Sv. Križa — Mladena, Jožeta Volčanjk iz Bregane — Ivana, Anica Jovanovič iz Brežice — Andreja, Terezija Kučič iz Crneče vasi — Franca, Zdenka Jemeršič iz Kraljevca — Vesno, Anica Arnek z Zupelevec — Mladena, Jožeta Predanič iz Globokoga — Heleno, Marija Matjašič iz Globokoga — Vinka, Marija Sinkovič iz Dol. Brezovega — Jožeta, Franciška Znidar iz Metnega vrha — Ireno.

OBVESTILA

Razpis Dolenjskega muzeja

Dolenjski muzej Novo mesto razpisuje mesto arhivarja. Pogoji: visoka izobrazba — filozofska fakulteta in znanje nemškega jezika. Zaželena ustrezna praksa. Pismene prošnje s potrebnimi dokazili pošiljate upravi Dolenjskega muzeja. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Obvestilo strankam

Prosim, da stranke do 1. aprila letos dvignete vse ure in očala, ki jih imajo v popravilu že dalj časa, sicer zapadejo. Matija Vahter, urar in optik, Novo mesto.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Bogomir Lončar, strojni ključavničar iz Ljubljane, je pri smučanju padel in si na robu smučil porazil desno roko; Leopolda Sajeta, posestnika iz Velikega Kala, je konj vgriznil v desno roko; Ludvik Nose, sin po-sestnika iz Belšnje vasi, je pri smučanju padel in si poškodoval desno nogo; Jože Jerman, elektro-

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

ISKRI — tovarni usmerniških naprav — Novo mesto

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. TAJNICE TOVARNE 2. DVEH KV ELEKTROMECHANIKOV

POGOJI: pod 1. popolna srednja šola z znanjem stenodaktilografije ali dokončana administrativna šola z ustrežno prakso na sličnih delovnih mestih; pod 2. kvalificirana elektromehaničar s smislom za dela pri montaži in vzdrževanju elektro naprav.

Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov tovarne. Pričetek delovnega razmerja možen takoj ali po dogovoru. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Razpisna komisija pri

KOVINOPLASTU

OBRTNEM KOVINSKEM PODJETJU JESENICE NA DOLENJSKEM

razpisuje mesto

RAČUNOVODJE

POGOJI: srednja šolska izobrazba z najmanj 2-letno prakso v finančnem knjigovodstvu. Stanovanja nimamo. — Prijave sprejema razpisna komisija pri Obrtno kovinskem podjetju KOVINOPLAST, Jesenice na Dolenjskem.

Prošnji je treba priložiti življenjepis in kratek opis dosedanjih delovnih mest. Razpis velja do 15. marca 1965.

Začasno in stalno zaposlimo

VEČJE ŠTEVILO KVALIFICIRANE, POLKVALIFICIRANE IN NEKVALIFICIRANE DELOVNE SILE

V POCITNISKIH DOMOVIH OB MORJU IN NA GORENJSKEM, OD MAJA OZIROMA JUNIJA DO SEPTEMBRA.

Ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom sposobnosti pošiljate na naslov:

Pačitniška skupnost Ljubljana - Šiška, DRAVELJSKA 44.

PODJETJE

ŽIČNICA — Ljubljana

TRZASKA 49

razpisuje delovno mesto

ENEGA VK MOJSTRA KLJUČAVNIČARSKA STROKE

ZA OBRAT V RIBNICI NA DOLENJSKEM

Ponudbe sprejema kadrovska služba podjetja do zasedbe delovnega mesta.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Rita Bačar, France Grivec, Milos Jalošec, Marjan Moškon, Jožica Toppey in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 30 din — Letna naročnina 1200 din, polletna 600 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 2400 din — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 096-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštna predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKAR: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani.

»Kmetijski priročnik 1965«

je žepna knjiga, v kateri so objavljene številne zanimivosti, zlasti iz živinoreje, navodila, praktični nasveti iz kmetijstva ter prispevki, ki bralce na poljuden način seznanjajo z najnovejšim stanjem v posameznih kmetijskih panogah.

Če ga želite dobiti, samo izpolnite priloženo naročilnico in nam jo pošljite — poslali vam ga bomo takoj!

Naročilnica za »Kmetijski priročnik 1965«

Podpisani hiš. št.
Kraj
Pošta
naročam »Kmetijski priročnik 1965«
»Kmetijski priročnik 1965« bom plačal, ko bom prejel knjigo.
»Kmetijski priročnik 1965« siame 830 dinarjev. (podpis)

Znamka za 15 din

Časopisno podjetje Kmečki glas

Ljubljana, Miklošičeva 4/1 p. p. 47/L